

VANHEMPIEN JA PÄIVÄKODIN AMMATTILAISTEN VÄLINEN YHTEISTYÖ

Yhteen hiileen puhaltamista vai vain kaunis ajatus?

Marjo Iso-Kuusela

Varhaiskasvatustieteen pro
gradu- tutkielma

Jyväskylän yliopisto

Kasvatustieteenlaitos

Varhaiskasvatuksen yksikkö

Joulukuu 2008

TIIVISTELMÄ

Iso-Kuusela, M. 2008. Vanhempien ja päivähoidon ammattilaisten välinen yhteistyö -Yhteen hiileen puhaltamista vai vain kaunis ajatus? Jyväskylän yliopisto. Kasvatustieteen laitos. Varhaiskasvatustieteen pro gradu – tutkielma. 70 sivua + 8 liitesivua.

Tutkimusaihe liittyy läheisesti Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskuksen (Stakes) julkaisemiin Valtakunnallisiin varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin (2005). Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa käsitettä kasvatuskumppanuus käytetään kuvaamaan vanhempien kanssa tehtävää yhteistyötä päiväkodissa. Tutkimuksen tavoitteena on saada selville, millaisia tulkintoja vanhemmilla ja päivähoidon ammattilaisilla on kasvatuskumppanuudesta sekä millaisia eroja ja yhtäläisyyksiä näissä tulkinnoissa on. Tutkimuksen on tarkoitus myös selvittää, millaisia haasteita kasvatuskumppanuus aiheuttaa yhteistyölle.

Tutkimuksen aineisto kerättiin teemahaastattelulla kevään 2008 aikana. Haastatteluun osallistui viisi vanhempaa ja viisi päivähoidon ammattilaista. Haastattelujen avulla saatiin syvällistä pohdintaa kasvatuskumppanuudesta pienen tutkimusjoukon avulla. Aineisto litteroitiin ja analysoitiin laadullisen sisällönanalyysin menetelmällä.

Nykyiset päiväkodin ja kodin väliset yhteistyötavat koettiin olevan melko toimivia. Myös kasvatuskumppanuuden perusta, lapsen kehityksen tukeminen ja mahdollisimman hyvä päivähoito olivat päivähoidon ammattilaisilla melko hyvin selvillä. Vanhemmille kasvatuskumppanuus oli vierasta, mutta he pitivät kuitenkin yhteistyötä tärkeänä asiana. Kasvatuskumppanuuteen liitetyissä periaatteissa oli yhteneväisyyksiä, sillä kunnioitus, keskustelu, vanhempien ensisijainen asiantuntijuus lapsestaan, luottamus ja tiedonkulku korostuivat. Näkemykset päivähoidon sekä kodin rooleista ja tehtävistä lapsen kasvatuksessa olivat kumppaneilla melko selkeät ja yksimieliset. Kodin tehtäväksi nähtiin perusarvojen ja perusluottamuksen luominen lapsille. Päivähoidon ammattilaisten rooli koettiin hyvin merkittävänä tukemassa edellä mainittujen kehittymistä ja täydentämässä sitä erilaisten käytännön- ja sosiaalistaitojen opettamisella.

Avainsanat: Kasvatuskumppanuus, yhteistyö, kasvatustieteet, ekologinen kasvatusteoria

Keywords: Partnership in early education, co-operation, education, ecological theory of human development

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	BRONFENBRENNERIN EKOLOGINEN TEORIA LAPSEN KEHITYKSESTÄ	7
2.1	Mikro-, meso-, ekso- ja makrosysteemi	7
2.2	Bronfenbrennerin ekologisen teorian liittäminen kasvatuskumppanuuteen.....	9
3	KASVATUSKUMPPANUUDEN RAKENTUMINEN	11
3.1	Kasvatuskumppanuuden taustaa.....	11
3.2	Kasvatuskumppanuuden tavoitteet.....	13
3.3	Vanhempien ja päivähoidon vaikutus lapsen kehittymiseen.....	15
4	KASVATUSKUMPPANUUDEN TOTEUTUMINEN.....	17
4.1	Kumppanuuden toteutuksen keinoja	17
4.2	Kasvatuskumppanuuden tuomat haasteet.....	19
4.3	Kasvatuskumppanuuteen osallistumisen muotoja.....	22
4.4	Kasvatuskumppanuuteen osallistujat eri näkökulmista.....	24
5	TUTKIMUSTEHTÄVÄ JA TUTKIMUSKYSYMYKSET	27
6	TUTKIMUSMENETELMÄT	28
6.1	Teemahaastattelu aineiston hankinnan menetelmänä.....	28
6.2	Aineiston hankinnan menetelmät tässä tutkimuksessa.....	31
6.3	Aineiston analysointi	32
6.4	Aineiston analysoinnin toteutuminen tässä tutkimuksessa.....	34
7	TUTKIMUKSEN KÄYTÄNNÖN TOTEUTUS	37
8	TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS	39
9	TULOKSET	41
9.1	Tutkimushenkilöiden taustatietoja.....	41
9.2	Vanhempien ja päiväkodin ammattilaisten tulkintoja kasvatuskumppanuudesta	41
9.2.1	Käsitteen tulkitseminen	41
9.2.2	Avoin vuorovaikutus ja tiedonkulku	44
9.2.3	Vanhemmat ja päiväkodin ammattilaiset kumppaneita keskenään	46
9.3	Kasvatuskumppanuuden tuomia haasteita yhteistyölle	48
9.3.1	Vuorohoito.....	48
9.3.2	Vanhempien osallistuminen	50

9.3.3	Aroista asioista puhuminen	52
9.4	Kasvatuskumppanuuden tuomia haasteita päiväkotielämään.....	54
9.4.1	Kasvatusvastuu	54
9.4.2	Ristiriidat ja ongelmatilanteet.....	56
9.4.3	Toisen kunnioitus	59
10	JOHTOPÄÄTÖKSET	61
11	POHDINTA.....	64
	LÄHTEET	67
	LIITTEET	71
	Liite 1: Haastattelukysymykset työntekijöille	71
	Liite 2: Haastattelukysymykset vanhemmille.....	73
	Liite 3: Tutkimuslupa	75
	Liite 4: Kirje päiväkodin työntekijöille	76
	Liite 5: kirje vanhemmille	77
	Liite 6: Vanhempien ja päivähoidon ammattilaisten liittämiä käsityksiä kasvatuskumppanuuteen	78

1 JOHDANTO

Tutkin tässä pro gradu työssä kasvatuskumppanuutta eli vanhempien ja päiväkodin henkilökunnan välistä yhteistyötä. Tutkimusaihe liittyy läheisesti Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskuksen (Stakes) julkaisemiin Valtakunnallisiin varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin (2005). Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (josta käytetään yleisesti lyhennettä, vasu) käsitettä kasvatuskumppanuus käytetään kuvaamaan vanhempien kanssa tehtävää yhteistyötä päiväkodissa. Kasvatuskumppanuudella tarkoitetaan vanhempien ja henkilöstön toimimista yhdessä lasten kasvun, kehityksen ja oppimisen prosessien tukemisessa ja se edellyttää keskinäistä luottamusta, tasavertaisuutta ja toistensa kunnioittamista. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 31.) Koska päiväkodin lakisääteinen tehtävä on vanhempien rinnalla tukea lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista, kasvatuskumppanuuden merkitys korostuu. Tutkimusaiheen valinnan taustalla vaikuttavat myös omat näkemykset ja kokemukset vanhempien kanssa tehtävän yhteistyön tärkeydestä päiväkodissa.

Kasvatuskumppanuus on käsitteenä melko tuore. Se ilmestyi suomalaisiin varhaiskasvatuksen dokumentteihin ensimmäisiä kertoja Valtionneuvoston linjauksissa (Valtioneuvoston periaatepäätös 2002.) ja Valtakunnallisessa varhaiskasvatussuunnitelmassa (2005). Ennen kasvatuskumppanuus -käsitettä vuorovaikutusilmioistä on puhuttu yhteistyöstä ja tukemisesta. Kuitenkaan kumppanuus ei ole ajatuksena täysin uusi, sillä Unescon raportissa ”Working together” vuonna 1986 kerrotaan vanhempien ja asiantuntijoiden välisestä kumppanuudesta, jossa on yhteisenä intressinä lapsen paras. (Määttä 1999, 99.) Myös ulkomailla kasvatuskumppanuuden käsite on melko uusi. Englanninkielessä oleva kasvatuskumppanuuden käsite ”partnership” on tullut 1990-luvulla vastaamaan aikaisempia yhteistyötä kuvaavia käsitteitä (Crozier 1998, 125). Päivähoitolakiin tehtiin muutos 1983, joka on yhä voimassa. Lain mukaan päivähoidon tulee tarjota lapselle jatkuvat, lämpimät ja turvalliset ihmissuhteet sekä tukea hänen fyysistä, sosiaalista ja tunne-elämän kehitystään. Laissa lisätään vielä, että päivähoidon tavoitteena on tukea lasten koteja näiden kasvatustehtävissä. (Päivähoitolaki 304/1983.)

Kasvatuskumppanuus -ilmiöstä on jonkin verran tutkimustietoa, mutta uutuutensa vuoksi sitä ei kuitenkaan vielä ole olemassa kovin paljon. Yhteistyö ei ole kuitenkaan uusi asia päivähoitossa, vaan sitä on tehty vanhempien kanssa koko päivähoiton historian ajan. Päiväkodin ja kodin välistä yhteistyötä ovat kuitenkin tutkineet enemmän esimerkiksi Alasuutari, M. 2003, Keyes, C.R. 2002, Stacey, M. 1991, Määttä, P. 1999 sekä Keskinen, S. ja Virjonen, H. 2004.

Kasvatuskumppanuuden määritelmät tuottaa odotuksia tietyn tyyppisestä yhteistyöstä jota kutsutaan kasvatuskumppanuudeksi. Kasvatuskumppanuusajattelu pohjautuu Karilan (2003) artikkelin mukaan siihen, että vanhemmilla ja päivähoiton ammattilaisilla on olennaista tietoa lapsesta. Kunnioitus on molemminpuolista ja molemmilla, sekä päivähoiton ammattilaisilla että vanhemmilla on oltava yhteisiä tavoitteita lapsen kasvatuksesta. Nämä asiat luovat perustan kumppanuudelle. (Karila 2003, 59.) Tätä ideaalia mallia on toteutettu päiväkodissa vasta vähän aikaa ja sen toteutumisen takaamiseksi järjestetään myös koulutustilaisuuksia. Kumppanuus- käsite ymmärretään hyvin erilaisena riippuen siitä, millaisia kokemuksia kumppanuudesta on ennestään. Karilan (2003) tutkimuksessa on käynyt ilmi, että vanhemmat ovat kumppanuudessaan hyvin erilaisia. Samoin myös tulkinnat päiväkodin ja perheen roolista kasvatuksessa vaihtelevat paljon eri vanhempien ja työntekijöiden kesken. Karilan mukaan olisikin tärkeää kehittää toimintatapoja, joilla tunnistaa vanhempien kumppanuustulkinnat ja odotukset kumppanuudelle. Tässä kehittämistyössä hän näkee keskeisenä vanhempien kanssa käytävät keskustelut ja niiden kehittämisen. (Karila 2003, 60.)

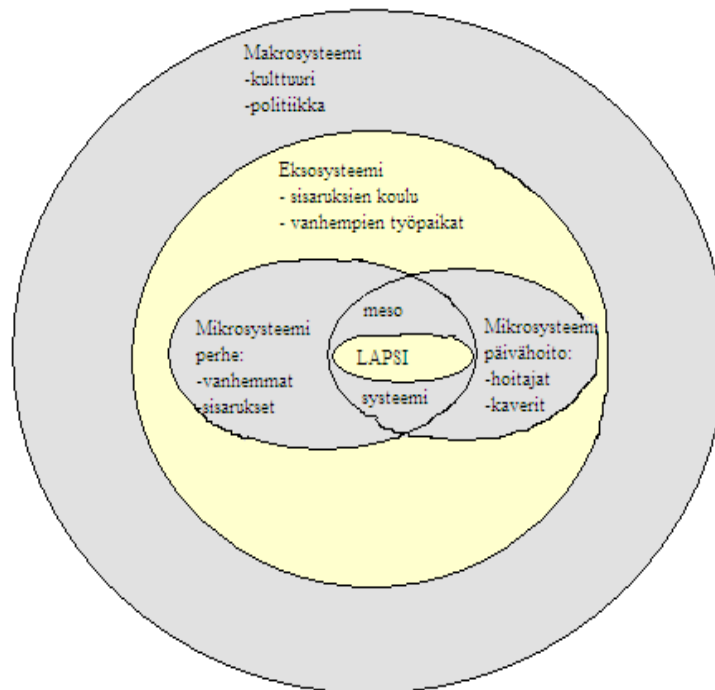
Tutkimukseni tavoitteena on saada selville millaisia tulkintoja vanhemmilla ja päivähoiton ammattilaisilla on kasvatuskumppanuudesta, sekä millaisia eroja ja yhtäläisyyksiä näissä tulkinnoissa on. Tutkimuksen on tarkoitus myös selvittää millaisia haasteita kasvatuskumppanuus aiheuttaa yhteistyölle ja millaisia haasteita ja mahdollisuuksia kasvatuskumppanuus tuo päiväkodin ammattialisten toimintaan.

2 BRONFENBRENNERIN EKOLOGINEN TEORIA LAPSEN KEHITYKSESTÄ

2.1 Mikro-, meso-, ekso- ja makrosysteemi

Bronfenbrennerin ekologista teoriaa on käytetty paljon vanhempien ja päivähoidon ammattilaisten yhteistyön merkityksen hahmottamisessa. Huttunen (1988) on soveltanut ekologista teoriaa lapsen ja ympäristön vuorovaikutuksen kuvaamiseen ja sitä kautta myös vanhempien ja päivähoidon ammattilaisten yhteistyön jäsentämiseen (Huttunen 1988,9). Tätä Huttusen luomaa mallia käytän itse tässä tutkimuksessa soveltaen sitä kasvatuskumppanuuteen, sillä se auttaa analysoimaan ja ymmärtämään erilaisia ympäristötasojen merkitystä kehityksen ja kasvun prosessissa. (Puroila & Karila 2001, 204; Huttunen 1988, 9.) Näillä prosesseilla on vaikutusta kasvatuskumppanuuteen, kuten Myöhänen, Kallio ja Viitanen (2005) kirjoittavatkin. Lapsen tärkeiden kasvu ympäristöjen, kodin ja hoitopaikan, yhteyksien tulee olla toimivia, jotta lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista voidaan tukea yhdessä (Myöhänen ym. 2005, 19; Puroila & Karila 2001, 218).

Bronfenbrennerin (1980) teoria lapsen kehityksestä perustuu näkemykselle ympäristön lasta kasvattavasta luonteesta. Hänen mukaansa kehitys on läpi elämän jatkuvaa ja sitä tapahtuu yksilön ja ympäristön välisenä vuorovaikutuksena (Bronfenbrenner 1980, 3).

Kuva 1 Lapsi, perhe ja päivähoito ekologisessa tutkimusmallissa Huttusen mukaan (Huttunen 1988)

Ekologisessa kasvatusteoriassa ympäristön nähdään koostuvan kerrostuneesti eritasoisista ja sisäkkäisistä ympäristöistä (Kuva 1). Sisimpänä ympäristönä on henkilön lähin toimintaympäristö, jossa kehittyvä yksilö on itse vuorovaikutuksen aktiivinen osapuoli. Tämä ympäristö voi olla lapselle koti, päiväkotiki ja kaveripiiri ja sitä kuvataan termillä mikrosysteemi. Mikrosysteemissä lapsen kehitykseen vaikuttavat toimintaympäristön ihmiset. Kotona näitä kehitykseen ensisijaisesti vaikuttavia ihmisiä ovat vanhemmat ja sisarukset, tietenkin kehitykseen vaikuttaa myös lapsi itse omilla toiminnoillaan. (Bronfenbrenner 1980, 3.) Tässä tutkimuksessa sekä kasvatuskumppanuuden näkökulmasta tarkasteltuna mikrosysteeminä on päiväkotiki ja keskeisenä toimintaympäristön ihmisinä vanhemmat sekä päiväkodin ammattilaiset.

Mesosysteemi muodostuu kun kehittyvä yksilö kohtaa toisen mikrosysteemin. Esimerkiksi silloin, kun lapsi aloittaa päivähoidon tai koulun, kun hän siirtyy kodin ulkopuolelle. Tätä siirtymistä Bronfenbrenner kutsuu ekologiseksi siirtymäksi. (Bronfenbrenner 1980,6; Puroila & Karila 2001, 208–209; Huttunen 1988, 10.)

Mesosysteemiin kuuluvat näin ollen erilaiset mikrosysteemit ja niissä vallitsevat vuorovaikutussuhteet kehittyvän ihmisen ja systeemin muiden ihmisten välillä. Lapsella mesosysteemiin kuuluvia mikrosysteemejä eli koulua, päiväkotia kotia sekä ikätovereita voidaan pitää tutkitusti lapsen tärkeimpinä mikrosysteemeinä (Huttunen 1988, 10).

Eksosysteemejä sen sijaan ovat ne ympäristöt, joihin ihmisellä ei välttämättä ole lainkaan henkilökohtaista kosketusta, mutta joissa tapahtuvat asiat vaikuttavat niihin ympäristöihin, joissa hän itse toimii (Bronfenbrenner 1980, 7-8). Esimerkiksi lapselle ekosysteemejä voivat olla vanhempien työpaikka tai vanhemman sisaruksen koululuokka (Bronfenbrenner 1980, 25). Nämä ympäristöt eivät suoraan vaikuta kasvatuskumppanuuteen, mutta ovat vaikuttamassa lapsen kasvuympäristön rakentumiseen.

Makrosysteemejä voivat olla vanhempien työllisyystilanne sosiaalijärjestelmän rakenteet ja yhteiskunnassa vallalla oleva kulttuuri. Yhteiskuntapolitiikka ja muiden ihmisten tekemät poliittiset päätökset voivat kuulua makrotasoon. Vanhempien ja päivähoidon kasvatustyön kannalta makrotason systeemi määrittää mm. ne sosiaaliset- ja perhepoliittiset toimenpiteet, joilla yhteiskunta tukee lapsiperheitä. (Huttunen 1988, 11.)

2.2 Bronfenbrennerin ekologisen teorian liittäminen kasvatuskumppanuuteen

Ekologisesta kasvatusteoriasta on löydettävissä monenlaisia yhteyksiä kasvatuskumppanuuteen. Kasvatuskumppanuus yhdistää kaksi lapselle tärkeää mikrotasoa. Jotta lapsen kehitys olisi parasta mahdollista, on yhteistyö näiden tasojen välillä välttämätöntä. Tarvitaan jaettua osallistumista, kommunikaatiota ja tiedon olemassaoloa toisista ympäristöistä, jotta lasta osataan kohdella hänen tarpeidensa ja kiinnostuksen kohteidensa mukaan.

Ekologisessa teoriassa toimintaympäristöjen sijoittuminen tietylle systeemitasolle ei ole pysyvää sillä elämänmuutokset, kasvu ja kehitys, voivat saada aikaan toimintaympäristön siirtymisen uudelle tasolle. Näin käy esimerkiksi lapsen mennessä

kouluun. Sisaruksen kouluna tutuksi tullut koulu, joka pienelle lapselle on ollut aiemmin eksosysteemi, muuttuu lapsen omaksi kouluksi eli yhdeksi hänen mikrosysteemeistään. Bronfenbrenner (1980) näkeekin ympäristön vaihdokset ja uudet ympäristöt kahdella eri tavalla; toisaalta ihmisen kehittymisen merkeiksi, toisaalta kehityksen alkusysäyksen antajiksi (Bronfenbrenner 1980, 27). Näissä siirtymissä on tärkeää vaalia kasvatuskumppanuutta. Mielestäni se auttaa lasta siirtymään tasolta toiselle aikuisten tukiessa toisiaan sekä lapsen etua.

Puroila ja Karila (2001) esittävät millaisia voisivat olla kasvatuksen kannalta keskeiset ilmiöt eri systeemitasolla. Tämän kautta kasvatuskumppanuus hahmottuu paremmin. Mikrosysteemin tasolla voisivat olla kasvatuksellinen vuorovaikutus, kasvatukseen osallistuvien ominaisuudet, kasvatuskäsitykset ja kasvatuskulttuurit. Vuorovaikutukseen osallistuvia henkilöitä ovat lapsi, hänen vanhempansa, ammattikasvattaja ja lapsen vertaisryhmä. (Puroila & Karila 2001, 222.) Tässä tutkimuksessa tutkittavia lapsen mikrosysteemejä ovat kuvan 1. mukaan koti ja päiväkotit. Mesosysteemi muodostuu kahdesta mikrosysteemistä, eli kahden kasvatuskulttuurin kohtaamisesta ja niiden yhteensopivuudesta (Puroila & Karila 2001, 208–209). Tässä tutkimuksessa mesosysteemi ilmenee kodin ja päivähoiton yhdistelmänä Eksosysteemin tasolla ovat voimavarat ja kasvatukselle annettu tuki. Olennaisia ovat ympäristöt, jotka vaikuttavat välillisesti kasvatuskulttuureihin ja vuorovaikutukseen. Näitä ovat vanhemmille työpaikat ja ammattikasvattajille heidän omat perheet. (Puroila & Karila 2001, 223.) Tässä tutkimuksessa eksosysteeminä nähdään päiväkotit silloin, kun sitä tarkastellaan lasta hoitavien aikuisten työpaikkana. Makrosysteemin tasolla kasvatusta voidaan tutkia kasvatusta ohjaavien arvojen ja järjestelmien näkökulmasta (Puroila & Karila 2001, 224). Makrotason ilmiöinä ovat myös tässä tutkimuksessa esiteltyt valtakunnalliset lait, asetukset ja ohjeistukset, jotka raamittavat päivähoitotyötä.

Vaikka Bronfenbrennerin ekologista teoriaa on käytetty paljon kasvatuskumppanuuden hahmottamisessa, ei se anna mitään toimintamalleja kuinka kasvatuskumppanuutta tulisi edistää. Ekologisen teorian kautta nähdäänkin vain eri tasojen sijoittuminen suhteessa toisiinsa sekä niiden tärkeys. Pitäisikin kehittää toimintamalleja, jotka antaisivat ohjeita, kuinka ekologisen teorian eri tasoja voidaan hyödyntää kasvatuskumppanuudessa.

3 KASVATUSKUMPPANUUDEN RAKENTUMINEN

3.1 Kasvatuskumppanuuden taustaa

Päivähoitojärjestelmässä suuren muutoksen toi vuonna 1973 tehty päivähoitolaki (Päivähoitolaki 19.1.1973/36.), siihen asti päivähoitoa oli säädelty vuonna 1936 tehdyllä lastensuojelulailla, jossa päivähoiton tehtäväksi ymmärrettiin erityisesti lasten huonojen kotiolojen vaikutuksen tasaaminen. Kotihoito nähtiin arvostettuna lapsen hoitomuotona. Uusi laki pyrki muuttamaan vanhemman käsityksen päivähoidosta. Se yhdisti seimet ja lastentarhat ja muodosti uuden päivähoitomuodon, päiväkodin, joka määriteltiin kaikille yhteiseksi sosiaalipalveluksi. (Lastensuojelulaki 683/1983.) 1990-luvulla lapsille määriteltiin subjektiivinen oikeus päivähoitoon, joka toi esille päivähoiton kasvatuksellis-opetuksellista roolia. Lisäksi esiopetuslainsäädäntö jatkaa tämän roolin esille tuontia. Se korostaa alle kouluikäisen lapsen opetuksen ja kasvatuksen merkitystä lapsen kehityksessä. On ennustettu, että kasvatuksen ja opetuksen roolit vahvistuvat myös jatkossa varhaiskasvatuskäytäntöjä ratkaistaessa. (Alasuutari 2003, 68–69.)

Viimeisten vuosikymmenien aikana vanhempien ja päivähoiton sekä vanhempien ja koulun yhteistyöstä on tullut lähes itsestäänselvyys. 1970- 80 – luvun näkemysten mukaan työntekijä pystyi ammatillisuutensa takia arvioimaan yksilön tarpeet ja tilanteet paremmin kuin asiakas itse. Myöhemmin 90-luvulle tultaessa asiakasta pidettiin yhä enemmän tietävänä ja asiantuntevana. Nykyisin vanhempien ja päiväkodin ammattilaisten suhdetta pidetään tasavertaisena, vanhemmat kokevat yhteistyön yhtenä

vanhemmuuden muotona, ammattilaiset sen sijaan yhdeksi työn osa-alueeksi. Tätä suhdetta kutsutaan kasvatuskumppanuudeksi. (Alasuutari 2006, 84.) Alasuutarin mukaan kuitenkin aikaisemmat kehityksen vaiheet näkyvät vielä vanhempien ja ammattilaisten suhteissa. Alasuutari kertoo, että suhde on asymmetrinen, jossa ammattilaisen rooli näkyy vieläkin vanhempaa ”parempana” asiantuntijana. Ajatellaan edelleen, että päiväkodin ammattilaisella on parempi tietämys lapsesta ja lapsen parhaasta, kuin vanhemmalla. (Alasuutari 2006, 86–87.) Tällaisen asymmetrisen suhteen purkaminen ei ole yksinkertaista eikä helppoa. Kuitenkin yhteiset keskustelut kasvatuskysymyksistä ja asioista luovat enemmän tasavertaista yhteistyötä kun tiedotteet, ohjaukset ja opastukset. (Alasuutari 2006, 90.) Forsbergin (2007) mukaan opettajat nimeävät itse itsensä asiantuntijoiksi ja sanovat pääsevänsä hyvin tietoisiksi perheistä, jolloin voivat neuvoa vanhempia siinä, kuinka lapsia kuuluisi auttaa. Vanhemmat nimeävät itsensä opettajien apulaisiksi, jotka seuraavat opettajien antamia ohjeita, mutta kuitenkin lastenhoidossa vanhemmat nimeävät itsensä päävastuullisiksi aikuisiksi. (Forsberg 2007, 286.)

Forsbergin mukaan useat tutkijat ovat sanoneet, että 1990-luvulta lähtien suhde koulun ja vanhempien kanssa on voimistunut huomattavasti useimmissa läntisissä koulujärjestelmissä. Koulut ja opettajat ovat tulleet enemmän velvollisiksi kertoa tapahtumista vanhemmille, toisaalta vanhemmat ovat tulleet suurempaan rooliin lastensa kasvatuksessa ja koulutuksessa ja opettajat vaativat heiltä suurempaa osallistumista. (Forsberg 2007, 273.) Kasvatuskumppanuuden käsite on ollut kuitenkin epäselvä useille, sillä vaikka Valtakunnallisessa varhaiskasvatussuunnitelmassa (2005) mainittiin kasvatuskumppanuus, se tulkittiin suomalaisten kriittisissä puheenvuoroissa merkitsevän ammatillisuuden mahdollista heikentymistä ja lasten kanssa vietetyn ajan vähenemistä. Osa ammattilaisista ymmärsi kasvatuskumppanuuden olevan sitä, mitä he ovat työssään käyttäneet jo kauan. (Karila 2005, 46.) Myöhäsen ym. tekemän tutkimuksen mukaan tutkimuksiin osallistuneissa lastentarhanopettajissa käsite kasvatuskumppanuus herätti positiivisia tunteita. Kumppanuutta pidettiin voimakkaampana kuin kaveruutta tai ystävyyttä. Toiset pitivät sitä yhteneväksi aikaisemminkin toteutetun yhteistyön kanssa. (Myöhänen ym. 2005, 19.)

Kasvatuskumppanuus on yksi osa päiväkodin arkea, ja sitä toteutetaan päiväkodissa tietoisesti, sekä tiedostamatta, päivittäin. Vaikuttaisi siltä, että henkilöstössä on

kokeneita perheiden kohtaajia, jotka osaavat toimia tilanteissa kumppanuuden edellyttämällä tavoilla. Kuitenkin Karila (2003) kertoo artikkelissaan, että päiväkodin henkilöstölle tehtyjen kyselyiden mukaan, usea kokee juuri perheiden kohtaamisen ammatillisuutensa heikoimpana puolena. (Karila 2003, 59.)

3.2 Kasvatuskumppanuuden tavoitteet

Kasvatuskumppanuusajattelu pohjautuu Karilan (2003) artikkelin mukaan siihen, että vanhemmilla ja päivähoidon ammattilaisilla on olennaista tietoa lapsesta. Kunnioitus on molemminpuolista ja molemmilla, sekä päivähoidon ammattilaisilla että vanhemmilla on oltava yhteisiä tavoitteita lapsen kasvatuksesta. Nämä asiat luovat perustan kumppanuudelle. (Karila 2003, 59.) Kasvatuskumppanuus luo pohjan lapsen mielekkäille elämäkokemuksille tärkeiden aikuisten, vanhempien ja päiväkodin ammattilaisten, tehdessä yhteistyötä. Lapsi viettää suuren osan ajastaan päiväkodissa, joten tämä varhaiskasvatusympäristö tapahtumiseen ja ihmiseen on erottamaton osa lapsen arkea. (Kaskela & Kekkonen 2006, 5.) Vuosien aikana on tehty useita tutkimuksia, jotka ovat osoittaneet sen, että vanhempien asenteella ja osallisuudella lasten oppimisen tukemisella on vaikutusta lapsen oppimiseen ja kehitykseen kaikilla ikätasoilla (Edwards & Alldred 2000, 437). Ammatti ihmiset asettuvat vanhempien rinnalle, jotta lapsi huomaa hänelle tärkeiden aikuisten tekevän yhteistyötä häntä koskevissa asioissa. Rinnalla ei siis olla vain tukemassa vanhempia. (Kaskela & Kekkonen 2005, 17.)

Kasvatuskumppanuudessa päivähoidon ammattilainen voi kertoa päivän tapahtumista, tunteista ja elämyksistä vanhemmalle jolloin vanhempi pääsee osaksi lapsen päivää, vaikka ei ole ollut siinä itse konkreettisesti läsnä. Tärkeää on, että vanhempien ja ammattilaisten välillä vallitsee keskinäinen luottamus ja kunnioitus. Vanhempi voi jättää lapsen hyvillä mielin päiväkotiin tiedostaen, että lapsi saa asiantuntevaa hoitoa. Vastaavasti ammattilaisen on helpompaa kasvattaa lasta kun tietää vanhemman arvostavan kasvattajan tehtävää. (Kaskela & Kekkonen 2006, 21.) Kasvatuskumppanuuden tasavertaisuutta ilmentää vanhempien osallisuus ja subjektiivisuus.

Vanhemmat eivät ole vain tiedonantajia antaen tietoa ammattilaisille perheestä ja lapsesta, vastaavasti he eivät myöskään ole kohde, jolle kerrotaan vain tiedotteita, valistusta tai ohjausta. He ovat aikuisia, joiden vanhempi-lapsi suhdetta sekä heitä itseään aikuisina tulisi päiväkodin ammattilaisen arvostaa. (Alasuutari 2006, 86.) Päivähoidossa kuitenkin tiedotetaan asioista vanhempainilloissa, portilla kohdatessa sekä kasvatuskeskusteluissa päiväkodin asioista. Tällöin asia välittyy vain päiväkodilta kotiin, ei kodilta päiväkotiin. Tällainen vuorovaikutus ei mahdollista vanhempien liittymistä tai osallisuutta. (Kaskela & Kekkonen 2005, 17.) Tämä olisi tärkeä asia muistaa yhteistyötä tehdessä. Aikuisten kohtaaminen portilla, eteisessä tai pihalla ovat yleensä aina nopeita, ehkä jopa liian nopeita asioiden hoitamiseen. Korhosen (2006) mukaan nämä tilanteet ovat silti merkittäviä, koska näissä hetkissä luodaan välittämisen kulttuuria, jossa vanhemmalla sekä työntekijällä on mahdollisuus tuoda esille ilot ja surut peittelemättä väsymystä ja epäilyksiään. Jos tunnelmasta saadaan muodostettua molemminpuolista ja vastavuoroista, lapsikin huomaa, että hänelle tärkeät aikuiset välittävät tilanteesta, toisistaan sekä lapsesta itsestään. (Korhonen 2006, 69.)

Lapsen kannalta olisi tärkeää puuttua ajoissa, jos lapsella esiintyy erityisen tuen tarvetta. Riittävän varhainen puuttuminen lasten ja nuorten ongelmiin edellyttää, että lasten ja nuorten sekä heidän perheidensä parissa työskentelevät tahot toimisivat yhteistyössä keskenään (Lapsen hyvä elämä 2015 – toimintalinjaus, 2005, 31). Vasussa todetaan: ”Kasvatuskumppanuuden yhtenä tavoitteena on tunnistaa herkästi ja mahdollisimman varhain lapsen jollakin kasvun, kehityksen tai oppimisen alueella mahdollinen tuen tarve ja luoda yhteistyössä lapsen vanhempien kanssa yhteinen toimintastrategia lapsen tukemiseksi. Myös ongelmatilanteissa lapsen vanhempien ja henkilöstön väliselle yhteistyösuhteelle tulee luoda kasvatuskumppanuuden ilmapiiri” (Varhaiskasvatussuunnitelma 2005, 31). Jos yhteistyösuhteelle saadaan luotua hyvä ilmapiiri, niin vaikeammistakin asioista on helpompi puhua. Yhdessä voidaan myös ratkaista nämä vaikeat asiat ja olla tukena toinen toiselle. (Kaskela & Kekkonen 2006, 21.) Kuitenkin vaikeista asioista puhuminen on aina vaikeaa, vaikka kumppanuudessa vallitsisi luottamus ja yhteenkuuluvuuden tunne. Karila (2005) kertoo, että kumppanuussuhteen kehittyminen saattaa pysähtyä alun tutustumiseen, joskus kuitenkin kumppanuus voi syventyä esimerkiksi yhteisen ongelmaratkaisun kautta syvemmälle tasolle, niin sanottuun jaettuun kasvatustehtävään (Karila 2005, 49).

Reay (2005) kertoo kasvatuskumppanuudesta kouluelämässä. Hänen mukaansa koulu voisi olla lapselle parempi ja tehokkaampi, jos vanhemmat luottavat yhteistyöhön. Vanhempien ei pitäisi olla vain koulutuksen kuluttajia, vaan myös siihen osallistujia. (Reay 2005, 23.) Vanhempien ei siis pitäisi vain luottaa koulutuksen kasvattavan heidän lapsiaan, vaan heidän pitäisi tehdä siinä kasvatuksessa yhteistyötä koulun kanssa. Myös Crozier (1998) kertoo, että kasvatuskumppanuus on muutakin kuin vain vanhempien antamaa tukea koululle, se on myös koulun antamaa tukea vanhemmille. (Crozier 1998, 126.) Näin sen pitäisi olla myös päiväkotielämässä.

3.3 Vanhempien ja päivähoidon vaikutus lapsen kehittymiseen

Suomessa päivähoidossa käy hyvin suuri osa lapsista ennen kouluikää. Alasuutari (2003) kirjoittaa, että kotikasvatus ja vanhemmat ovat kuitenkin ensisijaisia kasvattajia. Äidin ja lapsen suhde on tärkeimpiä suhteita lapsen suotuisalle kehitykselle. (Alasuutari 2003, 62–63). Alasuutarin (2003) tutkimuksen mukaan vanhemmat pitävät kuitenkin päiväkotitoimintaa tärkeänä ja luonnollisena osana alle kouluikäisen lapsen kasvattamista. Perusteluna ei siis ole vain vanhempien työssäkäynnin mahdollistuminen. Alasuutarin tutkimuksessa painottui vahvasti vanhempien ajatus siitä, että alle kouluikäisen lapsen kasvatusta ei voi järjestää riittävän hyvin kotona oman vanhemman hoivissa. Näin ollen näyttää siltä, että institutionaalinen varhaiskasvatus tulkitaan luonnolliseksi osaksi lapsen kehityksen tukemista. (Alasuutari 2003, 162–163.)

On useita syitä, miksi vanhempien ja päivähoidon välistä yhteistyötä pitäisi rakentaa. Kasvatuskumppanuus helpottaa opettajien työtä kun vastuuta on jakamassa useampi aikuinen. Päivähoidon ammattilaiset tai koulun opettajat tukevat vanhemmuutta ja mahdollistavat vanhempien tutustumisen toisiin vanhempiin. Kasvatuskumppanuus mahdollistaa myös lasten ja nuorten menestyksen koulussa ja myöhemmässä elämässä. Kun vanhemmat, päivähoidon ammattilaiset, opettajat sekä muut aikuiset näkevät toisensa kumppaneina, kasville ja kehitykselle muodostuu turvallinen ympäristö. (Epstein 1995.) Epstein ei ole suomalainen, joten hänen ajattelustaan on havaittavissa

suomalaisesta kulttuurista poikkeavia asioita. Vanhemmuus on kulttuurisidonnaista ja sen kautta myös kasvatuskumppanuus on eri maissa hieman erilaista. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2005) mukaan kasvatuskumppanuudessa yhdistyy lapselle kahden tärkeän tahon, vanhempien ja päiväkodin kasvattajien tiedot ja kokemukset lapsesta. Nämä tiedot yhdessä luovat parhaat edellytykset lapsen hyvinvoinnin turvaamiselle. (Varhaiskasvatussuunnitelma 2005, 31.)

Lapsen kehityksen tärkeäksi tekijäksi päiväkodissa, muodostuu aikuisten toiminta ja se minkälaisia kehittäviä toiminta- ja vuorovaikutustilanteita he lapsille järjestävät oppimistilanteiksi. Oppimistilanteiden järjestämisessä on tärkeää, että ne ovat linjassa lapsen kehitysvaiheen kanssa ja että ne luovat lapselle mahdollisuuksia itsensä toteuttamiseen. (Bronfenbrenner 1980, 202–205.) Jotta toiminta päiväkodissa olisi lapselle merkityksellistä ja lapsen kehitystason huomioivaa, on keskustelu vanhempien ja päivähoidon välillä ensiarvoisen tärkeää. Vanhempien merkitys korostuu päiväkodin pienimpien lasten kohdalla, jotka eivät vielä itse osaa ilmaista mielenkiinnon kohteistaan. Työntekijöiden roolina on vanhemmilta saamansa tiedon ja oman tuntemuksensa kautta suunnitella ja toteuttaa lapsen kannalta yksilöllistä ja hänen tarpeensa huomioivaa toimintaa ja hoitoa.

4 KASVATUSKUMPPANUUDEN TOTEUTUMINEN

4.1 Kumppanuuden toteutuksen keinoja

Whalleyn teoksessa (2001) kerrotaan keinoista, joilla voidaan tukea lapsen, aikuisen ja päivähoiton yhteistyötä. Yhtenä keinona ovat kahdenkeskiset keskustelut vanhempien ja päivähoiton ammattilaisen kanssa. Nämä kahdenkeskeiset tilanteet takaavat sen, että aroistakin asioista voidaan puhua. Useat vanhemmat eivät halua tuoda esille isossa ryhmässä vastaavia asioita. Näiden kahdenkeskisten tapaamisten vastakohtana ovat perheiden yhteiset illat, joissa vanhemmat voivat jakaa kokemuksiaan kehityksestä sekä päivähoitosta toisten vanhempien kanssa. He voivat tehdä kysymyksiä työntekijöille sekä nähdä millaisessa ympäristössä heidän lapset ovat päivittäin. Hyvä yhteistyökeino on myös reissuvihot, jotka matkaavat kodin ja päivähoiton väliä. Tähän vihkoon voi kirjoittaa tiedotteita sekä kuulumisia päiväkodista sekä kotoa. Vihkoon voi liittää kuvia tapahtumista, jolloin siitä tulee tärkeä muisto lapselle. Lapsi voi halutessaan näyttää vihkoa myös isovanhemmille, muille sukulaisille sekä ystäville. Näin he kaikki pääsevät vähän lähemmäs päiväkodin arkea. Päiväkoti voi videoida tapahtumia ja tilanteita ja antaa vanhempien katsoa näitä nauhalta. Myös kotona kuvatut pätkät voi tuoda päiväkotiin nähtäviksi. Tällöin molemminpuolinen arki tulee konkreettisemmaksi. Yhteistyötä voidaan tukea myös erilaisten retkien ja teemallisten tapahtumien muodossa. Näihin pääsevät liittymään myös isät, jotka muuten jäävät usein vähän ulkopuolisiksi. Retkillä vanhemmat, lapset ja työntekijät saavat yhteisiä kokemuksia jotka yhdistävät heitä entisestään. (Whalley 2001, 48–50.) Videoinnissa tai

valokuvauksessa on kuitenkin oltava tarkkana keitä lapsia saa kuvata, sillä muutamien lasten vanhemmat saattavat kieltää kuvien ottamisen lapsen yksityisyyden takia. Myöhäsen ym. (2005) mukaan vanhempien ja päivähoidon ammattilaisten väliset keskustelut, niin sanotut HOPS-keskustelut (henkilökohtaiset opetussuunnitelmakeskustelut) ovat vieneet yhteistyötä lähemmäs kasvatuskumppanuutta, mutta parannettavaa löytyy silti vielä paljon. Vanhempainiltoja pitäisi muuttaa vapaamuotoisiksi ja toiminnallisiksi yhteistapahtumiksi sekä päiväkodin henkilökunnan työsuhteet pitäisivät olla pysyvämpiä jotta kumppanuuden toteutuminen olisi helpompaa. (Myöhänen ym. 2005, 21.)

Forsberg (2007) kertoo koulun ja kodin välisestä yhteistyöstä, jota voidaan mielestäni verrata hyvin myös päiväkodin ja kodin väliseen yhteistyöhön. Koulun ja kodin väliset kirjeet on yksi muoto, jota on hyvä käyttää yhteistyötä tehdessä. Tutkimusten mukaan kirjeet on yleensä osoitettu vanhemmille yhteisiksi, joten tämä ei ainakaan rajoita isien osallistumista. Tällaiset kirjeet ovat normaalisti 1-2 sivua pitkiä, mutta kun lapset vanhenevat niin kirjeet lyhenevät ja muuttuvat virallisemmiksi (Forsberg 2007, 277.) Myös Edwards ja Alldred (2000) kertovat kirjeiden käytöstä. Heidän mukaansa niiden kautta voi viestittää vanhemmille esimerkiksi lasten osallistumisesta ja täsmällisyydestä, kotiläksyjen suorittamisesta ja hyvästä käytöksestä. Kotoa voisi laittaa viestiä koululle kodissa tapahtuneista asioista, jotka saattavat vaikuttaa lapsen keskittymiseen ja koulunkäyntiin. (Edwards & Alldred 2000, 438.)

Monissa paikoissa kehitellään kasvatuskumppanuuden nimissä päiväkoteihin omahoitajasysteemiä. Tämän ideana on, että lapsella on yksi hoitaja, joka vastaa mm. yhteydenpidosta hänen vanhempiinsa ja tekee varhaiskasvatussuunnitelman tälle lapselle. Päiväkodissa omahoitaja ei kuitenkaan toteudu parhaalla mahdollisella tavalla henkilöstön erilaisen koulutuksen ja osaamisen takia vaikka onkin ajatuksena hyvä asia. (Karila 2006, 102.) Omasta mielestä tällaista omahoitaja-systeemiä kannattaisi kokeilla ainakin haastavassa ryhmässä ja ryhmässä, jossa lapsilla on hyvin erilaisia taustoja. Tällöin ohjaajat voisivat paneutua paremmin niin sanottuun omaan hoitolapseensa ja tukea tämän kasvua paremmin.

4.2 Kasvatuskumppanuuden tuomat haasteet

Ideaalia kasvatuskumppanuuden mallia löytyy harvoin, mutta siihen on hyvä kaikkien pyrkiä. Kumppanuudessa on otettava huomioon useita asioita, jotta siitä saadaan toimiva, silti ideaalista saatetaan jäädä hyvinkin kauas. Kumppanuus alkaa tutustumisesta, jolloin pohditaan voidaanko kumppaniin luottaa. Kasvatuskumppanuuskoulutusmallin mukaan alkukeskustelu voidaan tehdä lapsen kotona vieraillemalla, samoin kuin joistain neuvoloista käydään tutustumassa lapsen kodissa äidin raskauden aikana sekä synnytyksen jälkeen. Keskustelu voidaan käydä sovitusti kyllä muuallakin esimerkiksi päiväkodissa tai muussa sopivan rauhallisessa paikassa. Alkukeskustelussa käydään läpi päivähoidon aloittaminen, perheen odotukset sekä toiveet. Alkukeskustelussa annetaan perheelle puheenvuoro ja luodaan samalla perusta kasvavalle kasvatuskumppanuudelle. (Kaskela & Kekkonen 2006, 41.) Vanhempien ja työntekijöiden väliset kasvatuskeskustelut ovat peruskivi kasvatuskumppanuuden jatkuvuudelle, toimivuudelle ja syventymiselle (Karila 2006, 107).

Kasvatuskumppanuus ei ole pelkkää onnistumista eikä kaikissa tilanteissa ole mahdollista luoda tarpeeksi avointa ja luotettavaa ilmapiiriä. Esimerkiksi päivähoitoryhmät muuttuvat jatkuvasti, joten uusien vuorovaikutussuhteiden solmiminen ja uuden luottamussuhteen hankkiminen on yleistä. Näin ollen Valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman (2005) mukainen kasvatuskumppanuuden luominen on vaikeasti saavutettavissa, toisinaan lähes mahdotonta (Karila 2006, 101). Toinen haaste kumppanuussuhteen rakentumiselle on vanhempien täysin ymmärrettävä ja mielekäs yhteistyö, johon vaikuttaa yhtenä tekijänä perheiden erilaisuudet. Tällaista yhteistyötä on esimerkiksi lapsen hakeminen päiväkodista, toisinaan lasta hakee äiti, toisinaan isä. Kumppanuussuhdetta on vaikea rakentaa ehjäksi, jos hakija vaihtuu usein. Nykyisin on yksinhuoltajaperheitä, adoptioperheitä, uusioperheitä sekä perheitä, joissa on lapsia molempien vanhempien entisistä avioliitoista. Koulusta tai päiväkodista lasta ei hae aina sama vanhempi vaan hakijana saattaa olla sisko, veli tai täti. Tämä tekee yhteistyöstä melkoisen haasteen. (Keyes 2002, 180; Karila 2006, 103.) Myös Epstein (1995) kertoo kumppanuuden olevan joskus haastavaa. Hänen mukaansa ongelmat tulee selvittää jokaiselle perheelle

sovitetulla tavalla ja juuri kun ongelma on ratkeamassa, eteen tulee uusi ongelma. (Epstein 1995.)

Lapselle päiväkotiin meno on iso asia, jossa vanhemman ja työntekijän yhteistyö on apuna. Työntekijä auttaa lasta selviämään erotilanteesta, tutustumaan ryhmän muihin lapsiin sekä aikuisiin. Myös vanhemmat tarvitsevat tukea erotilanteissa sillä se voi olla vaikeaa heillekin. Lapsi on helpompi jättää hoitoon jos työntekijä on tuttu. Perheen on helpompi mieltää työntekijä tutuksi jos hän on käynyt heidän kotonaan, tutussa ympäristössä, jossa on helppo tutustua uuteen ihmiseen. (Kaskela & Kekkonen 2006, 43.)

Ongelmaksi koetaan myös kasvatuskumppanuuden muuntuminen ystävyys-suhteeksi, tällöin työ- ja yksityiselämän raja hämärtyy ja työntekijälle tulee ajankäyttöongelmia (Myöhänen ym. 2005, 21.) On myös useita muita asioita, jotka vaikuttavat opettajien ja vanhempien suhteen kehittymiseen. Haasteita saattaa aiheuttaa opettajien ja vanhempien kulttuurin ja arvojen kohtaaminen, joka saattaa erota suuresti toisistaan. Opettajat ja vanhemmat saattavat saada työstään stressiä, joka heijastuu heidän keskinäiseen suhteeseensa. He voivat nähdä myös toistensa roolit hyvin erilaisina (Keyes 2002, 179, 181; Crozier 1998, 128–129.) Ammatilliseen tietoisuuteen kuuluu se, että työntekijä erottaa oman ja vanhempien elämäntarinat toisistaan sekä tiedollisesti että emotionaalisesti. Oman elämäntarinan erottaminen ja tunteminen antaa tilaa sellaisillekin elämäntarinoille, jotka eroavat omista asenteista ja arvoista. (Kaskela & Kekkonen 2006, 38.) Työntekijöille on ollut haasteena tiedostaa omat uskomukset ja ymmärtää niiden vaikutukset vuorovaikutustilanteisiin. Omat arvostukset muuttavat näkemystä siitä, ketkä ovat hyviä vanhempia ja sopivia kumppaneita. Samoin se, miten arvotamme vanhempien kasvatusnäkemyksiä, heijastuu omaan arvomaailmaan. (Karila 2005, 48 ja 2006, 95.) Kasvatuskumppanuuden suurimmat asenteelliset ehdot ovat erilaisuuden hyväksyminen ja itsestä poikkeavan kunnioittaminen. Erilaisten vanhempien kanssa syntyy erilaisia vuorovaikutussuhteita. (Karila 2006, 96–97.)

Haasteena on luoda turvallinen ilmapiiri, jonka avulla vanhemmat uskaltavat ilmaista huolestumisensa. Kulttuurilliset tavat ja uskomukset, jotka näkyvät opettajien auktoriteetissa ja ammattitaidossa vaikuttavat hyvään ilmapiiriin. Koulutuksen puute saattaa pelottaa vanhempia kun he ovat vuorovaikutuksessa opettajien kanssa.

Vanhemmat voivat kokea olevansa alempiarvoisia kasvattajia ja tiedottomampia kuin koulutetut opettajat. Myös käytetyn kielen erot saattavat saada vanhemmat varuilleen ja tunteeseen olonsa epävarmaksi. Vanhemmilla ja opettajilla on erilaiset taustat, jotka näkyvät ilmapiirissä sillä erilaiset sosioekonomiset tasot vaikuttavat lapsen kasvatukseen arvoihin ja tapoihin. Hyvää ilmapiiriä kuvaavat lämpö, avoimuus, herkkyyys, joustavuus, uskottavuus ja saatavuus. Myönteisesti vaikuttavat myös taito kuunnella, johdonmukaisuus, hyvä minäkuva, hyvä itsetunto ja hyvät sosiaaliset taidot. (Keyes 2002, 180–184.) Samoja asioita nousi esille Jyväskylän yliopiston perhetutkimuskeskus ja Keski-Suomen varhaiskasvatuksen kehittämissyksikön järjestämässä Perhe-päivässä (6.11.2007), jossa esiteltiin Paletti- tutkimuksen sen hetkisiä tuloksia. Sen mukaan kasvatusyhteistyössä säröinä vanhemmat kokivat esimerkiksi henkilökunnan vaihtuvuuden, isot lapsiryhmät, lapsen yksilöllisen huomioimisen vähäisyyden, valvontaan ja turvallisuuteen liittyvät puutteet, kasvatukselliset näkemyserot, keskustelujen vähäisyyden ja henkilökunnan suhtautumisen vanhempiin. Kiitosta annettiin yhteistyön luottamuksellisuudesta ja avoimuudesta, henkilöstön sitoutumisesta lapsen kasvatukseen ja vanhemmuuden tukemisesta. Huomioitavaa oli, että isät kuitenkin kokivat, ettei heitä arvostettu tasavertaisina kasvatuskumppaneina samalla tavalla kuin äitejä. (Jyväskylän yliopiston perhetutkimuskeskus, 2007.)

Joskus yhteistyö voi muuttua täysin toimimattomaksi. Näin voi käydä esimerkiksi silloin kun vanhempien ja päiväkodin henkilöstön kasvatuskäsitteet eroavat toisistaan eikä yhteisymmärrystä saada aikaan. (Kaskela & Kekkonen 2006, 12.) Työntekijän on muistettava, että vanhemmuus, perhe-elämä ja koti ovat vanhemmalle henkilökohtaisia asioita, joista puhuessa on oltava hienovarainen. Keskustelu vaatii hienotunteisuutta ja kunnioitusta. On pidettävä mielessä, että vanhempi on itse omien ihmissuhteiden asiantuntija, joka tietää parhaiten omat asiansa. (Alasuutari 2006, 90.) Tämä korostuu myös Varhaiskasvatussuunnitelmassa (2005) sillä siinä sanotaan, että vanhemmilla lastensa kasvatusoikeus ja kasvatusvastuu on ensisijainen ja heillä on paras tuntemus omasta lapsestaan. Päivähoidon ammattilaisilla on vastuu kasvatuskumppanuuden ja tasavertaisen yhteistyön edellytysten luomisesta sillä heillä on koulutuksen antama ammatillinen tieto ja osaaminen. (Varhaiskasvatussuunnitelma 2005, 31.)

4.3 Kasvatuskumppanuuteen osallistumisen muotoja

Forsbergin (2007) mukaan isät jäävät usein hieman ulkopuolisiksi yhteistyössä ja vaikka he osallistuisivatkin, he eivät koskaan ota päävastuuta tapahtumista. (Forsberg 2007, 283.) Isien ulkopuolisuudesta kirjoittaa myös Reay (2005). Hänen mukaansa lasten koulutus on äidin vastuulla. Isät sen sijaan saattavat auttaa kotona läksyissä, mutta saavat harvoin aikaiseksi lähteä mukaan esimerkiksi vanhempainiltoihin. Vanhempien osallisuus tarkoittaakin äideille ja isille ihan eri asiaa. (Reay 2005, 27–28.) On toivottavaa että osallistuva vanhempi tukee lapsen koulua, tekee yhteistyötä opettajan kanssa ja että hänellä olisi samat opetukselliset periaatteet kuin opettajalla. Vanhempia pyydetään osallistumaan lapsen koulutukseen myös kotona laittamalla hänelle mukaan tarvittavat vaihtovaatteet, sadevaatteet, eväät sekä auttamaan häntä koulutehtävissä. (Forsberg 2007, 278.) Epstein (1995) kertoo kuudesta osallistumisen tyypistä, joiden avulla vanhempien osallisuutta voidaan tukea. Näiden tarkoituksena on tarkastella lasten kotioloja ja tukea heidän kasvatustaan (1), kehittää erilaisia kommunikointitapoja kodin ja koulun välillä (2), lisätä vanhempien osallistumista vanhempainiltoihin sekä muihin tapahtumiin (3), vahvistaa vanhempien osallistumista opetustapahtumiin (4), kannustaa vanhempia vaikuttamaan hallintoelimissä (5) sekä tekemään yhteistyötä muiden ulkopuolisten tahojen kanssa jotka vaikuttavat koti-koulu-suhteeseen (6). (Epstein 1995.)

Edwards ja Alldred (2000) kirjoittavat erilaisista lasten ja vanhempien tavoista osallistua yhteistyöhön. Vaikka he ovat tutkineet kouluikäisiä uskon, että samat kategoriat on löydettävissä myös päiväkotielämästä. He ovat jakaneet osallistumisen neljään erilaiseen kategoriaan, joiden mukaan lapset voivat olla joko aktiivisia tai passiivisia vanhempien osallisuuteen tai osallistumattomuuteen. (1. lapset aktiivisia vanhempien osallisuuteen, 2. lapset passiivisia vanhempien osallisuuteen, 3. lapset aktiivisia vanhempien osallistumattomuuteen, 4. lapset passiivisia vanhempien osallistumattomuuteen) Jos lapset ovat aktiivisia vanhempien osallisuuteen, he kertovat avoimesti kotona päivän tapahtumista ja pyytävät apua kotiläksyissä. He ovat ylpeitä, jos heidän vanhempansa osallistuvat koulun retkiin ja tapahtumiin. Jos lapsi on passiivinen vanhempien osallisuuteen, vanhemmat kyselevät lapsilta päivän kulusta ja selvittävät itse koulusta mitä on tapahtunut. Lapset eivät kysele apua koulutöihin,

eivätkä halua vanhempia koulun retkille mukaan. Kun lapsi on aktiivisesti mukana vanhempien osallistumattomuudessa, hän pitää koulun ja kodin täysin erillään toisistaan. Lapsi tuntee itsensä itsenäiseksi, joka voi tehdä omat päätöksensä koulun suhteen ja huolehtii läksyistään itse. He pitävät vanhemmat ulkona kouluasioista, jottei vanhemmille tule stressiä. Lapset eivät vie kotiin edes koulusta lähetettyjä kirjeitä vaan heittävät ne suoraan roskikseen. Jos lapsi on passiivinen vanhempien osallistumattomuuteen, vanhemmilla on työt osallistumisen esteenä, he eivät osaa neuvoa läksyissä tai eivät vain ymmärrä koulua itsekään. Usein tässä ryhmässä ovat vähemmistöryhmät ja maahanmuuttajat, joilla on vaikeuksia koulussa käytettävän kielen kanssa. Lapset tietävät etteivät heidän vanhempansa pysty tai halua osallistua syystä tai toisesta heidän koulunkäyntinsä tukemiseen. (Edwards & Alldred 2000, 443–447.)

Stacey (1991) on tutkinut erästä perhetyön toteutumistapaa Liverpoolissa, jossa on havaittavissa selkeitä kasvatuskumppanuuden piirteitä. Tämä eroaa paljon suomalaisissa päiväkodeissa tehdystä kasvatuskumppanuudesta, mutta antaa esimerkin siitä millaisena sitä toteutetaan ulkomailla. Hänen mukaansa kasvatuskumppanuutta tuettiin muodostamalla epävirallinen lastenkeskus esikoululaisille lapsille sekä heidän vanhemmille tai sijaisvanhemmille. Siellä tuettiin lasten ja heidän vanhempien kasvua kaikin puolin ja puututtiin ongelmatilanteisiin. Toiset keskuksen työntekijät ottivat vanhemmuuden tukemisen vakavammin kuin toiset. Asuinalueille alettiin rakentaa verkostoja, jonka jälkeen vanhemmat alkoivat luottaa työntekijöihin enemmän kuin ennen. Vanhemmat saivat työntekijöiden kautta tiedon ja varmuuden siitä, että lasten ystävät ja kasvattajat ovat turvallisia ihmisiä heidän lapselleen. Tällainen luottamus saatiin vierailemalla perheiden kodeissa. Työntekijä vei mukanaan joitain leluja ja tutustui lapseen ja vanhempiin tutussa ympäristössä. Kotona vierailulle on kaksi syytä. Ensinnäkin joillekin kiireisille äideille on vaikeaa lähteä tapaamaan työntekijöitä ulos vieraaseen paikkaan, toiset taas haluavat tukea ja neuvoja lapsen kasvattamiseen kotona. Joskus sosiaalityöntekijät ja terveydenhoitajat saattoivat ohjata työntekijöitä vierailulle, jolloin vanhemmat ymmärtävät täysin minkä takia heidän perheeseen on tultu käymään ja saavat itse jatkossa päättää tehdäänkö vierailuja vielä lisää, vai lopetetaanko ne. Keskus tekee läheistä yhteistyötä muiden järjestöjen kanssa kuten järjestön, jonka työntekijät vierailevat kodeissa sellaisten lasten luona, joilla on erityisintuen tarvetta.

(Stacey 1991, 5-8.) Myös Iso-Britanniassa on kokeiltu opettajien kotikäyntejä. He vierailevat kodeissa, joiden vanhemmat ovat tavalla tai toisella estyneitä käymään koululla keskustelemassa lasten asioista. (Edwards & Alldred 2000, 438.) Kotikäynnit on todettu hyväksi keinoksi toteuttaa yhteistyötä, mutta Edwards ja Alldred (2000) nostavat siitä esille toisen puolen. Heidän tutkimuksensa mukaan lapset ja nuoret nostavat kotikäynneistä puhuttaessa esille usein häpeän tunteen. He piiloutuvat yläkertaan tai lähtevät ulos opettajien tullessa sisälle. Heidän mielestään opettaja tunkeutuu liikaa heidän yksityisyyteensä tullessaan kotikäynnille. (Edwards & Alldred 2000, 450.) Uskon itse, että päiväkotikäiset lapset eivät vielä tunne häpeää vaan olisivat enemmänkin ylpeitä kun saisivat opettajan kotiinsa. Vanhemmat voisivat vierailla kuitenkin vastavuoroisesti useammin kouluissa tavallisina koulupäivinä, sillä sitä tapahtuu nykyisin liian harvoin (Forsberg 2007, 282). Päiväkodeissa vanhemmat vierailevat päivittäin lapsen tuonti- ja hakutilanteessa, mutta harvoin he tulevat oikeasti tutustumaan päivän kulkuun. Tämä olisi kuitenkin mahdollista, mutta uskon että monet vanhemmat jättävät tulematta omien työkiireidensä takia.

4.4 Kasvatuskumppanuuteen osallistujat eri näkökulmista

Keyesin (2002) mukaan opettajat voivat nähdä roolinsa vanhempi-, koulu- tai yhteistyölähtöisesti. Vanhempilähtöinen katsomustapa käsittää yhteistyön, jossa opettajat ja vanhemmat tekevät yhteistyötä rinta rinnan. Kuitenkin niin päin, että ammattilaiset tukevat enemmän vanhempia ja jakaen heille opetuksellisia tietoja. Varhaiskasvatuksessa tämä on tärkein näkökulma. Koulukeskeinen rooli kuvaa vanhempia, jotka uskovat että koulun ja kodin roolien välillä vallitsee huomattava ero. Tämä näkökulma on yleisempi peruskoulussa. Yhteistyölähtöisyys merkitsee perheen ja koulun yhteistyötä ja on uusin ajattelutapa joka käsittää lapsen, vanhempien ja opettajien kumppanuuden. (Keyes 2002, 182–184.)

Kasvatuskumppanuus voi olla myös asiantuntijuutta korostava, jolloin ajatellaan, että asiantuntija tietää sen mikä on lapsen paras ja kasvatuskysymykset paremmin kuin vanhemmat, sillä asiantuntijalla on enemmän tietoa koulutuksen puolesta. Asiantuntija

osaa myös paremmin alan ammattikielen. Päiväkodissa tämä näkyy asioiden päättämisenä päiväkodin sisällä ja vähäisenä vuorovaikutuksena vanhempien kanssa. Tällöin vanhempainillat muodostuvat lähinnä vain tiedotustilaisuuksiksi. (Kaskela & Kekkonen 2006, 19.) Kumppanuudessa vanhemmat ja päivähoidon ammattilaiset toimivat yhdessä jakaen tietoa keskenään. Heidän täytyy tiedostaa se, että molemmilla on erilaista tietoa lapsesta ja niiden yhteen nivominen muodostaa kokonaiskuvan lapsen elämästä. Päivähoidon ammattilaiset pitävät näin ollen vanhempia tasavertaisena ja lapsensa tuntevana kasvattajana. Kumppanuus perustuukin molemminpuoliseen kunnioitukseen ja vastuun jakamiseen. (Kaskela & Kekkonen 2006, 19.)

Erilaiset odotukset vaikuttavat opettajien ja vanhempien väliseen yhteistyöhön. Vanhemmat saattavat eläytyä opettajien kokemukseen. He haluavat opettajien välittävän opettamisesta, opetettavista lapsista ja vuorovaikutuksesta heidän kanssaan. Opettajat ovat paljon itsevarmempia niiden vanhempien kanssa, jotka sanovat ajattelevansa samoin tavoin opetusasioista sekä lapsen kasvattamisesta ja kertovan avoimesti lasten asioista. (Keyes 2002, 183–184.)

Päiväkodissa ja koulussa tehdään paljon samanlaista yhteistyötä opettajien ja vanhempien välillä. Vaikka Forsbergin (2007) tutkimus koskee koulua, on se yhdistettävissä myös päiväkodin arkeen. Tutkimuksen mukaan koulun näkökulmasta vanhemmat nähdään paikkakunnan asukkaina, kuluttajina sekä kumppaneina. Vanhemmat ovat kasvatuksen kuluttajia, sillä he voivat pitkälti valita lastensa koulun omien toiveidensa mukaisesti. Kumppaneina vanhemmat tukevat lastensa koulua mutta ovat myös osallistujina koulun tapahtumiin. Kun koulu sekä vanhemmat tekevät yhteistyötä, on aktiivisempänä osapuolena opettaja, sillä opettajat ovat työnsä puolesta pakotettuja tekemään yhteistyötä, mutta vanhemmille se on vaihtoehtoista. Kuitenkin vanhemmat, jotka yhteistyöhön osallistuvat ovat niin sanottuja hyviä vanhempia, sillä he täyttävät koulun asettamat toiveet. Vanhempien osallistuminen ei siis aina ole pelkästään positiivista, sillä se voi luoda konflikteja ja jännitteitä vanhempien ja lasten välille, mutta se voi myös luoda eriarvoisuutta osallistuvien vanhempien välille. (Forsberg 2007, 274–276.)

Päiväkodissa ja koulussa vallitsee täysin erilaiset maailmat kuin kotona. Tönniesin mukaan näitä maailmoja voidaan kutsua Gemeinschaftin (yhteisö) ja Gesellschaftin

(yhteiskunta) käsittein. Tämän mukaan koti voi olla paikka jossa ihmissuhteet rakentuvat tunne- ja kiintymyssuhteiksi. Se on oma, elämän keskipiste ja päämäärä itsessään ja sinänsä tärkeä. Päiväkoti, sekä muut varhaiskasvatuksen hoitopaikat ovat Gesellschaft- tyyppisiä instituutioita. Näissä instituutioissa toteutetaan rationaaleja päämääriä ja niissä on välineellisiä tavoitteita. (Korhonen 2006, 66.) Joskus voi vanhemmille olla ihme, että oma lapsi on toiminut päiväkodissa tavalla, jolla ei kotona toimisi. Vastaavasti päiväkodissa ei aina uskota sitä, millainen lapsi on kotona. Näiden kahden maailman erilaisuuden ymmärtäminen on kasvatuskumppanuuden perusta. Se auttaa näkemään lapsen elämän kontekstisidonnaisuuden ja voi lieventää siten myös katteettomia lupauksia aikuisten välillä. Lapsen näkökulmaan meneminen on aina aikuiselle vaikeaa, vaikka se helpottaisi lapsen arkea. Varhaiskasvatuksen ammattilaisten ja vanhempien välinen suhde voi muuttua, jos yhteistyötä katsotaankin lapsen paikalta. Lapsi on se, joka kulkee näiden maailmojen välillä päivittäin ja hän on ainoa, jolle yhteistyöstä on oikeasti merkitystä. (Korhonen 2006, 68.) Kun lapsi joutuu toimimaan kahdessa eri ympäristössä, saattaa syntyä tilanne, jossa kukaan aikuinen ei tunne kunnolla lapsen koko elämänpiiriä. Tällöin vain lapsi itse on oman elämänsä asiantuntija, eikä lapsi osaa ilmaista sanoin eikä teoin tilannettaan. Tällainen olisi ehkäistävä lapsen hyvän kehityksen tukemisen takia. Perheen ja päiväkodin yhteisvaikutuksesta muodostuva kokonaisuus on yksi perustavista syistä kehittää vakaa ja toimiva yhteistyösuhde kodin ja päivähoidon välille. (Tiilikka 2005, 59.)

5 TUTKIMUSTEHTÄVÄ JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Kasvatuskumppanuus pohjautuu ihmisten väliseen vuorovaikutukseen, päiväkodissa vanhempien ja ammattilaisten välille. Kasvatuskumppanuuden synnyn ja kehittymisen kannalta on tärkeää tuntea kumppaninsa ajatuksia ja odotukset kumppanuudelle. Tässä tutkimuksessa tarkoituksena on saada selville vanhempien ja lastentarhanopettajien käsityksiä kasvatuskumppanuudesta sekä se, millä tavoin nämä käsitykset kohtaavat toisensa. Tutkimuksella haetaan myös vastausta siihen, mitkä ovat kasvatuskumppanuuden ongelmakohdat ja mitä kasvatuskumppanuudesta hyödytään. Kasvatuskumppanuudesta käydään paljon keskusteluja ja siitä on varmasti useita eri mielipiteitä. Kasvatuskumppanuuden ideaali malli näyttää hyvältä, mutta käytännössä se ei toteudu. Tämä on asia, joka on saanut minut kiinnostumaan aiheesta.

Tutkimuskysymyksiä ovat:

- Tutkimuskysymys 1: Millaisia tulkintoja vanhemmilla ja päivähoidon ammattilaisilla on kasvatuskumppanuudesta?
  - Millaisia eroja ja yhtäläisyyksiä näissä tulkinnoissa on?
- Tutkimuskysymys 2: Millaisia haasteita kasvatuskumppanuus aiheuttaa yhteistyölle?
  - Millaiset asiat koetaan haasteellisina kasvatuskumppanuudessa?
- Tutkimuskysymys 3: Millaisia haasteita ja mahdollisuuksia kasvatuskumppanuus tuo päiväkodin ammattilaisten toiminnalle?

6 TUTKIMUSMENETELMÄT

6.1 Teemahaastattelu aineiston hankinnan menetelmänä

Tutkimus toteutetaan haastattelemalla vanhempia ja päivähoidon ammattilaisia. Haastattelut ovat teemahaastatteluja, joten seuraavaksi tarkastelen teemahaastattelua aineiston hankinnan menetelmänä. Teemahaastattelu on lomakehaastattelun ja avoimen haastattelun välimuoto. Teemahaastattelulle on yleistä, että kysymysten aihepiirit eli teemat ovat selvillä, mutta tarkempien kysymysten järjestys ei ole tiedossa. Teemahaastattelu sopii hyvin erilaisiin kasvatus- yhteiskuntatieteellisiin tutkimuksiin, sillä se vastaa hyvin moniin kvalitatiivisen tutkimuksen lähtökohtiin. (Hirsjärvi, Remes, Sajavaara 2002, 195–197.) Teemahaastattelua tehdessä haastatteliija voi itse päättää, missä järjestyksessä kysymykset kysytään, kysytäänkö ne kaikissa haastatteluissa samassa järjestyksessä ja samoin sanoin. Yhdenmukaisuuden vaatimus teemahaastattelussa vaihtelee avoimesta haastattelusta strukturoituun haastatteluun asti. Kuitenkaan teemahaastattelussa ei voida kysyä mitä tahansa vaan on pyrittävä löytämään ratkaisuja tutkimustehtävän mukaisesti. Haastatteluun etukäteen valitut teemat perustuvat tutkimuksen viitekehukseen. Niihin liittyvät alakysymykset voivat kuitenkin vaihdella kokemuseräisistä havainnosta tiukasti etukäteen tiedettyihin kysymyksiin. (Tuomi & Sarajärvi 2003, 77–78.) Teemahaastattelu kestää normaalisti noin tunnin verran, mutta pidempiäkin haastatteluja voi tehdä. Haastattelijan on varauduttava niukkasanaisiin sekä runsassanaisiin haastateltaviin. Haastattelu olisikin

syitä testata ennen varsinaista haastattelua, jotta haastattelija hahmottaisi kyselyn kulun ja huomaisi mahdolliset ongelmakohdat. (Hirsjärvi ym. 2002, 198.)

Haastattelun etu on sen joustavuus. Kesken haastattelun kysymyksen voi toistaa ja oikaista syntyneitä väärinymmärryksiä. Haastattelun aikana haastattelija voi käydä keskustelua haastateltavan kanssa. Näin ei voi tehdä esimerkiksi kyselylomakkeen kanssa, joka on lähetetty postitse. Haastattelun joustavuutta lisää se, että kysymykset voidaan kysellä missä järjestyksessä tahansa joustavan keskustelun luomiseksi. Haastattelun hyvänä puolena on myös se, että haastateltava voi kirjata ylös sen mitä sanotaan sekä sen miten se sanotaan. Haastattelusta ei yleensä kieltäydytä jos siitä on sovittu henkilökohtaisesti. Esimerkiksi kyselytutkimuksessa moni jättää vastaamatta tai vastaukset voivat olla hyvin niukkasanaisia. (Tuomi & Sarajärvi 2003, 75–76; Hirsjärvi & Hurme 2001, 36.) Haastattelun käyttö tutkimusmenetelmänä ei kuitenkaan ole ongelmaton ja tutkijan kannattaa pohtia onko haastattelu tutkimusmenetelmänä perusteltu oman tutkimuksen menetelmänä. Haastatteluprosessi on aikaa vievää. Aikaa kuluu haastattelun suunnitteluun ja pilottihaastatteluihin, haastattelupaikalle matkustamiseen, -tilanteen valmisteluun, litterointiin sekä analysointiin. Aikaa vievästä luonteesta huolimatta haastatteluilla saadaan kerättyä eloisa aineistoa, joka auttaa näkemään ja ymmärtämään tutkittavaa ilmiötä syvällisemmin. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 35–36.)

Haastattelutilanne luodaan pohjimmiltaan samalla tavalla kuin mikä tahansa kasvokkain tapahtuva keskustelutilanne. Tosin erilaisen siitä tekee erityiset osallistujaroolit. Haastattelija on tietämätön osapuoli ja tieto on haastateltavalla. Haastattelu on aloitettu tutkijan aloitteesta ja hän myös yleensä ohjaa ja suuntaa keskustelun puheenaiheita. (Ruusuvuori & Tiittula 2005, 22; Hirsjärvi & Hurme 2001, 43.) Haastattelutilanteen on oltava luotettava. Tällaisen luotettavan tilanteen luomiseen auttaa se, että haastattelija kertoo haastateltaville totuudenmukaisesti haastattelun tarkoituksesta ja tapahtumista, kuten nauhoituksesta. Haastattelijan tulee painottaa tulosten olevan anonyymeja sekä käytettävänä vain kyseiseen tutkimukseen. (Ruusuvuori & Tiittula 2005, 41.) Hyvän haastattelijan on tunnettava oma aihepiirinsä hyvin, hänen on ohjattava tilannetta sekä sopeuduttava erilaisiin sosiaalisiin tilanteisiin. Haastattelijan olisi oltava myös avoin ja luottamusta herättävä. Haastattelijan on esimerkiksi tärkeää osata liiallisen itse puhumisen sijaan aktiivisesti kuunnella mitä haastateltava kertoo ja omilla lisäyksillään

houkutella haastateltavaa vastaamaan. Haastattelijan tulee olla valpas kuuntelija ja olemuksellaan viestittää haastateltavalle, että hän on aidosti kiinnostunut haasteltavan kertomasta. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 68–69.)

Haastattelutilanteen nauhoittaminen antaa mahdollisuuden palata tilanteeseen uudelleen, jolloin se toimii muistin apuna sekä tulkintojen tarkastamisen välineenä. Nauhoitusta voi kuunnella uudelleen ja uudelleen, jolloin esille saattaa nousta asioita joita ei ole huomionnut ensimmäisellä kerralla. (Tiittula & Ruusuvuori 2005, 14–15.) Ruusuvuori ja Tiittula (2005) kertovat, että haastattelutilanne on aloitettava ja lopetettava aina selkeillä toiminnoilla. Alussa luodaan yhteistä maailmaa ja sovitaan siitä, milloin aloitetaan itse haastattelu. Aluksi voidaan puhua vaikka säästä, jotta jännitteet poistuisivat ja tilanteesta tulisi aidompi. Tätä ei yleensä liitetä litterointiin, sillä se ei sisällä tutkimukselle tarpeellista tietoa. Lopetukseenkin on tehtävä ”pehmeä lasku” esimerkiksi toteamalla, että kaikki kysymykset on käyty läpi, ja kiittämällä haastateltavaa osallistumisesta. Samalla voisi vaikka kysyä, onko haastateltavalla vielä jotain lisättävää tai kysyttävää asioista, jotka haastattelun aikana on tullut esille. (Ruusuvuori & Tiittula 2005, 24–25.)

Haastattelukysymysten luominen on melko työlästä ja tarkkaa. Kysymysten tulisi olla helposti ymmärrettäviä ja lyhyitä. Helposti ymmärrettävissä kysymyksissä käytetään arkikieltä, ja unohdetaan akateeminen kielenkäyttö. Kysymysten laadinnassa tulisi välttää kysymyksiä, jotka ovat epäselviä ja jotka vaativat haastateltavalta erikoistietoja. Kaksi tai kolme pientä kysymystä on parempi kuin yksi monimutkainen kysymys. Kysymyksissä tulisi välttää myös kielteisiä termejä, sillä se saattaa johdatella vastaajan kielteisyyteen. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 105.) Pattonin (2002) mukaan on olemassa kuusi erilaista kysymystyyppiä, jotka voidaan kysyä aiheesta riippumatta. Näitä ovat kokemuspohjaiset kysymykset (experience and behavior questions), mielipidekysymykset (opinion and values questions), tunneperäiset kysymykset (feeling questions), tietoon liittyvät kysymykset (knowledge questions), aistimukselliset kysymykset (sensory questions) sekä taustatietoihin perustuvat kysymykset (background/demographic questions). Ensimmäinen kysymys kuitenkin pitäisi olla selkeä ja aiheeseen johdatteleva. Sen on oltava sellainen, johon haastateltava osaa varmasti vastata. (Patton 2002, 348–352.)

6.2 Aineiston hankinnan menetelmät tässä tutkimuksessa

Käytän tässä tutkimuksessa teemahaastattelua. Haastattelun voi tehdä joko, yksilö-, ryhmä- tai parihaastatteluna. Jokaisessa tavassa on puolensa, eikä haastattelun tapa juuri vaikuta tutkimuksen tulokseen. Tutkijan on vain itse päätettävä minkä tavan valitsee. Valinta riippuu siitä, keitä haastattelussa on ja mikä on tutkimuksen aihe. (Hirsjärvi, Remes, Sajavaara 2002, 195–197.) Itse valitsin yksilöhaastattelun, sillä mielestäni vanhempien ja työntekijöiden tulkintojen eroja ja yhtäläisyyksiä olisi ollut vaikea selvittää muulla tavoin. Olin sitä mieltä, että yksilöhaastattelussa jokainen pääsi sanomaan oman mielipiteensä ja uskalsi tuoda esiin mahdollisia negatiivisiakin asioita. Uskoin, että negatiiviset ja arat asiat jäisivät helpommin piiloon, jos haastattelussa olisi ollut kerrallaan useampi henkilö.

Valitsin aineistonkeruumenetelmäksi haastattelun koska haastattelu sopii tutkimuksiin esimerkiksi silloin kun tutkitaan pientä määrää ihmisiä ja tutkimusaiheesta saatujen merkitysten syvyys on keskeistä ja yleistettävyyys vähäistä (Hirsjärvi & Hurme 2001, 35–36). Tämä kriteeri täyttyy esimerkiksi tässä tutkimuksessa, koska tarkoituksena oli aikaansaada syvällistä pohdintaa kasvatuskumppanuudesta pienen tutkimusjoukon avulla. Uskon myös, että sain haastattelemalla paremman aineiston kuin esimerkiksi kyselylomakkeiden avulla, sillä haastattelun yhteydessä pystyin täsmentämään kysymyksiä sekä korjaamaan epäselvyyksiä. Tätä mahdollisuutta ei kyselyissä olisi ollut. Muun muassa Hirsjärvi ja Hurme (2001) kirjoittavat haastattelun haittapuolista, mutta silti koin sen olevan itselleni paras aineiston hankintatapa.

Haastattelutilanteen luotettavuutta pyrin parantamaan kertomalla haastateltaville totuudenmukaisesti mihin saatuja tuloksia käytin ja kuinka suojaan heidän anonyymiuttaan. Kerroin myös ennen haastatteluja siitä, että haastattelut nauhoitettiin tarkemman analyysin mahdollistamiseksi. Yritin kuunnella aktiivisesti haastateltavia ja luoda itsestäni luotettavan ja avoimen kuvan. Kuitenkin pidin mielessäni Hirsjärven ja Hurmeen (2001) sanat: ”hyväksi haastattelijaksi ei synnytä vaan siihen opitaan” (Hirsjärvi & Hurme 2001, 68–69).

Haastattelukysymykset voi toimittaa haastatteluun osallistuville jo hyvissä ajoin ennen haastatteluajankohtaa, mutta tämä ei ole pakollista. Tällöin haastateltava voisi tutustua

niihin etukäteen ja vastata sitten kattavammin itse haastattelun aikana. Tämä saa ihmiset osallistumaan helpommin tutkimukseen, sillä harva lähtee mukaan, jollei tiedä mistä on kyse. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 36.) Itse en kuitenkaan antanut haastattelukysymyksiä etukäteen, sillä mielestäni se ei ollut tarpeellista tämän tutkimuksen kohdalla. Jos olisin antanut kysymykset etukäteen, olisi ollut vaarana, että haastateltavat olisivat etsineet tietoa, jotta vastaisivat ”oikein”. Itse halusin kuitenkin kuulla heidän oman mielipiteensä eikä tällöin ole olemassa oikeita tai vääriä vastauksia. Haastattelukysymykset noudattelivat Rubinin ja Rubinin (1995) kuvamaa kolmea kysymystyyppiä. Heidän mukaan pääkysymykset (main questions) muodostavat pohjan koko haastattelulle ja tarkentavat kysymykset (probes) rohkaisevat haastateltavaa täydentämään ja selittämään vastauksiaan. Jatkokysymykset (follow-ups) puolestaan tuovat uusia näkökulmia asiaan. (Rubin & Rubin 1995, 202.) Itselläni oli muodostettuna pääkysymyksiä sekä niihin liittyviä apukysymyksiä ja jatkokysymyksiä. Jatkokysymykset sekä apukysymykset vaihtelivat eniten haastattelujen aikana, riippuen siitä kuinka keskustelu eteni haastateltavan kanssa. Kysymykset muotoutuivat ensimmäisten haastattelujen jälkeen toimivammiksi ja luontevammiksi. Kysymysten sisältö ei kuitenkaan muuttunut merkittävästi. Käyttämäni haastattelukysymykset löytyvät tutkimuksen lopusta liitteenä. (Liite 1 ja liite 2)

6.3 Aineiston analysointi

Perusanalyysimenetelmä, jota voidaan käyttää kaikissa laadullisissa tutkimuksissa, on sisällönanalyysi. Laadullisen tutkimuksen aineistosta löytyy usein kiinnostavia asioita, joita ei ole tullut ajatelleeksi aikaisemmin. Kuitenkin nämä asiat pitää osata jättää tutkimuksen ulkopuolelle, sillä maailman kaikkia asioita ei voida tutkia yhdellä tutkimuksella. On osattava valita kapea ja rajattu alue, mutta siitä on kerrottava kaikki, mitä vain irti saa. (Tuomi & Sarajärvi 2003, 93–95.) Usein laadullisissa tutkimuksissa aineiston kerääminen ja analysoiminen limittyy päällekkäin. Analysoiminen alkaa osittain jo kentällä aineistoa kerätessä ja vaikka analysointia jo kirjoitettaisiin, kenttätyö ei välttämättä ole vielä kokonaan ohi. (Patton 2002, 436–437; Rubin & Rubin 1995, 226.) Analysointi tapahtuu jokaisella tutkijalla hieman eri tavoin, riippuen omasta

tavasta ymmärtää ja hahmottaa asioita. Toiset esimerkiksi merkitsevät eri asioita väreillä, toiset muistilapuilla. (Rubin & Rubin 1995, 227.)

Aineiston keruun jälkeen aineisto litteroidaan eli kirjoitetaan sanalliseen asuun. Sitten aineistoa luokitellaan, teemoitellaan ja tyypitellään tiettyjen ominaisuuksiensa ja määriensä mukaan (Tuomi & Sarajärvi 2003, 93–95). Aineiston luokittelu on olennainen osa analyysia. Pattonin mukaan ilman luokittelua aineistossa vallitsee täysi kaaos. (Patton 2002, 463.) Se luo pohjan ja kehyksen, jonka avulla aineistoa voidaan myöhemmin tulkita, yksinkertaistaa sekä tiivistää. Luokkien muodostumiseen vaikuttavat tutkimustehtävä, aineiston laatu sekä tutkijan omat teoreettiset tietämykset ja kyvyt käyttää tätä tietoa. Luokittelun apuna voidaan miettiä tutkimusongelmaa, tutkimusvälinettä sekä tutkimusmenetelmää, teorioita sekä teoreettisia malleja, itse aineistoa sekä tutkijan mielikuvitusta ja intuitiota. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 147–148.) Luokittelu voidaan aloittaa litteroinnin jälkeen lukemalla koko aineisto läpi ja merkitsemällä esimerkiksi marginaaleihin huomioita aineistosta sekä keksiä aiheille kuvaavia otsikoita. Tämän avulla aineistoa saadaan hieman tiivistettyä. Jos tutkimusta on tekemässä useampi henkilö, olisi jokaisen hyvä lukea aineistoa läpi yksinään. Tämän mahdollistaisi sen huomioon, että aineisto näyttäytyy jokaiselle hieman erilaisena. (Patton 2002, 463–464.)

Erityisesti nauhoitettujen aineistojen sisältö on muutettava kirjoitettuun muotoon. Litterointi toimii muistiapuna ja helpottaa tärkeiden yksityiskohtien huomioimista. Litteroinnin tarkkuus riippuu tutkimuskysymyksistä ja käytettävästä tutkimusmetodista. Jos halutaan tarkastella enemmänkin vuorovaikutusta, on aineisto litteroitava erityisen tarkasti. Litterointiin voidaan tällöin liittää äänenpainot, tauot sekä intonaatiot. Jos tarkastelun alla on enemmänkin vain erilaiset tiedolliset asiat, ei litteroinnin ole oltava niin tarkkaa. (Tiittula & Ruusuvoori 2005, 16.) Litteroinnin on kuitenkin oltava tarpeeksi tarkkaa, jotta haastateltavan oma ääni tulee todella esille (Patton 2002, 441). Myös tutkimuksen tehtävät ratkaisevat litteroinnin tarkkuuden. Haastattelijalla on usein niin paljon litteroitua aineistoa analysoitavana, luettavana ja ymmärrettävänä ettei kaikkea voi millään ymmärtää. Haastattelijalla on myös paljon ideoita mielessään, mutta näiden tietojen ja ideoiden, palojen ja osien yhdistäminen ei aina onnistu. Perusteellinen luokittelu auttaa kuitenkin tässä asiassa. Luokittelua sekä tyypittelyä puolestaan voi auttaa se, että aineistoa lukee uudelleen ja uudelleen läpi useaan kertaan.

Lukiessa mielessä on omat teemat, kokonaisuudet ja ideat, jotka haluaa selvittää. Esille nousee varmasti joitain uusia ja tärkeitä asioita, jotka kannattaa merkitä ylös ja liittää oikeaan luokkaan. Kun luokittelu on ohi, aineisto on ryhmitelty erilaisiin kategorioihin, jotka mahdollistavat vertailun keskenään. Saadaan siis selville mitä eroja ja yhtäläisyyksiä haastateltavat ovat tuoneet esille. (Rubin & Rubin 1995, 227–228.) Teemat kertovat usein sen, mitä ihmiset tekevät tai kuinka heidän tulisi toimia. Kun löytää hyvän esille nousevan asian, sen voi teemoittaa antamalla sille otsikon. Tämän otsikon alle voi laittaa myös muita samankaltaisia asioita (Rubin & Rubin 1995, 234).

Analyysin perustana on aineiston kuvaileminen. Kuvailemisella tarkoitetaan henkilöiden kartoittamista, tapahtumien ja kohteiden ominaisuuksia sekä niiden piirteitä. Yleensä pyritään vastaamaan kysymyksiin kuka, missä, milloin, miten paljon ja kuinka usein. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 145.) Analysointi loppuu silloin kun tutkija on löytänyt laajoja teemoja, saanut sovitettua ne oikeaan yhteyteen ja laajempaan teoriaan ja kun on saatu vastaukset jokaiseen tutkimuskysymykseen. Seuraavana vaiheena on varsinaisen raportin ja tulosten kirjoittaminen. (Rubin & Rubin 1995, 256.)

6.4 Aineiston analysoinnin toteutuminen tässä tutkimuksessa

Tässä tutkimuksessa käytetty analysointitapa oli sisällönanalyysi. Sisällönanalyysillä yritetään saada tutkittavasta ilmiöstä kuvaus tiivistetyssä ja yleisessä muodossa. Kuitenkin analyysin avulla saadaan kerätty aineisto vain järjestetyksi johtopäätöksien tekoa varten. Tämä pitää huomioida sisällönanalyysillä toteutetuissa tutkimuksissa, sillä analyysillä saatua järjestettyä aineistosta ei voida sellaisenaan esittää tuloksina. (Tuomi & Sarajärvi 2003, 105.) Tämän pidin itse mielessäni kun käsittelin haastatteluaineistoa uudelleen ja uudelleen.

Aineiston keruun jälkeen kuuntelin nauhoitettuja haastatteluja läpi ja litteroin niitä, eli kirjoitin haastattelujen kautta kerätyn aineiston sanalliseen asuun melko väljästi. En huomionut lainkaan äänenpainoja tai intonaatioita. Taukoihin kiinnitin vain vähän huomiota, sillä tarkoitukseni ei ollut tarkastella haastattelussa ilmennyttä vuorovaikutusta vaan enemmänkin siihen liitettyjä merkityksiä ja tulkintoja. Pidemmät

tautot merkitsin kolmella pisteellä (...), koska mielestäni tämä selkeytti lauseita. Alla on näyte litteroidusta aineistosta.

T1: no tietty täällä niinku tulee enemmän semmoset ryhmässä olemisen taidot jota täällä harjoitellaan ja niistä me ollaan vähän erilaila vastuussa koska kotonahan semmosta ei oo. Et just se miten pitää ottaa toiset huomioon kun on paljon lapsia ja jokaiselle pitäis saada oma vuoro. Ja nykyään ehkä tuntuu, et vanhemmilla varsinkin on sellanen käsitys et just tämmöset niinku... laulut ja jumppa jutut ja kädentaidot ja tämmöset niin niitä... ne jätetään niinku tänne. Ja ulkoilut ja muut...et he mielellään toivoo et lapset olis ulkoillu ku he tulee hakemaan et näin, et he voivat sitte viettää vaan näin tällasta rauhallista aikaa...

Litteroinnin jälkeen luin aineistoa läpi useaan kertaan pitäen tutkimuskysymykset mielessäni. Samalla jaottelin aineistoa karkeasti omien tutkimuskysymysten alle sen mukaan, mihin tutkimuskysymykseen aineiston osion ajattelin antavan vastauksen. Näiden asioiden merkitsemiseen käytin erivärisiä kyniä, joilla alleviivasin kyseisiä kohtia aineistosta. Tämän jälkeen luin koko aineiston läpi uudelleen, jonka aikana merkitsin uudella värillä vielä asioita, jotka eivät suoranaisesti liittyneet tutkimuskysymyksiin, mutta olivat mielestäni merkityksellisiä tutkimusaiheen kannalta. Näiden vaiheiden jälkeen luin aineiston vielä kertaalleen läpi tarkastaen, että kaikki olennainen olisi tullut huomioiduksi. Tällaisen luokittelun jälkeen aineistosta nousi esille erilaisia kategorioita, joka mahdollistaa erojen ja yhtäläisyyksien vertailun.

Seuraavaksi aloin miettiä näille esille nousseille kategorioille nimiä ja otsikoita. Tätä kategorioiden nimeämistä kutsutaan teemoitteluksi. Teemoiksi nousivat muun muassa seuraavat:

- tyytyväisyys
- kasvatusvastuu
- esteet
- tehtävät

Olin jo litterointivaiheessa merkinnyt päiväkodin ammattilaisten haastattelut lyhenteillä T1, T2, T3 jne. sekä vanhempien haastattelut lyhenteillä V1, V2, V3 jne. joten pystyin myöhemminkin päättämään sen, oliko kyseessä vanhemmilta vai päiväkodin

ammattilaisilta esiin noussut kategoria. Tämä mahdollisti sen, että pystyin vertailemaan päivähoiton ammattilaisten ja vanhempien haastatteluista ilmenneitä asioita.

Vaikka aluksi olin lukenut aineistoa läpi useaan kertaan ja yrittänyt olla mahdollisimman tarkkana merkitessäni aineistoon tutkimuskysymyksiin liittyviä asioita, huomasin aineiston analysoinnin kuluessa, ettei tämä ollut täysin onnistunut. Alleviivatuista teksteistä löytyikin aineksia myös toisiin kysymyksiin kun mihin niiden oli ajateltu viittaavan. Alleviivasin ja jaottelin asioita vielä uudelleen, jotta ne sopivat paremmin tutkimuskysymyksien alle. Myös muutamia uusia asioita nousi samalla esille. Jotta kaikki asiat olisi tullut varmasti huomioituksi, luin aineistoa läpi vielä lukuisia kertoja.

7 TUTKIMUKSEN KÄYTÄNNÖN TOTEUTUS

Otin yhteyttä Lahden kaupungin sivistystoimialan varhaiskasvatuspalveluun ja kysyin heiltä halukkuutta osallistua tutkimukseen ja hain tutkimuslupaa kaupungilta. (Liite 3) Haastattelujen sopimiseksi lähestyin vanhempia sekä päiväkodin ammattilaisia kirjeitse. (Liitteet 4 ja 5). Näin heille tarjoutui mahdollisuus pohtia rauhassa osallistumistaan tutkimukseen. Päiväkodin johtajan toiveesta kaikki haastateltavat olivat päiväkodin vuorohoidon puolelta, sillä en kokenut tämän vaikuttavan tässä tutkimuksessa merkittävästi tuloksiin. Haastateltavat löytyivät päiväkodin johtajan avustuksella. Haastattelin viittä päiväkodin ammattilaista sekä viittä vanhempaa. Haastatteluun osallistuminen oli täysin vapaaehtoista.

Haastattelut suoritettiin päiväkodin tiloissa erikseen varatuissa huoneissa. Paikat olivat rauhallisia, joten keskittyminen haastatteluihin onnistui mielestäni hyvin. Kaikki haastattelut tehtiin 4.4–5.5.2008 välisenä aikana. Omassa työssäni haastattelut olivat työntekijöillä kestoltaan 23 minuutista 52 minuuttiin, keskimäärin 32 minuuttia. Vanhemmillä sen sijaan hieman lyhyempiä, 21 minuutista 38 minuuttiin eli keskimäärin 27 minuuttia. Jokaisen haastattelun aluksi kerroin itsestäni ja haastattelun aiheesta. Korostin, ettei haastattelussa ole oikeita eikä vääriä vastauksia ja rohkaisin haastateltavia kysymään tarkennusta, jos eivät ymmärrä kysymystäni. Muistutin heitä, ettei heidän henkilöllisyytensä tule kenenkään ulkopuolisen tietoon eikä haastatteluja kuuntele kukaan muu.

Haastattelujen nauhoituksista tuli selkeästi ymmärrettäviä. Muutamien haastattelujen kohdalla oli kuitenkin hyvin epäselviä vastauksia, joiden tulkinta jälkeenpäin oli hankalaa. Vaikeasti ymmärrettävällä vastauksella tarkoitan vastauksia, josta punaisen langan löytäminen oli vaikeaa tai lähes mahdotonta.

T2: ...no tota...no näitten lisäksi varmaa sitte että...ehkä... tai mun mielestä semmonen.. vähän semmonen tasavertaisuus että ne niinku siinä olis sitte että...et helposti... no se riippuu varmaan perheestä et joittenkin kans että ne niinku ottaa hirveesti et me ollaan nyt ammattilaisia ja mitä vastaan ollaan ja kaikki vaan jotku ottaa ihan päinvastoin ja että... et saatais semmonen siihen että...että...et vanhemmat on... tai niinku molemmat ollaa et vanhemmat pääasiassa kuitenkin semmosen asian asiantuntijoita. ...et jos jotain ongelmia ja kriisejä ni koitetaan niitä tukea ja ohjata, semmosta

Kuitenkin näitä vaikeasti ymmärrettäviä vastauksia oli vähän, joten haastattelujen uusiminen ei mielestäni ollut tarpeellista, koska yksittäiset epäselvyydet eivät vaikuttaneet koko haastattelun hylkäämiseen eivätkä sitä kautta tutkimuksen tuloksiin. Haastattelujen aikana olisin kuitenkin voinut haastattelijana pyytää enemmän tarkennuksia kysymyksiini, sillä niistä olisi saattanut nousta esille merkittäviäkin asioita.

Haastattelujen aikana puhuimme paljon yhteistyöstä tarkoittaessamme kasvatuskumppanuutta, sillä se tuntui olevan kaikille tutumpi ja helpommin ymmärrettävä käsite. Tämän tutkimuksen tulososassa käytän jonkin verran myös tätä yhteistyön käsitettä ja tarkoitan sillä samaa kun kasvatuskumppanuudella.

8 TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS

Laadullisen tutkimuksen luotettavuus on aina tietyssä määrin riippuvainen siitä, kuinka oikein tutkija on ymmärtänyt tutkimushenkilöitään ja tulkinnut heidän sanomisiaan. Ymmärrettävyyteen liittyy myös se, kuinka selkeästi tutkija onnistuu kirjaamaan tutkimustehtävänsä raporttiin. (Sarajärvi ja Tuomi 2002, 70–71.) Tässä tutkimuksessa tutkijan etuna oli se, että hän on itse lastentarhanopettaja, joten hän tietää ammattikielen, joka sisältää tieteellisiä käsitteitä sekä päiväkodin arjessa käytettyjä sanoja. Hän tuntee myös päiväkodin arjen, joten hän osasi tulkita haastatteluun osallistuvien päiväkodin ammattilaisten ja vanhempien ajatuksia paremmin. Toisaalta tästä voi olla myös haittaa, sillä tutkija saattoi peilata saatuja tuloksia liikaa omaan ajatteluunsa ja omiin kokemuksiinsa.

Tutkimuksissa pyritään mahdollisimman luotettaviin tuloksiin ja päätelmiin. Tutkimuksen luotettavuutta voidaan arvioida kahdella eri tavalla. Näitä ovat tutkimuksen validius sekä reliabiliteetti. Molemmat termit tarkoittavat luotettavuutta, mutta reliabiliteetti tarkoittaa tutkimuksen toistettavuutta ja validiteetti sitä, mitataanko sitä mitä oli tarkoituskin mitata. Jos tutkimus on reliaabeli, olisi vastaukset eri mittauskerroilla melko samanlaisia. (Hirsjärvi ym. 2002, 213.) Laadullisessa tutkimuksessa tärkein luotettavuuden kriteeri on tutkija itse ja näin ollen luotettavuuden arviointi koskee koko tutkimusprosessia. Tämä on suurin ero määrälliseen tutkimukseen, jossa luotettavuudesta on puhuttu vain mittauksen luotettavuutena. Uskottavuus luotettavuuden kriteerinä tarkoittaa sitä, vastaavatko tutkijan käsitteellistykset ja tulkinnat tutkittavien käsityksiä. Varmuutta tutkimukseen lisätään

ottamalla huomioon tutkimukseen vaikuttavat ennakkoehdot, joita ei ole ennen tutkimusta otettu huomioon. Vahvistuvuus sen sijaan tarkoittaa sitä, että tehdyt tulkinnat tukevat toisiaan vastaavasta ilmiöstä tehtyjen tutkimusten kanssa. Kuitenkin tutkimuksen luotettavuudessa on kyse tutkimuksen sisältämien väitteiden perusteltavuudesta ja totuudenmukaisuudesta. (Eskola & Suoranta 1998, 211–213.)

Luotettavuus voidaan jakaa ulkoiseen ja sisäiseen validiteettiin. Sisäisellä validiteetilla eli pätevyydellä tarkoitetaan tutkimuksen teoreettisten ja käsitteellisten määrittelyjen sopusointua. Se tarkastelee onko käsitteet oikeita ja onko teoria valittu oikein, sillä oikeilla käsitteiden muodostuksella ja teorian johtamisella voidaan parantaa tutkimuksen validiteettia. Tutkimuksen sisäinen validiteetti osoittaa tutkijan tieteellisen otteen ja tieteenalansa hallinnan. Ulkoinen validiteetti tarkoittaa luotettavuutta siinä mielessä, ollaanko tutkimassa sitä mitä oli tarkoituskin tutkia. Se tarkoittaa siis tehtyjen tulkintojen ja johtopäätösten sekä aineiston välisen suhteen pätevyyttä. Tietty tutkimushavainto on ulkoisesti validi silloin, kun se kuvaa tutkimuskohteen täsmälleen sellaisena kun se on. (Eskola & Suoranta 1998, 214; Metsämuuronen 2000, 41.)

Itse pyrin kuvaamaan mahdollisimman tarkasti mitä olen tehnyt tutkimuksessa ja kuinka se on edennyt vaihe vaiheelta. Tällainen selvitys kohentaa Hirsjärven ym. (2002) mukaan huomattavasti tutkimuksen luotettavuutta (Hirsjärvi ym. 2002, 214.) Myös Eskola ja Suoranta (1998) kirjoittavat samasta asiasta. Heidän mukaansa tutkimustekstin pitäisi kuvata tutkimuksen kulkua mahdollisimman tyhjentävästi ja heijastaa tutkimuskohdetta enemmän tai vähemmän totuudenmukaisesti (Eskola & Suoranta 1998, 213). Juuri luotettavuuden kannalta jätin yhden haastatteluista huomioimatta, sillä haastattelun aikana ilmeni, että haastateltava oli johtajan melko läheinen sukulainen. Mielestäni tämä olisi saattanut vaikuttaa tutkimuksen tulokseen. Kuitenkaan en tehnyt hänen tilalleen uutta haastattelua, koska en katsonut sen olevan tarpeellista ja aineisto oli mielestäni tarpeeksi kattava.

9 TULOKSET

9.1 Tutkimushenkilöiden taustatietoja

Haastatteluun osallistui viisi päiväkodin ammattilaista sekä viisi vanhempaa. Ammattilaisten kirjo oli melko laaja, sillä mukana oli kaksi sosionomia, yksi sosiaalikasvattaja sekä kaksi lastentarhanopettajaa. Haastatteluun osallistuneiden ammattilaisten työkokemus ja ikä vaihtelivat suuresti. Vanhemmat olivat pääsääntöisesti äitejä, vain yksi isä osallistui tutkimukseen. Vanhemmista vain yhdellä oli yksi lapsi, muilla useampia lapsia jotka olivat olleet samassa päiväkodissa aiemmin tai olivat siellä parhaillaan haastattelujen aikaan. Vanhempien ammattitaustat olivat hyvin erilaisia. Yhdistävänä tekijänä oli kuitenkin se, että heillä kaikilla oli vuorotyö ja he tarvitsivat lapsilleen vuorohoitoa.

9.2 Vanhempien ja päiväkodin ammattilaisten tulkintoja kasvatuskumppanuudesta

9.2.1 Käsitteen tulkitseminen

Tässä tutkimuksessa kasvatuskumppanuus -käsite ei ollut kaikille aivan tuttu. Päiväkodin ammattilaiset tiesivät ja osasivat määritellä sen, mutta vanhemmille se oli vieras. Yksikään haastatelluista vanhemmista ei ollut varma sanan varsinaisesta

merkityksestä, osa ei ollut kuullut sanaa koskaan ja osa epäili kuulleensa sen joskus työntekijöiden tai johtajan kanssa käytyjen keskustelujen yhteydessä kuten seuraavista lainauksista tulee esille:

H2: valtakunnallisessa varhaiskasvatussuunnitelmassa tulee esille tällainen käsite kun kasvatuskumppanuus, ootko ennen kuullu kasvatuskumppanuudesta?

V2: en kyllä oo... vai mitäköhän johtaja on sanonu... onkohan se joskus maininnu sen vanhempainillassa? En ainakaan muista! Mä kuvitelen että se vois olla jotain, en tiedä, hoitohenkilökunta ottaa huomioon vanhempien ajatukset ja toiveet ja kasvatustyyliin ja... ja sit se keskustelu ja tietojen vaihto...

***

H4: No tässä on vasta ihan vähän aikaa sitten tullu esille valtakunnallisessa varhaiskasvatussuunnitelmassa tällanen kasvatuskumppanuuskäsite, onko se millään tavalla tuttu?

V4: no ei

H4: muistatko koskaan kuulles sitä?

V4: kasvatuskumppanuus...no ei varmaa ainakaan tuolla sanalla... ei ainakaan mulla tuu mieleen...

Kertoessani vanhemmille kasvatuskumppanuus sanan merkityksestä, tuli esille, että kasvatuskumppanuuden ajatus oli tuttu kaikille, tosin he olivat kutsuneet sitä muilla termeillä.

Lähes kaikki haastateltavat pitivät yhteistyötä hyvin tärkeänä ja sen tärkeimmiksi asioiksi vanhempien sekä päiväkodin ammattilaisten nostamiksi asioiksi nousivat avoimuus, joustavuus, luottamus, se että yhdessä sovitaan asioista ja päätetään lapsen hoitoon vaikuttavista tekijöistä, pidetään yhteisiä keskusteluja ja vedetään yhtä köyttä asioista. Avoimuutta korostettiin useissa haastatteluissa, kuten seuraavassa lainauksessa tulee esille:

V2: nimenomaan sellanen avoimuus että voi sanoa asioita ihan suoraan sekä hyvät että huonot puolet sekä täältä puolelta mulle että minä taas tänne. Se on ehkä se avoimuus se, se on se pääasia

H2: no onko tällanen avoimuus toteutunut tässä ihan henkilökohtaisesti?

V2: joo on joo, on pystyny sanomaan. Et mä oon ite niin utelias kaikkii tyttöihin liittyvistä asioista että mä kyllä kysyn suoraan ja tuon mielipiteet esille. Et mun mielestä se on menny hienosti. Ja sitte täällä on sellanen henkilökunta et mä voin kelle tahansa sanoa asian tai kysyä.

Vanhempien mukaan kasvatuskumppanuus merkitsee sitä, että kummatkin sekä vanhemmat että työntekijät hoitavat oman osuutensa kumppanuudesta siten, että se on osittain toisen hyväksi. Vanhemmat hoitavat osuutensa niin, että se on eduksi päiväkodille ja päiväkotitoimitus hoitaa osuutensa niin, että se on eduksi vanhemmille.

Päivähoidon ammattilaisilta nousi esille, että oikeastaan kasvatuskumppanuus on sitä mitä he ovat aina ennenkin tehneet, aiemmin sitä kutsuttiin yhteistyöksi.

T4: mmmm. totanoin niin, välillä on tullu itelleenkin mieleen et sitähan me ollaan aina tehty. Tavallaan et meillä on yhteinen päämäärä ja sit meillä kohde on perhe lapsi, hän on meillä täällä hoidossa, et hänen parhaakseen me ollaan tätä että... onko se kasvatuskumppanuus yhtä kuin merkin kanssa yhteistyö et mitä me ollaan tähänkin asti tehty, et kyllä se niinku, ei se mun mielestä sitä asiaa oo muuttanu et oon mäkin luku asiaa kasvatuskumppanuudesta ja on meillä täällä ollut siitä puhetta että että...

Tavoite on kuitenkin sama, lapsen paras ja vanhempien kohtaaminen. Haastattelujen aikana sekä nyt tuloksetta puhun yhteistyöstä tarkoittaessani kasvatuskumppanuutta, sillä se oli haastateltaville tutumpi käsite ja sitä he käyttivät myös itse.

Vanhempien haastatteluista nousi esille, että kasvatuskumppanuudessa yhdessä suunnitellaan ja sovitaan sääntöjä, kerrotaan päiväkodin sääntöjä kotiin ja kodin sääntöjä päiväkotiin jotta lapsella olisi yhdet säännöt joiden mukaan voisi elää. Samoja asioita nousi esille myös päiväkodin ammattilaisilta, jotka painottivat kasvatuskumppanuuden tärkeyttä vuoropäiväkodissa. Vuoropäiväkodissa lapset ovat usein pidempiä aikoja sekä öitä hoidossa jolloin vanhempien kanssa on yhteistyön sujuttava paremmin kuin päiväkodeissa, jotka ovat auki vain päiväaikaan. Päiväkodin ammattilaisten mukaan yhteistyötä tuetaan perinteisillä varhaiskasvatuskeskusteluilla, vanhempainilloilla mutta myös yhteisillä laululeikki-illoilla sekä äitienpäivä-, isänpäivä- sekä joulun- ja keuhkujuhlilla. Myös Metsämörri – kurssi oli järjestetty yhteiseksi lapsille ja heidän vanhemmilleen. Metsämörri on satuhahmo, joka vie lapset tutustumaan luonnon ihmeisiin. Metsämörri -toiminnassa lapset kiintyvät luontoon omien kokemusten, elämysten ja aistien kautta. Vuodenaikojen vaihtelua seurataan leikkien, laulujen ja satujen johdattamina. (Suomen latu ry, 2008.)

Tässä tutkimuksessa ilmeni samoja asioita kuin Myöhäsen ym. 2005 kirjoittamassa artikkelissa. Sen mukaan tutkimuksiin osallistuneissa lastentarhanopettajissa käsite kasvatuskumppanuus herätti positiivisia tunteita. Toiset pitivät sitä yhteneväksi

aikaisemminkin toteutetun yhteistyön kanssa. (Myöhänen ym. 2005, 19.) Oman tutkimuksen tulokset olivat yhteneväisiä myös Kaskelan ja Kekkosen (2006) tutkimukseen, joiden mukaan kumppanuudessa vanhemmat ja päivähoiton ammattilaiset toimivat yhdessä, jakaen tietoa keskenään. He tiedostivat, että molemmilla on erilaista tietoa lapsesta, niiden yhdistäminen muodostaa kokonaiskuvan lapsen elämästä. Päivähoiton ammattilaiset pitävät näin ollen vanhempia tasavertaisena ja lapsensa tuntevana kasvattajana. Kumppanuus perustuukin molemminpuoliseen kunnioitukseen ja vastuun jakamiseen. (Kaskela & Kekkonen 2006, 19.) Tutkimuksessa tuli myös ilmi, että päivähoiton ammattilaiset tiedostivat, että vanhemmille kasvatuskumppanuus on vieras asia. Vanhempien tietoisuutta voisi lisätä esimerkiksi vanhempainilloissa, sillä vanhemmat eivät tiedä toteuttavansa kasvatuskumppanuutta päivittäin.

9.2.2 Avoin vuorovaikutus ja tiedonkulku

Vanhempien mielestä tiedonkulun koettiin olevan tärkeää ja hyväksi keskustelupaikaksi mainittiin tuonti- ja hakutilanteet, joissa voi vaihtaa päivän tärkeimmät ja merkittävimmät asiat. Työntekijät lupasivat järjestää aikaa jos vanhemmilla oli tarvetta keskustella enemmän. Avoin vuorovaikutus oli päiväkodin ammattilaisten mielestä tärkeää. Sitä pidettiin yhtenä kaikista tärkeimpänä asiana, sillä vanhempien pitäisi pystyä puhumaan kaikille päiväkodin työntekijöille eikä päiväkodin ammattilaisten mainitsemää niin sanottua bestisasetelmaa saisi tulla työntekijöiden ja vanhempien välille. Bestisasetelmalla tarkoitetaan päivähoiton ammattilaisen sekä vanhemman liian läheiseksi koettua ystävyyssuhdetta.

T3: no varmasti sitte on vielä se semmonen avoin vuorovaikutus et se on varmaa sitte se kaikkein tärkein asia, ja onki mun mielestä että niinku. Et niinku et vanhemmat pysyis kaikille talon ihmisille puhumaan, tai sit ainaki sen, niinku sen oman lapsen ryhmän aikuisille et ei tulis et semmosta et ei, et tää on tää tai ei tulis mitään semmosia bestisasetelmia vaan että niinku... et pystyis kaikkien lapsen aikuisen... lapsen ryhmän aikuisten kanssa puhumaan niistä asioista ja sit et tulis se positiivinen ja negatiivinen ja kaikki ne niinku..

Päiväkodin ammattilaiset toivoivat, että vanhemmat tulisivat puhumaan asioista suoraan heille eikä toimittaisi tietoa johtajan kautta. Johtajalta tullut palaute on haastateltavien mielestä epämiellyttävää, etenkin jos kyseiseen asiaan ei osaa itse varautua. Päiväkodin

ammattilaisen mielestä siitä tulee helposti melko surullinen olo. Päiväkodin ammattilainen sanoi, että jos työntekijöiden odotetaan ottavan myös ikävät asiat esille kasvokkain vanhempien kanssa, niin miksei vanhemmat voisi sanoa myös ikäviä ja negatiivisia asioita työntekijöille suoraan kuten seuraavasta ilmenee:

T5: kyllä, et tämän henkilön kanssa mulla on ennenkin ollu ristiriitoja ni on helppo sitte yleistää ja mä luulen että tässä erityisesti se kasvatuskumppanuus korostuu. Tää on mun mielestä niin suuri esimerkki sen kasvatuskumppanuuden puuttumiseen, et se on lähinnä se nätti ajatus. Et jos vanhemmilla on antaa palautetta, on se hyvää tai pahaa, ni se on mun mielestä se on ihan nurinkurista soittaa johtajalle ja antaa se sitä kautta. Koska pitäähän meidänkin, työntekijöiden kyetä henk kohtaisesti ottamaan asioita puheeks. Ei me voida sanoo johtajalle et soita sille äidille et on ongelmia, et tää homma ei mee nyt ihan putkeen. Ni miks, mun mielestä se vaatis sitä että vanhemmat kohtais meitä myös henkilökohtaisesti eikä pomon kautta että sitä se kumppanuus on, et ollaan rehellisiä ja avoimia ja annetaan se palaute sille kelle se kuuluu. Mutta se ei aina oo helppoa.

Haastattelujen mukaan useat vanhemmat kokivat, että pystyvät sanomaan mieltä painavista asioista suoraan henkilökunnalle ja toivovat molemminpuolista luottamusta. Molemminpuolinen avoin vuorovaikutus mahdollistaisi sen, että kaikista asioista pystyttäisiin puhumaan rehellisesti. Myös arkaluontoiset asiat pitäisi saada puhutuksi.

Tässä tutkimuksessa tuli esille samoja asioita kuin aikaisemmissa tutkimuksissa. Haastatteluihin osallistujat olivat samaa mieltä Kaskelan ja Kekkonen (2005) kanssa siitä, että tuonti- ja hakutilanteet olivat tärkeitä keskustelupaikkoja. Kuitenkin Kaskela ja Kekkonen korostavat että näissä tilanteissa välittyy tieto vain päiväkodilta kotiin, ei kodilta päiväkotiin. (Kaskela & Kekkonen 2005, 17.) Mielestäni tähän pitäisi kiinnittää enemmän huomiota, sillä kodin arjen ymmärtäminen selventäisi monia asioita esimerkiksi lasten käytöksessä.

Päiväkodin ammattilaisten mielestä niin sanottua bestisasetelmaa, eli asetelmaa jossa ammattilaiset ovat liian läheisiä vanhempien kanssa, ei saisi tulla työntekijöiden ja vanhempien välille. Tätä tukee Myöhänen ym. (2005) artikkeli. He kertoivat ongelmaksi kasvatuskumppanuuden muuntumisen ystävyys-suhteeksi, koska työ- ja yksityiselämän raja hämärtyy ja työntekijälle tulee ajankäyttöongelmia (Myöhänen ym. 2005, 21).

9.2.3 Vanhemmat ja päiväkodin ammattilaiset kumppaneita keskenään

Päiväkodin ammattilaisten mielestä kasvatuskumppanuus antaa onnistumisen kokemuksia kun näkee, että lapsi pääsee eteenpäin ja vanhempien kanssa käyty yhteistyö tuottaa tuloksia. Suurin osa vanhemmista ajatteli kasvatuskumppanuuden olevan onnistuessaan antoisaa päivähoiton ammattilaisille antaen heille uusia ideoita ja ajatuksia kuten seuraavasta lainauksesta tulee esille:

V4: no vaikka ne on ammattilaisia ni varmasti nekin oppii aina uusia asioita niin lastenhoidosta kun yleensäkin elämästä et miten ihmiset erilailla tekee. Et ei se välttämättä vaikka on kaksikytä kolkytä vuotta tehny jotenki ni se ei välttämättä ole se ainoa oikea tie. Ja kyllä mullekin tulee aina sellanen hyvä mieli siitä ku meitäkin kuunnellaan niin paljon ja kysellään.

Muutamien päivähoiton ammattilaisten mielestä hyvä ja onnistunut yhteistyö vanhempien kanssa antaa vanhemmille tukea ja turvaa lasten hoidossa.

T3: no kyl var.. no ainakin, tavallaan ku mekin täältäpäin kans tuetaan sitä vanhemman ja lapsen suhdetta ja et me niinku et..me ei niinku... et me ei olla siinä välissä vaan me ollaan niinku siinä ympärillä. Tavallaan niinku et, niinku just ehkä herätelläänkin semmosiin asioihin joita vanhemmat ei oo tullu ees ajatelleeksaan.

Sekä päivähoiton ammattilaiset että vanhemmat kokivat kasvatuskumppanuuden antavan lapselle turvallisuuden tunteen sekä tunteen siitä, että hänestä välitetään. Vanhemmat uskoivat kasvatuskumppanuuden kautta lapsien oppivan arvostamaan aikuisia ja oppivan tulemaan toimeen erilaisten ihmisten kanssa. Tämä tulee esille seuraavista lainauksista:

H4: No mitä sä tunnet, mitä tällanen yhteistyö antaa sinulle itsellesi?

V4: ainakin semmosen varman olon ja mun mielestä se on sellasta hyvää opettamista lapsellekin, että suvaitaan vaikkei olla ihan samanlaisia, vähän eri säännöt perheissäkin et ne otetaan huomioon.

Samalla kun lapset toimivat päiväkodissa, he oppivat tulemaan toimeen isoissa ryhmissä muiden lasten kanssa. Kasvatuskumppanuuden koettiin tuovan myös tukea vanhemmuuteen.

V2: no minä tunnen lapseni sillä lailla hyvin koska oon vanhempi ja enemmän sen kaa, mutta varmaan se tuo laajempaa ja ammatillista näkökantaa tältä puolelta, koska mullahan ei oo vertailukohteita vaan vaan se oma lapsi. Noissa keskusteluissa oon enemmän sitä korostanutkin että hyvä kuulla et millanen lapsi on ikäisiinsä verrattuna et tulee sellasta laajempaa sitte... jos lapsi huomaa et sitä että hänestä ollaan kiinnostuneita kotona ja täällä et se loisi turvallisuutta ja luottamusta ja että hänen asioistaan huolehditaan vaikka äiti ei olekaan täällä paikalla.

***

T3: on joo...nii ja siitä on ollu paljon puhetta, että...et tavallaan ollaan palveluammattissa ja meidän kuuluu palvella ja mahdollisimman pitkälti ja monipuolisesti mutta, se et meneekö se sit välillä semmosen paapomisen puolelle et tavallaan viedään vanhemmilta sitte se semmonen niinku... vastuu ja semmonen vastuunotto niistä omista lapsista ja asioiden hoitamisesta. Et ei. et liikakin on liikaa et tavallaan niinku... pitäis antaa se tila myös vanhemmalle niinku siihen vanhemmuuteen.

Vanhemmat ja päivähoidon ammattilaiset kokivat olevansa kasvatuskumppaneita toistensa kanssa.

H3: joo, no koetko olevasi kasvatuskumppani niiden työntekijöitten kanssa?

V3: hmmm, siis kieltämättä jollain tavalla joo, et ei musta tunnu et se on mikä tahansa tarha johon mä käyn Paulin (*nimi muutettu*) heittämissä, et se on Paulille vähän... Pauli viettää siellä niin paljon aikaa, ni se on Paulille ku kolmas koti.

H3: no miltä tuntuu olla kasvatuskumppani heidän kanssaan?

V3: kivalta... tosi kivalta! No oikeestaan tässä kohtaa täytyy sanoa et tosi hyvältä koska niinku mä oon tykänny tosta paikasta. Siellä se henkilökunta on tosi makeeta ja tota ni ni, kaikki on musta menny kohalleen et ne on joustavia kaikessa, et se on niinku älyttömän hyvä et jos on ollu mitä vaan ni ne on ollu et Joo joo! Et sillee ne on tosi, hyvin on kaikki menny.

Molemmat, vanhemmat sekä päivähoidon ammattilaiset myönsivät, ettei yhteistyö ole aina helppoa ja suhteessa on aina ylä- ja alamäkiä. Ongelmista selviytymisen jälkeen kaikki näyttää yleensä paremmalta ja vahvemmalta. Päivähoidon ammattilaisen mukaan toinen ei ole enempää kuin toinen, vaan molemmat sitoutuvat kumppanuuteen ja molemmat ovat kiinnostuneita pitämään sitä yllä.

Kasvatuskumppanuuden mukaisesti päivähoidon ammattilaiset asettuvat vanhempien rinnalle ja tukevat heitä kasvatuksessa. Heidän vierellään ei vain seistä, vaan näytetään samalla lapselle kuinka hänestä huolehtivat aikuiset tekevän yhteistyötä keskenään. (Kaskela & Kekkonen 2005, 17.) Tähän halusivat kaikki haastatteluihin osallistuneet päivähoidon ammattilaiset sekä vanhemmat pyrkiä. He näkivät, että yhteistyö tukee lasta ja auttaa häntä sopeutumaan päiväkodin arkeen. Kun lasta hoitavat vanhemmat tekevät yhteistyötä lapsen parhaaksi ja vetävät asioista yhtä köyttä, lapsen arki tasoittuu eikä hänen tarvitse elää kahden eri maailman, kodin ja päiväkodin välissä. Näiden kahden eri maailman, kodin ja päiväkodin ymmärtäminen on kasvatuskumppanuuden perusta. Se auttaa näkemään lapsen elämän kontekstisidonnaisuuden ja voi lieventää siten myös katteettomia lupauksia puolin ja toisin. Lapsen näkökulmaan meneminen on aina aikuiselle vaikeaa, vaikka se helpottaisi lapsen arkea. Perheen ja päiväkodin

yhteisvaikutuksesta muodostuva kokonaisuus on yksi perustavista syistä kehittää vakaa ja toimiva yhteistyösuhde kodin ja päivähoidon välille (Tiilikka 2005, 59).

9.3 Kasvatuskumppanuuden tuomia haasteita yhteistyölle

9.3.1 Vuorohoito

Kasvatuskumppanuus ei aina toteudu parhaalla mahdollisella tavalla yhteistyön toimivuuden kannalta. Omissa haastatteluissani yleisimpänä ongelmana ja haasteena nähtiin epäsäännölliset työ- ja hoitoajat, jotka ovat tyypillisiä vuoropäiväkodille. Tämä ilmenee seuraavasta lainauksesta:

T1: Sehän eroaa hirveen paljon, mä oon ollut aikasemmin ihan tavallisessa päiväkodissa joka on ihan päiväaikaan vaan auki ja nyt sitten 2 vuotta tässä vuoropäiväkodissa ja kylhän se eroo aika paljonki sitten näitten välillä. Että tässä vaikuttaa se että me henkilökunta ollaan vaihtelevasti paikalla ja sitte taas vanhempiakin näkee vaihtelevasti et ku ne vuorot on mitä sattuu ja aina ei oo välttämättä niinkun omasta ryhmästä työntekijää paikalla ku lapsia haetaan tai tuodaan. Et sehän kyllä niinku omalta osaltaan hankaloittaa sit sitä miten ne viestit menee perille ku on monta välikättä ja tällai. Et huomaa että tässä vuorohoidossa on vähemmän aikaa niinku käydä niitä asioita läpi ja just vähemmän aikaa kohdata. Ja vanhemmatkin on ehkä sit väsyneempiä vuorotyöstä johtuen, et he ei ehkä samallailla halua eikä jaksakaan osallistua niinku kaikkiin yhteisiin juttuihin mitä on ehdotettu että...

Yhteistyön kannalta viestien perillemeno on tärkeää, mutta se koetaan usean päiväkodin ammattilaisen mielestä haasteelliseksi. Vaikka Lahdessa on otettu käyttöön Mobiilimukuksu -hanke, on sen lisäksi tehtävä kaikenlaisia ovilappuja ja viestejä lasten mukaan, sekä sanottava vielä suullisesti asioista, jotta ne tavoittavat varmasti vanhemmat. Mobiilimukuksu on TietoEnatorin sähköisen viestinnän palvelu, joka otettiin käyttöön syyskuun alussa vuonna 2008. Aluksi Mobiilimukuksua kokeillaan 30 päiväkodissa Lahden alueella. Mobiilimukuksu toimii Internetissä ja se helpottaa päivähoiton ja vanhempien välistä yhteydenpitoa. Mobiilimukuksun viestit voidaan vastaanottaa joko sähköpostilla tai tekstiviestinä. Jokaisella lapsiryhmällä on oma kalenteri, josta vanhemmat voivat seurata ryhmän toimintaa. Ilmoitustaulun tiedotteissa tuodaan esille päiväkodin yhteisiä asioita ja siellä on käytettävänä myös oma kirpputori ja keskustelupalsta. Jokaisella vanhemmalla on mobiilimukuksuun omat tunnukset,

joiden avulla palvelua voi käyttää. (TietoEnator, 2007.) Päiväkoti, jossa tutkimus tehtiin, osallistui myös tähän Mobiilimukuksu-hankeeseen. Haastatteluissa lähes kaikki päivähoiton ammattilaiset nostivat esille Mobiilimukuksun, mutta harva uskoo sen toimivan todellisuudessa. Vanhemmista vain kaksi otti esille Mobiilimukuksun ja heistä vain toinen uskoi sen tuovan jotakin apua viestien kulkuun. Hän toivoi voivansa keskustella sen kautta muiden vanhempien kanssa joilla on samanikäisiä lapsia. Haasteltavien mukaan Mobiilimukuksua on kokeiltu jo muutamissa päiväkodeissa, mutta siitä on luovuttu melkein saman tien. Haastateltavat päivähoiton ammattilaiset sanovat odottavansa mielenkiinnolla, helpottaako vai vaikeuttaako se omaa työtä, sillä hän epäilee vanhempien kiinnostusta Mobiilimukuksua kohtaan.

Myös useat vanhemmat pitävät tiedonkulkua tärkeänä yhteistyön kannalta. Vanhemmat nostivat esille, että yhteistyön, tiedonkulun ja informaation on toimittava molempiin suuntiin, kotoa päiväkotiin ja päiväkodista kotiin. Haastateltavan vanhemman mielestään kasvatuskumppanuudelle ei ole olemassa mitään estettä kuten seuraavasta lainauksesta voidaan todeta:

H5: no onko jotain tekijöitä jotka hankaloittavat sitä kasvatuskumppanuuden, yhteistyön syntymistä?

V5: ei, ei ole et kyllä se on niinku et se sellanen luoviminen näissä asioista ni kyllä ne niinku, ja se yhtistyö ja ja tavallaan se kommunikointi puolin ja toisin ni tota noin ni, ei siinä oo mitään estettä. Et sit jos on joku este tämmöseen ni laps on väärässä päiväkodissa tai vanhempien tai jonku pitää kattoo peiliin. Et kyl niinku lapsen ehdoin tässä kuitenkin mennään.

Kumppanuussuhdetta on vaikea rakentaa ehjäksi, jos hakija vaihtuu usein. Vanhemmat ja päivähoiton ammattilaiset eivät kohtaa vuorohoidossa säännöllisesti eikä oman ryhmän aikuisia ole aina saatavilla lasta haettaessa tai tuotaessa. Tällöin on vähemmän aikaa kohdata ja käydä tärkeitä asioita läpi. Tämä ilmenee seuraavista lainauksista:

T3: noh, vuoropäiväkodin arki on aika pitkälti sitä et siinä on haasteita et kyllä että... esimerkiksi lastenhakijat vaihtelee, on isää, äitiä, mummoa, serkkua, naapurua...elikä viestien kuljettaminen, lähettäminen on aina et ku oottaa vaikka sitä tiettyä, vaikka sitä lähimmälle se sanos ni siinä voi kestää vaikka viikko pahimmassa tapauksessa. Et niinku et laittaako lappua vai lippua vai voiko sen asian kertoa tai soittaa puhelimella et se vaikeuttaa ainakin

***

T3: ja just se että sit vielä tavallaan riippuu paljonko on henkilökuntaa paikalla et ne muut lapset on siinä ryhmässä ja jos oot yksin siinä ni oot vähän kahen tulen välissä et joutuu niinku pitää huolta niistä lapsista siinä ettei siellä oo mitään katkeile ja sitte niinku... oot niinku keskustelemassa eteisessä hakijan kanssa ni sieltä tulee taas

lisää hakijoita ja niillekin olis jotain tiedotettavaa ni siinä on aika sellanen...
supliikkia et en tiedä missä vaiheessa ne vuoronumerot tulee päiväkoteihinkin et
toivottavasti ei, menee vähän kylmän oloseksi jos tuolla ”piip”, katotaas papereista,
teillä on nyt, Otolla menny näin!

Keyes (2002) tuo esille vastaavan ilmiön omassa tutkimuksessaan Nykyisin on yksinhuoltajaperheitä, adoptioperheitä, uusioperheitä sekä perheitä joissa on lapsia molempien vanhempien entisistä avioliitoista. Koulusta tai päiväkodista lasta ei hae aina sama vanhempi, vaan hakijana saattaa olla esimerkiksi sisko, veli tai täti. Tämä tekee yhteistyöstä melkoisen haasteen. (Keyes 2002, 180; Karila 2006, 103.)

9.3.2 Vanhempien osallistuminen

Työntekijöiden mielestä vanhemmat eivät aina innostu yhteistyöstä ja useasti sekä vanhemmat että päiväkodin ammattilaiset vetoavat kiireeseen yhteistyön puuttuessa. Eräs päivähoiton ammattilainen epäili, että vanhemmat ovat ehkä väsyneempiä vuorotyöstä johtuen, eivätkä jaksaa osallistua yhteisiin tapahtumiin. Vanhempien yhteistyöhön mukaan saaminen on työntekijöille todellinen haaste.

T5: tota tota... tää on tosi tärkeä aihe ja mä oo ite oon tosi paljon miettiny tätä kumppanuutta ja miten se toteutuu ja kun se ei toteudu ni mistä se johtuu. Että vähän on niinku suoraan sanottuna kiukuttanu se että päiväkoti on näissä, mitä näitä on, arvoissa ja tämmösissä painotetaan kasvatuskumppanuutta, että siitä on tullu sellanen mainoslause... nii se on nyt se trendi se kasvatuskumppanuus. Mut kyl mä sanon et ei se...ei se toteudu niin hyvin ku mitä sen...sitä markkinoidaan ja kyl mä koen et suurin syy on se vanhempien osallistumattomuus et se on se suurin este ja suurin haaste ja miten heidän saadaan... saadaan siihen sitten mukaan. Ja se yleinen et ihmiset ajattelee ja niil on kaikista asioista mielipide, mut silloin ku annettaa mahdollisuus tuoda se mielipide julki ni sitä ei tuoda. Et sitä on turha mutista taka-alalla tai tuola siviilissä ku ei sielä toimi asia. Et se on mun mielestä niin jokaisen... jokaisen omalla vastuulla miten niinku asiat toimii. Sen mä luulen et jokaisessa päiväkodissa ollaan halukkaampia niinku parantamaan sitä, mut onko siihen keinoja ilman että, saadaan vanhemmat paremmin mukaan onkin sitte ihan eri asia.

Osa haastatelluista päivähoiton ammattilaisista sanoi, että vanhempien kanssa on hyvin hankala sopia keskusteluaikoja eivätkä kaikki vanhemmat ole halukkaita käymään näitä kehityskeskusteluja läpi.

T1: nii ei, että on sitte semmosia joitten kanssa ei saa vaan keskusteluaikaa sovittua että sitte tulee aina jotain muutosta ja se siirtyy ja siirtyy ja sit siinä vaiheessa on vaan että me ollaan niinku tehty se mitä meidän kuuluu työnpuolesta tehdä ja ollaan tarjottu ja yritetty et sit jos he ei halua ni siihen ei voida pakottaa

Tämä hankaloittaa osaltaan vanhempien ja päivähoidon ammattilaisten välistä yhteistyötä, sillä kasvatuskeskustelut ovat yksi keskeinen väline kasvatuskumppanuuden toteuttamiselle. Osa vanhemmista oli päivähoidon ammattilaisten mielestä sellaisia, jotka eivät kovin mielellään jää päiväkotiin juttelemaan tuonti- ja hakutilanteissa vaan jatkavat heti matkaansa. Kuitenkin osa päivähoidon ammattilaisista uskoi, että lasten vanhemmat ovat melko luottavaisia siihen, että lapsista huolehditaan ja asiat hoidetaan. He uskovat myös, että vanhemmat pitävät hoitoa hyvänä ja osaavana. Tämän he näkivät välittyvän vanhemmille lasten kautta sillä lasten tyytyväisyys viestii vanhemmille, että päiväkodissa on hyvä olla. Vanhemmat myös arvostavat päiväkodissa tehtävää työtä ja työntekijöiden ammattimaisuutta kuten seuraavasta lainauksesta ilmenee:

V5: Mut kyl niinku, monta kertaa sitä on miettiny täälläkin niinku kun noitakin on samassa ryhmässä 12 eikä mitään järkee vielä päässä, ni kuinka heidän fysiikkansa ja kaikki asiat kuinka ne on tehty niin että ne toimii. Et joskus tuntuu ku kaks huutaa yhtä aikaa kotona ni et apua, ni mitä se on kun 12 huutaa yhtä aikaa. Et se, se heidän ammattitaitonsa ja se asioiden organisointi ni se on aivan niinku uskomatonta et mite he pystyvät ne kaikki tekemään. Et pelkästään siinä kun puuet niitä lapsia! Yks pukee, toinen ei pue ja kolmas hyppää ja tekee vaikka mitä. Ku mä tiedän kyllä meillä ku toisen saat puettua ni toinen on jo melkeen kerinnyt riisumaan vaatteensa tai sitte jos ei muuta ni ”äiti mulla on kakka housussa” Niin näin se hajoo se kaikki kotona, mutta ei sitä tässä huomaa, kaikki vaan menee hyvin. Ja ite huomaa ainakin kotoo lähtiessä ettei ikinä oo ajoissa missään, aina on myöhässä vaik ei oo ku kaks, mut täällä on näinkin paljon ja tuntuu että ne on aina ajoissa.

Suurin osa vanhemmista oli sitä mieltä, että keskustelu-aikaa löytyy jos sille on tarvetta. Kuitenkin vanhempien haastatteluista nousi esille, ettei turhia ja väkinäisiä keskusteluja kuten kehityskeskusteluja kannata järjestää. Suurin osa kuitenkin haluaa keskusteluissa käydä ja pitää niitä tärkeinä yhteistyön kannalta. Karilan (2006) mukaan vanhempien ja työntekijöiden väliset kasvatuskeskustelut ovat peruskivi kasvatuskumppanuuden jatkuvuudelle, toimivuudelle ja syventymiselle. (Karila 2006, 107.) Kuitenkin vanhempien pitää muistaa, että vanhemmuus, perhe-elämä ja koti, ovat vanhemmalle henkilökohtaisia asioita, joista puhuessa on oltava hienovarainen. Keskustelu vaatii hienotunteisuutta ja kunnioitusta. On pidettävä mielessä, että vanhempi on itse omien ihmissuhteiden asiantuntija, joka tietää parhaiten omat asiansa. (Alasuutari 2006, 90.)

Vanhemmat myönsivät omat kiireensä ja ymmärsivät myös päivähoidon ammattilaisten kiireet. Tämä ilmenee alla olevasta lainauksesta:

V2: no onhan siinä aina vähän vähemmän resursseja sairastapausten ja kiire ja kun on paljon lapsia.. et päivän kuulumiset vaan vaihdetaan ja itelläkin on välillä hakiessa ja tuodessakin kiire että ei siinä ehkä aina ihan joka päivä sillai oo aikaa. Mutta sitten kun on aikaa ni sitä välillä jutellaan pidempäänkin ku ollaan vaikka pihalla eikä oo kiire mihkään

Kiire ei siis johdu aina vain vanhempien kiireestä, vaan myös päivähoidon ammattilaisen omista kiireistä, jotka he myöntävät itsekin kuten seuraavasta lainauksesta voidaan päätellä:

K4: no aina puhutaan et on kamala kiire päiväkodissa, mutta onko ollu sinun mielestä ni tarpeeks aikaa yhteistyölle vai painaako se kiire päälle?

T4: totanoin ni sanoisinko et tänä vuonna painaa. Että toi ryhmä nyt missä mä, ryhmä johon mä tulin syksyllä tota noin ni, ni meillä on minun mielestäni päivällä yhdet kädet, käsiparit liian vähän. Et meilläkin on ollu harkkari mut se pääs opiskelemaan ja sen jälkeen ei oo ollu että... Et kyllä mä sanon et tiettyjä asioita voi nyt tän kiireen...et kerta kaikkiaan tuntuu et tota...tai siis onhan meillä ihan nää pää...pää... perinteiset mitä mä äskön luettelinkin, et nää kaikki on kyllä onnistuu, et en tiedä sitte sen lisäksi vielä mutta...ehkä siihen kohtaamiseen et just ku ei oo niitä yksiä käsipareja, et se on niinku, se vois olla ne just nää kohtaamistilanteet ku ei oo sitä, jos sillä vanhemmalla on mulle asiaa siinä eteisessä et lapset ei kuule, toinen vakituisista on kahvilla, kukaan siellä niitten lasten kanssa, kuka, ketkä odottavat aamupiirin alkamista, sitä, näitä perustilanteita

9.3.3 Aroista asioista puhuminen

Osa päivähoidon ammattilaisista koki haasteena ottaa esille arkoja asioita. Omasta mielestään he tarvitsisivat lisää rohkeutta juuri näihin tilanteisiin. Haastatteluun osallistuneet päivähoidon ammattilaiset kertoivat, että silloin kun asioista on sanottu vanhemmille monta kertaa, tuntuu vaikealta muistuttaa niistä uudelleen. Heidän mielestään on haastavaa muotoilla sanansa ymmärrettävästi, mutta loukkaamatta ketään.

T3: kyllä se pääsääntöisesti se on...ihan niinku... hyvissä kantamissa, mutta tota, kyllä varmasti parannettavaakin on. Ja tietysti tää vuoropäiväkoti tuo vielä omatkin haasteensa. Et haasteet tuo sitte. Ja en tiiä sit aina sitä et miten niinku...tietysti ku on... on se niin hektistä se työ et siinä niinku esimerkiks arjessa on aika vaikee olla niinku löytää se rauhallinen sija kertoo niistä asioista tai kysyä jotain asiaa...et jotain arkaluontosempaa. Se on niinku se haaste et pystys ja.. ja jos itse on ollu siinä jossain vaikka tilanteessa niinku näkemässä mitä lapsen arjessa on tapahtunu ni tottakai sen itse haluais niinku henkilökohtaisesti kertoa ku itse sen parhaiten tietää et sellasten asioiden niinku välittäminen vaikka sitten iltavuorolaiselle on tosi vaikeeta että... et kerropas näistä ikävistä jutuista ja sit se olis ihan hoo-moilasena. Että kuulin.... hän kertoi hänelle että hän hän... et niinku... täällä se niinku välillä on sitä ja se on niinku... voi olla niinku vanhemmastakin aika niinku... arvelluttavaa ja semmosta niinku että miten se sitte menis. Ja ku on vähän sellasta... niin no, et just niinku rikkinäinen puhelin –leikki et se voi sitte muuttuki sitte... sitte lopullinen sanoma. ja kuitenkin sit ...ja tietysti ylipäätään täs kommunikoinnissa niinku on huomattu, nää ilmeet ja eleet ja kaiki on niinku

vaikuttaa, miten paljon se vaikuttaa siihen et...mitenkä se vastapuoli ottaa sitte sen viestin et sit se voi muuttuu paljonki. Ja vielä se, että tosiaan ku on eri ryhmien aikuiset, paljon aikuisia ja se ei oo välttämättä se tutuin aikuinen joka sen viestin antaa et se voi olla vaik joku jota et oo ikinä nähny tai harjottelia tai sijainen

Suurin osa haastatteluun osallistuneista oli sitä mieltä, että yhteistyö sujuu hyvin päiväkodin ja kodin välillä. Harvalla oli negatiivisia kokemuksia kerrottavana. Ongelmia epäiltiin kuitenkin tulevan, jos heidän välille syntyisi luottamuspuola, jos asiat eivät hoituisikaan sovitulla tavalla tai lapsia kohdeltaisiin eriarvoisesti. Riidoista ja erimielisyyksistä selvittää vanhempien sekä päivähoidon ammattilaisten mukaan molemminpuolisella joustamisella sekä asioista yhdessä puhumalla. Yleisimmäksi kiistan aiheeksi vanhempien kanssa nousivat hoitovuorot, kuitenkin yhteistyö oli ollut pääosin positiivista. Seuraavasta päivähoidon ammattilaisen haastattelusta otettu lainaus kertoo juuri hoitovuorojen tuottamista ongelmista.

T5: joo ja siinä asiassa että se kasvatustavalla tietyllä tavalla siirtyy enemmän päiväkodille, että odotetaan että päiväkodin työntekijät ovat ammattilaisia ja he hoitavat työnsä likipitään täydellisesti, ei ole varaa virheisiin ja pienetkin mokat nostetaan tarjottimella... ku te ette muistanu tätä asiaa kertoa tonne sisaruksen ryhmään et kyllä niistä tehdään sitte iso haloo, mutta tota niin, sitte on hirveesti ihan perusasioita...ihan perusasioita mistä on hoettu vuodesta toiseen jos lapsi on samassa päiväkodissa ollut pitkään ni, ihan jo vaikka vuorot, et työvuorot tuodaan ajoissa tai lapsen hoitovuorot tuodaan ajoissa, mutta sellainenkaan asia ei ole vanhemmilla menny perille et heille se tuntuu olevan niin vaikeeta, mutta he sitte heti älähtävät jos hoitohenkilökunta tekee pienen moka kiirepäissään. Et vähän semmonen että vanhemmat ei osaa astua sinne meidän housuihin, että ei osaa ajatella et mitä se työ on.

Päivähoiton ammattilainen muistutti, että vanhemmille pitäisi antaa tilaa myös vanhempana, eikä jättää hänen käsityksiään ja tapojaan ammattilaisen näkökannan alle. Hoitohenkilökunnan tulisi olla herkkänä erilaisille asioille, jotta osaisi suhtautua lapsiin oikealla tavalla. Jokainen lapsi ja jokainen vanhempi on erilainen, joten kumppanuussuhteen luominen on jokaisen kohdalla hieman erilaista. Kaskelan ja Kekkosen (2006) mukaan vaikeista asioista olisi helpompi puhua jos yhteistyösuhteelle saadaan luotua hyvä ilmapiiri. Yhdessä voidaan myös ratkaista nämä vaikeat asiat ja olla tukena toinen toiselle. (Kaskela & Kekkonen 2006, 21.) Kuitenkin on hyvä muistaa, että kasvatuskumppanuuden suurimmat ehdot ovat erilaisuuden hyväksyminen ja itsestä poikkeavan kunnioittaminen. Erilaisten vanhempien kanssa syntyy erilaisia vuorovaikutussuhteita. (Karila 2006, 96–97.)

9.4 Kasvatuskumppanuuden tuomia haasteita päiväkotielämään

9.4.1 Kasvatusvastuu

Kasvatuskumppanuus luo haasteita päiväkodin arkeen. Aikaisemmin mainittu kiire tuo haasteita, sillä päivän toiminnot on hyvä tehdä kiireettömiksi, mutta kuitenkin on huolehdittava, että kaikki asiat tulevat hoidettua. Informaation kulku on haastattelujen mukaan suurin asia, jossa kiireen huomaa kuten seuraavasta lainauksesta ilmenee.

T3: kyllähän niitä on paljon et se niinku iteltääkin vaatii semmosta niinku... joustoa ja sillee niinku, et kyllähän viestinkin saa perille menemään jos vaan viittii niille soitella ja jos se asia on niin tärkeä et niinku. Ja tietysti tää on... kyllä sen näkee täälläkin että...ku ollaan kiireisiä niinku hakiessa ja lähtiessä et ei siinä välttämättä sitte oo aikaa

Kasvatusvastuun jakautuminen tuo haastatteluun osallistuneiden mukaan haasteita. Helposti syntyy kysymys siitä, kuka on päävastuussa lapsen kasvatuksesta, vanhemmat vai päiväkotit. Päivähoidon ammattilainen kertoo seuraavassa lainauksessa, että lapset tiedostavat tämän vastuutilanteen silloin kun paikalla on sekä ryhmän aikuinen että vanhempi.

T1: aivan, se on sit vaikee just ku miettii että monet lapset esimerkiks käyttää sitä tilannetta hyväkseen että kun vanhempi tulee hakemaan ja kun päivähoitohenkilöstö on vielä paikalla ni sit ne tekee jotain tuhmuuksia ja ne kattoo et kumpi siihen puuttuu. Et ne niinku tietää et se on niinku hankala paikka...paikka sitte lähteä niinku puuttumaan ku ei tiedä et miten vanhempi siihen nyt reagoi jos mä lähdän sit täs tosi rajusti komentamaan lasta ja muuta, mutta että tota tota...

Suurin osa vanhemmista ja päivähoidon ammattilaisista oli samaa mieltä siitä, että lasten päävastuu kasvatuksesta on kotona. Yhtenä yleisenä perusteena oli, että lapsi viettää, tai ainakin pitäisi viettää kotona suurin osa ajastaan joka tulee ilmi seuraavasta lainauksesta:

V2: kyllä tää vastuu on kotona että...päiväkotit vaan tukee sitä. Että kyllä se kotona mun mielestä pitää kaikki tärkeimmät asiat ensin olla kunnossa. et... vaikka päiväkodissa tuleekin ne kaikki, mutta kyllähän se kuitenkin se suurin osa ajasta ollaan kotona ni kyllä se on vanhempien tehtävä

Kuitenkin yksi vanhemmista ja yksi päivähoidon ammattilaisista nimesi päävastuun kuuluvan päiväkodille. Kuitenkin melkein kaikki haastatteluihin osallistuneista myönsivät kasvatusvastuun jakautuvan tasan päivähoidon ja kodin välille ja että koti ja päiväkotit tukevat toisiaan kasvatuksessa, vaikka päävastuu olisikin vain toisella.

Kukaan ei siis sanonut sen olevan ehdottomasti yksinään joko kodilla tai päiväkodilla vaikka taulukko 1 saattaa antaa sen käsityksen. Taulukoon on merkitty se, jonka vanhemmat ja päivähoidon ammattilaiset sanoivat kantavan päävastuun.

	vanhemmat	päivähoidon ammattilaiset
vastuu kotona	3	2
vastuu päivähoitolla	1	1
vastuu jakautuu tasan	0	2

1 taulukko: kasvatustuun jakautuminen päivähoiton ja kodin välille

Päivähoidon ammattilaisten mielestä päivähoitolla on ehdoton päävastuu varhaiskasvatuksen pedagogiikasta. Vanhemmat luottavat päivähoiton ammattilaisten käsiin kasvatustuun kuitenkin sille ajalle, jonka lapsi viettää päivähoitossa. Tämän tutkimuksen mukaan vanhemmat luottavat siihen, että hoitohenkilökunta on ammattimaista ja kertovat jos lapsessa on jotakin erityistä. Ammattilaiset osaavat informoida vanhempia lasten asioista ja auttaa heitä hakemaan apua talon ulkopuolelta, mikäli sille on tarvetta.

Suurin osa päivähoiton ammattilaisista on sitä mieltä, että vanhemmat jättävät nykyisin päiväkodille yhä enemmän vastuuta kuten seuraava lainaus osoittaa:

T4: joo-o mä oon kans tehny jo aika pitkään tätä työtä ja musta tuntuu et meille on pikkuhiljaa työntyny entistä enemmän. Et välillä tuntuu et mä oon saanu koulutuksen ihan toisenlaiseen paikkaan ja päiväkotiin ku mitä tänäpäivänä ollaan, et niinku tottakai se päävastuu on sielä kotona ja päiväkoti ja koulu tukee sitä et se on se ikuinen meidän ammatissa. Et se sanonta et me tuetaan vanhempien kotikasvatuksesta, mut et tänä päivänä on paljon enemmän lapsia joilla on perushoito... perushoidossa puutteita ku sanotaan vaikka joskus kymmenen vuotta sitte, ni et nyt se on lisääntyny. Et nyt ei oo yks tai kaks lasta jotka on ryhmässä että ei ole varavaatteita, ei oo säänmukasta vaatetusta, päiväkotipäivä pitää alottaa kasvojen ja käsien pesulla ku tullaa niin likasena hoitoon et rikkinäiset vaatteet, pienet ei tule tossuja, sisätossuja ku meni rikki, moneen kuukauteen ja tällasta. Et tää on just tää mistä lähdetään, et perushoito. Et se on alkanu, et vaikka kaikilla näillä tuntuu et on kaikki koneet, kaikki mp3-soittimet, on sähköt, on tietokoneet on kaikki. On dvd:t ja isot televisot ja kaikki mutta ei oo sitte muuta.

Vanhemmilla oli päiväkodin ammattilaisten mukaan käsitys, että laulut, jummat ja kädentaidot ovat päiväkodin vastuulla. Heidän mielestään vanhemmat toivovat myös,

että ulkoilut on suoritettu päiväkodissa, jottei perheen tarvitse ulkoilla enää illalla. Vanhempien haastatteluista ei noussut esille samoja asioita. He pitivät ryhmäytymistä ja ryhmässä toimimisen taitoja tärkeimmiksi päiväkodin vastuualueiksi.

Selkeää syytä ei vastuun jakautumiseen löytynyt, mutta yhdeksi syyksi päivähoidon ammattilainen arvelee vanhempien avioeroa. Yhdessä päiväkodin ryhmässä oli yhteensä 21 perhettä, joista vain viidessä perheessä on molemmat vanhemmat kotona. Näin ollen 16 kodissa ollaan lapsen kanssa yksin ja tuki sekä sosiaalinen verkosto haetaan mahdollisesti päiväkodista.

9.4.2 Ristiriidat ja ongelmatilanteet

Vanhempien ja päivähoidon ammattilaisten väliset riidat vaikuttavat arjen sujuvuuteen. Kaikki päivähoidon ammattilaiset kertoivat ristiriidoista vanhempien kanssa työuran aikana. Seuraavaksi pari lainausta ammattilaisten haastatteluista, joissa he kertovat ristiriitatilanteista.

T2: ....no ei oikeestaa...tai siis... joskus se sävel voi olla vähän semmonen hailakampi, ei ehkä epävineinen kuitenkaan et aika hyvin se on toiminut, että ne on ihan semmosia satunnaisia tai yksittäisiä juttuja jotka on menny vähän ehkä mutta tota... ja sit se on välillä hyvinkin tiivistä ja... ja sellasta molemminpuolista ja sit taas välillä et joittenkin vanhempien välillä ei oo saanu sanottua... et sitä säveltä ei oo oikee löydetty.

***

T1: On. Joskus on sellasia vanhempia joilla on hyvin tarkat omat näkemykset asioista ja siitä miten he haluaa et heidän lapsiaan kohdeltas ja huomioitas ja sitte taas ne ei oo välttämättä taas kohdannut sitä että täällä on aika monta muutakin lasta ja meillä ei samallailla riitä, riitä rahkeet, et on tämmösiä vanhempia jotka haluais et aina olis oman ryhmän aikuinen heidän lapsiaan vastaanottamassa ja pukemassa ja riisumassakin suunnilleen ja me ei millään pystytä olemaan aina paikalla. Et joidenkin kanssa on hirveen hankala lähtee, et tuntuu et saa melkee taistella et saa jonkun näkösen sovittua siihen keskelle sellassen säädöksen että mitenkä toimitaan et molemmat olis jonku lailla edes, niinku tota, mielissään

Kuitenkin vanhemmista vain kaksi sanoi joutuneensa riitoihin oman ryhmän aikuisten kanssa, toisilla kaikki oli sujunut hyvin, kuten seuraavasta lainauksesta ilmenee:

H1: Onko ollut jossain vaiheessa tilanteita ettei oo löytynyt sitä yhteistä säveltä hoitajien kanssa?

V2: Ei ei, ei oo tullu kertaakaan. Mulla on ainakin...oon aika sellai...henkilönä ihminen joka ei kauheesti jaksa.. et en pienistä jaksa välittää

Riita syntyi useimmin hoitoajoista ja erilaisten mielipiteiden kohtaamisista. Myös nukkumisesta, kuraisista vaatteista ja syömisistä mainittiin tulevan pieniä erimielisyyksiä. Syynä sopuisaan yhteistyöhön nähtiin hoitopaikan tuttuus sekä päiväkodin ammattilaisten ystävällisyys kuten vanhemman haastattelusta otettu lainaus kertoo:

V4: no tää on tuttupaikka meille, hoitajatkin on suurimmaks osaks tuttuja. Se on ja... ei ne on ihan mukavia, niissäkin on eroja varmaan kovasti, mutta meillä on on kyllä tosi mukavat hoitajat

Erään vanhemman mukaan riidan saa aikaiseksi vaikka joka päivä jos vain haluaa, tärkeintä olisi kuitenkin ymmärtää, että jokainen ajattelee asioista hieman eri tavoin ja on vain osattava joustaa tämän mukaisesti. Kaikki, sekä päivähoidon ammattilaiset että vanhemmat kertoivat, että riidoista selviää puhumalla. Molemmat sanoivat myös, että asioista on puhuttava ja niistä on sovittava kasvatuskumppanuuden toimimisen vuoksi. Haastatteluissa ilmeni, että monella oli mielessään asioita, jotka vaivasivat heitä, mutta joista ei uskallettu puhua ääneen.

V3: en mä niinku osaa sanoa, et jotain niinku parannettavia juttuja varmaan on, et mä nään vaan sen hetken ku mä oon sielä käymässä, mut et tälleen niinku ku kättelee ja ku Roope (*nimi on muutettu*) on ollu sielä ni ei sielä paljon nenää pyyhitä eikä siisteydestä paljon niinku... et ku oot hakemassa lasta kotiin et mennään kaupan kautta ni ei oo voitu laittaa ees kurahousuja jalkaa. Et ei sitä lasta ilkeä ottaa ees autoon! Et ne kurahousut on niin vaikeita laitta.... et nää on niitä juttuja josta vois tulla jotain isompaakin...

Päivähoidon arkeen tulee lisähaasteita siitä, että lähes jokainen vanhempi haluaa tietoa ja tukea eri tavoin. Päivähoidon ammattilaisen pitäisi osata kohdata jokainen vanhempi yksilöllisesti tietäen jokaisen vanhemman tarpeet ja kunnioittaa niitä. Tämä ilmenee seuraavasta lainauksesta:

T1: .... mutta haasteellistahan se on, on niinku löytää se joka perheen kanssa ku se on aina niin erilainen. Toisille voi sanoa suoraan ja heittää vähän vitsiäkin, toiset taas ei ymmärrä ja katsovat vähän hölmöinä, että onhan se sellasta oman paikan hakemista periaatteessa, että osaa aistia kuinka vanhempi haluaa että olen paikalla kun hän tuo lasta ja kuka taas halua lapsen kans kahenkeskisen hetken siinä kun tulevat hoitoon, kun tulevat siitä...

Vanhemmat olivat pääosin erittäin tyytyväisiä siihen, että lasta hakiessa saa kuulla päivän tapahtumista. Kuitenkin haastatteluissa ilmeni, etteivät kaikki halua tietää miten päivä on mennyt jos ei mitään erityistä ole. Heidän mukaansa kotona huomaa jos ei ole syöty kunnolla tai päiväunia ei ole nukuttu. Oli myös tapauksia, joissa olisi haluttu tietoa, mutta sitä ei annettu kuten seuraava lainaus osoittaa:

H5: no tota... sanoitkin tossa et on aika tärkeätä että päiväkodissa tiedetään näitä kotiasioita ja kotona päiväkodin asioita, mutta onko ne nyt sitten tulleet tietoon puolin ja toisin tarpeeks?

V5: ei! Silloin ku oli tää oikea palaveri ni tässä käytiin myös läpi, pyysin ja toivon että silloin kun lapsen vanhempi hakee lapsen niin se joka on ollut siinä lapsen hoitovuorossa niin myös luovuttaisi lapsen mikäli hän on vielä työvuorossa jolloin voidaan kysyä mitä päivän aikana on tapahtunut ja mitä kun lähdetään kotiin, tarvis tietää. Onko lapsi, lapsesta näkynyt jotain kipeytymistä, jotain sairausjuttuja tai muita, onko lapsi yskinyt, onko astmaa tulossa tai muuta tällasta. Eikä niin että se laps jätetään siihen äiti pukee päälle ja heippa, huomenna nähdään taas eikä mitään tietoa miten päivä on mennyt tai muuta. Tämä oli se ja tästä on edelleen puhuttu ja tähän on luvattu korjauksia, mutta kauanko se kestää ja milloin se tulee. Et se on vähän sellanen kaavoihin kangistunut vanhentunut systeemi. Siitä tulee se huomio... et tietysti on niitä jotka hoitavat sen hyvin, mutta sitten taas on niitä muitakin

Tutkimuksessa ilmeni, että osaa vanhemmista voi ärsyttää se, että heiltä kysellään tietoja lapsesta ja siitä miten arki kotona sujuu. Heidän mielestään jokaisella on yksityisyys jota ei tarvitse kertoa perheen ulkopuoliselle. Kaiken kaikkiaan kuitenkin vanhemmat sekä päivähoidon ammattilaiset pitivät erittäin tärkeänä tietona sitä, miten lapsella menee kotona, sillä se heijastuu myös päiväkotielämään. Myös Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2005) mukaan kasvatuskumppanuus toteutuu kun lapselle kahden tärkeän tahon, vanhempien ja päiväkodin henkilökunnan tiedot ja kokemukset lapsesta yhdistyvät. (Varhaiskasvatussuunnitelma 2005, 31.) Esimerkiksi tieto siitä, että kotona harjoitellaan olemaan ilman vaippaa, on tärkeä tieto päiväkotiin, jotta myös päiväkodissa voitaisiin opetella samaa asiaa. Vastaavasti tiedon on kuljettava myös päiväkodilta kodille.

V2: oon huomannu joistain asioista ku täällä on muita lapsia ja ni näkee mallia siitä et just nää kaikki syömiset ku oli ensimmäinen kerta ku täältä ilmoitettiin et syö ite ni oli että mitä? Ei se kotona oo koskenu lautaseen et sitte kotonakin vaan että lautanen eteen ja... sitte tulee kaikki noi nopeemmin

Kuitenkaan kaikki eivät uskoneet, että olisi mahdollista sovittaa päiväkodin ja kodin tiedot ja tavat yhteen kuten seuraava lainaus kertoo:

T3: no onhan se sillee iso paketti niinku noin että, totta kai tää ois tää, et vanhemmat niinku kuitenkin niinku pitäs kunnioittaa niinku molemminpäin. Et tottakai vanhemmat on sen oman lapsensa asiantuntijoita, tai ainakin pitäs olla ja niinku henkilökunnan myös tavallaan niinku kunnioittaa ja luottaa siihen eikä... niinku heti nollata niitä vanhempia vaikka me tällä päiväkodissa aateltaskin niin et ”ne on ihan niinku...niinku ihan omituisia käsityksiä ja ajatuksia et miten noi voi tollee kotona toimia” Ja varmaa siinäkin niinku se, et en tiedä pystyykö sitä ikinä niinku esimerkiks sitä et sen lapsen elämä tavallaan ois... et sillä olis samat säännöt ja rajotteet olis samat päiväkodissa ja kotona et se voi olla aika mahoton yhtälö.

Tärkeää on, että vanhempien ja ammattilaisten välillä vallitsee keskinäinen luottamus ja kunnioitus. Vanhempi voi jättää lapsen hyvillä mielin päiväkotiin tiedostaen, että lapsi saa asiantuntevaa hoitoa. Vastaavasti ammattilaisen on helpompi kasvattaa lasta kun tietää vanhemman arvostavan kasvattajan tehtävää. (Kaskela & Kekkonen 2006, 21.) Aina ei tällaista luottamusta saada luotua päivähoidon ammattilaisen ja vanhemman välille. Eräs haastatteluun osallistunut vanhempi olisi kaivannut oman ryhmän työntekijöitä vastaanottamaan lapsiaan myös iltaisin, sillä lapset olivat arkoja. Hän kertoi että perheen isän oli kerran jäätävä kahdeksi tunniksi päiväkotiin, jotta lapset saatiin rauhoittumaan. Hänellä itsellään on usein sellainen tunne, ettei halua jättää lapsiaan kyseiseen päiväkotiin itkemään. Seuraava lainaus kertoo tästä tapauksesta:

V5: no tota noin ni, oikeestaan voi sanoa et me käytii itse tällanen kehityskeskustelu joskus kaks kuukautta sitten ja tota noin ni ku me tultii tänne, pojat tuli tänne noin vuosi sitten tai siis pääsiäisenä vuosi sitte ni meille sanotti että yhteistyö on hirveen hyvää ja kaikki tiedot tulee kotiin ja plää plää plää. Myö sit ihmeteltiin ku ei niinku, ku haetaan lapset ni suurin piirtein hoitajat lähti karkuun ja meni tällaseks... Ja silloin ku me tultiin ni meille sanottiin että joka kerta ku lapset tuodaan ni yks omasta ryhmästä on täällä hoitamassa myö pyhäisin, ni meni pitkä aikaa et oli aivan ventovieraita ihmisiä ottamassa poikia vastaan ni se huuto oli ihan mahtavaa et ne ei jääny tänne. Et muutenkin viikonlopun jälkeen tuleminen on vaikeeta ja vastaanottaja on vieras.

9.4.3 Toisen kunnioitus

Päivähoidon ammattilaisille luodaan haasteita jos heidän työkuvansa, osaamisensa ja arvoasemansa ymmärretään väärin. Suurin osa vanhemmista arvosti heidän tekemää työtä ja luotti heihin, mutta huomioitavaa on, että erään vanhemman mielestä vanhemmat työntekijät hoitavat lasten opetuksen ja nuoremmat vain touhuavat lasten kanssa kuten seuraava lainaus osoittaa:

V5: no mä luulen että tässä talossa on kuitenkin niin osaava ja ammattitaitoinen henkilökunta. Kuitenkin tässä on ikäjakama henkilökunnassa aika iso et on semmosia jotka tekee osaeläkettä eli puhutaan 60 vuotiaista ja sitte on tällasia jotka on tullu harjottelijoiks 20–30 välillä, eli semmosia joilla on sen ensimmäisen oman kodin tekemisen vimma ja tavallaan sellanen vauvakuume et jotka jaksaa mennä niitten pienten lasten kanssa. Et he ei oo niitä jotka opettaa lapsille vaan se vanhempi puoli on niitä jotka kantaa sen kehitysvastuun niistä lapsista, et he ovat vaan niitä jotka antavat niille lapsille päivän aikana tekemistä ja leikkimistä. Jaksaa peuhata, jaksaa leikkiä niitten kanssa, ottaa kirjan ja hassutella niitten kanssa. Et vanhemmille jää sitte se toinen vastuu siitä työstä et sen takia mun mielestä päiväkodissa pitääkin olla sellasta eri-ikästä porukkaa. Et jos on vaan vanhaa porukkaa ni sitte väsyttään niin että laps sanoo et mä en halua lähetä ja äiti älä vaan jätä mua tänne.

Päivähoidon ammattilaisista tällainen asetelma ei tuntunut hyvältä sillä myös vastavalmistunut voi vastata täysin lasten pedagogisesta opetuksesta ja omata korkeamman koulutuksen kun vanhempi työntekijä. Kuitenkin vanhempi työntekijä saattaa hallita paremmin käytännön asiat työkokemuksensa kautta, mutta jokaista tulisi silti kunnioittaa yksilönä ikään katsomatta.

Yksi malli kasvatuskumppanuuden käyttötavoista on ollut kotikäynnit lapsen kotona. Tällaiset kotikäynnit ovat olleet aikaisemmin yleisempiä, mutta viimeaikoina ne ovat vähentyneet. Kuitenkin kasvatuskumppanuuden myötä niitä yritetään ottaa taas käyttöön, sillä ne tukevat yhteistyötä vahvasti. Kotona käyty kehityskeskustelu on päivähoiton ammattilaisten mielestä paljon tarkempi ja hyödyllisempi, sillä asioista puhutaan kotona avoimemmin sekä luottamuksellisemmin. Se olisi oltava vanhemmille vapaaehtoinen, mutta sitä pitäisi silti suositella. Esteenä sille on usein työntekijöiden puuttuminen, sillä jos yksi tekee kotikäyntejä, olisi päiväkodillekin jonkun jätävä huolehtimaan lapsista. Tällainen huoli tulee esille seuraavasta lainauksesta:

T4: ni tota mehän tehti sillee et kysyttii vanhemmalta ku oli keskustelu aika et haluaako tehdä, et oli kotikäynti, et kotikäynniksi sanotti, et tehdään kotona se juttu tai päiväkodissa, et sai vanhempi valita ni mä kävin kolmessa kotona, kolmen lapsen kodissa ni ne oli tosi antosia! et nyt ei oo mistää siit kyse et siel nyt kättelet paikkoja ja et kyttää millasissa olosuhteissa, mut se on kiva kohdata se lapskin sielä kotona meinaan, et siinäkin on tietysti puolensa ja puolensa mut et nähdä vähän miten hän käyttäytyy sielä et... nii ja et se tarhantäti tulee heille kotiin, ni se on aika tärkeä juttu. ja tietenkki et sielä oli kahvit keitetty ja oli jo äidit kattanu et oli jotain tarjottavaa, mut ei siis olis todellakaan tarvinnu. Et ne olis ihan kivoja, mut just tätä vuotta ajatellen, mä sanon suoraan että ei olis, et siinä olis se toinen jääny yksin jos mä oisin vaan lähteny.

Lapselle päiväkotiin meno on iso asia, jossa vanhemman ja työntekijän yhteistyö on tärkeää. Työntekijä auttaa lasta selviämään erotilanteesta, tutustumaan ryhmän muihin lapsiin sekä aikuisiin. Myös vanhemmat tarvitsevat tukea erotilanteissa, sillä se voi olla vaikeaa heillekin. Oma lapsi on helpompi jättää hoitoon, jos työntekijä on tuttu. Kaskelan ja Kekkosen (2006) mukaan perheen on helpompi mieltää työntekijä tutuksi, jos hän on käynyt heidän kotonaan, tutussa ympäristössä, jossa on helppo tutustua uuteen ihmiseen (Kaskela & Kekkonen 2006, 43).

10 JOHTOPÄÄTÖKSET

Seuraavaksi kokoan yhteen tämän tutkimuksen keskeiset tulokset. Ensimmäinen tutkimuskysymys haki vastausta siihen, millaisia tulkintoja vanhemmilla ja päivähoidon ammattilaisilla oli kasvatuskumppanuudesta. Kyse ei ollut vain kasvatuskumppanuus - käsitteestä, vaan tavasta hahmottaa yhteistyön luonne. Kasvatuskumppanuuden käsite ja siihen liittyvä ajattelu olivat kuitenkin tutumpia päivähoidon ammattilaisille kuin vanhemmille ja he myönsivät, että vanhempien tietoisuutta pitäisi lisätä esimerkiksi vanhempainilloissa puhumalla asiasta. Suurin osa haastatelluista piti kasvatuskumppanuutta samana kuin yhteistyö ja yhteistyötä he ovat tehneet jo aiemminkin. Kasvatuskumppanuutta pidettiin tärkeänä ja sen keskeisiksi asioiksi nousivat avoimuus, joustavuus, luottamus, se että yhdessä sovitaan asioista ja päätetään lapsen hoitoon vaikuttavista tekijöistä, pidetään yhteisiä keskusteluja ja vedetään yhtä köyttä asioista. Päivähoidon ammattilaiset painottivat kasvatuskumppanuuden tärkeyttä erityisesti vuoropäiväkodissa.

Vanhemmat sekä päivähoidon ammattilaiset kertoivat, että kasvatuskumppanuuden pitäisi olla avointa ja molemminpuolista. Kasvatuskumppanuuden nähtiin tukevan lapsen hyvää ja tasapainoista kehitystä eri toimintaympäristöissään sillä lapsen kehityksen edesauttaminen koettiin kumppanuuden tärkeimmäksi tehtäväksi. Tämän lisäksi vanhemmat kokivat kasvatuskumppanuuden antavan tukea heidän kasvatustehtäväänsä. Päivähoidon ammattilaiset puolestaan kertoivat kasvatuskumppanuuden tuovan tukea heidän työhönsä. Luottamus päivähoidon työntekijöihin oli kaikkien vanhempien osalta vahvaa. Vanhemmat sekä päivähoidon

ammattilaiset kokivat olevansa kasvatuskumppaneita toistensa kanssa. Samalla he myönsivät, että jokaisessa suhteessa on ongelmansa ja haasteensa, myös kasvatuskumppanuussuhteessa.

Toisen tutkimuskysymyksen tehtävänä oli selvittää, millaisia haasteita kasvatuskumppanuus aiheuttaa yhteistyölle. Vuoropäiväkoti koettiin suureksi haasteeksi yhteistyön kannalta. Yhteistyötä on vaikea ylläpitää, sillä vanhemmat hakevat lapsiaan hyvin eri aikoina ja hakijana ei ole aina sama aikuinen. Viestien perillemeno on tästä syystä hankalaa vaikka tiedonkulun pitäisi olla esteetöntä. Päivähoidon ammattilaiset korostavat vanhempien päivittäisten kohtaamisten merkitystä. He kokivat, että näistä pienistä kohtaamisista syntyy vanhemmille kuva päivähoidosta ja päiväkodin suhtautumisesta lapseen sekä sitä kautta luottamus.

Vanhempien kanssa keskusteluaikojen sopiminen koettiin hankalaksi työaikojen yhteensovittamisen takia. Päivähoidon ammattilaisten mielestä muutamat vanhemmat eivät edes tahdo käydä näitä keskusteluja, toiset taas pitävät niitä erityisen tärkeinä. Kaikki olivat samaa mieltä siitä, että keskusteluja pitäisi käydä, jotta asioista saataisiin sovittua ja lapsen olisi hyvä olla. Päivähoidon ammattilaiset kokivat keskustelujen kautta tietämyksensä lapsesta ja perheestä lisääntyvän. Yhteistä tutkimukseen osallistuneille oli, että heidän mielestään keskusteluissa on paremmin aikaa syventyä lapsen asioihin kuin päivittäisissä kohtaamisissa. Päivähoidon ammattilaiset toivat esille, että aroista asioita olisi myös keskusteltava, he kokivat sen haasteekseen ja kaipasivat siihen lisää rohkeutta.

Kolmas tutkimuskysymys kysyi, millaisia haasteita ja mahdollisuuksia kasvatuskumppanuus tuo päiväkodin arkeen. Ilmeni että haasteita syntyy jos kasvatusvastuu on epäselvä. Näkemykset päivähoiton sekä kodin rooleista ja tehtävistä lapsen kasvatuksessa olivat kumppaneilla melko selkeät ja yksimieliset. Kodin tehtäväksi nähtiin perusarvojen ja perusluottamuksen luominen lapsille. Päivähoidon ammattilaisten rooli koettiin hyvin merkittävänä tukemassa edellä mainittujen kehittymistä ja täydentämässä sitä erilaisten käytännön- ja sosiaalistaitojen opettamisella. Myös päivähoiton ammattilaisten päävastuu varhaiskasvatuksen pedagogiikasta korostui. Vanhemmat luottivat päivähoiton ammattilaisten käsiin koko vastuun sille ajalle, jonka lapsi viettää päiväkodissa.

Päiväkodin arkeen tulee haasteita kun lähes kaikki vanhemmat haluavat tietoa eri tavoin. Päivähoidon ammattilaisen pitäisi tietää jokaisen vanhemman yksilölliset tarpeet ja kunnioittaa niitä. Yksi vanhemmista haluaa tietoa päivittäisistä asioista, toiselle riittää vain tieto jos jotain on käynyt ja kolmas ei tahdo tietoa lainkaan. Vanhemmat olivat kuitenkin pääosin tyytyväisiä siitä tiedosta, jonka he saivat päivähoidon ammattilaisilta päivittäisissä kohtaamisissa. Näitä kohtaamispaikkoja olivat tuonti- ja hakutilanteet. Vanhempien päiväkotitietoisuuden lisääminen nähtiin merkittäväksi tekijäksi kumppanuuden syvenemiseksi. Tähän liittyen haasteena esitettiin vanhemmat, jotka eivät ole kiinnostuneita tai eivät koe tarvetta kumppanuudelle.

Arjen sujuvuuteen vaikuttavat erimielisyydet, joita saattaa esiintyä vanhempien ja päiväkodin ammattilaisen välillä. Kaikki tutkimukseen osallistuneet kertoivat, että pieniä riitoja on ollut, mutta sopu on saatu puhumalla asioista yhdessä. Kuitenkin ilmeni, että vanhemmat kunnioittavat suuresti päivähoidon ammattilaisia ja sitä kuinka he selviytyvät päivittäisestä työmäärästä.

Kasvatuskumppanuus mahdollistaa onnistuessaan monipuolisen yhteistyön päivähoidon ammattilaisten ja vanhempien välille. Se mahdollistaa myös niin sanotut kotikäynnit, eli vierailut lapsen kotona. Kotivierailuilla uskotaan olevan positiivista vaikutusta yhteistyöhön, vaikkei sitä toteuteta kovin usein. Syynä tähän tuntui olevan ainakin pula henkilökunnasta kotikäyntien tuomaan työmäärään nähden. Tutkimuksen lopussa (Liite 6) on taulukko, jossa on tärkeimmiksi nousseet asiat tiivistettyinä yhteen. Taulukosta näkee, kuinka vanhempien ja päiväkodin ammattilaisten mielipiteet sekä ajatukset kasvatuskumppanuuteen liittyvistä asioista vaihtelevat.

11 POHDINTA

Nykyiset päiväkodin ja kodin väliset yhteistyötavat koettiin olevan melko toimivia. Myös kasvatuskumppanuuden perusta, lapsen kehityksen tukeminen ja mahdollisimman hyvä päivähoito oli päivähoiton ammattilaisilla melko hyvin selvillä. Vanhemmille kasvatuskumppanuus oli vierasta, mutta he pitivät kuitenkin yhteistyötä tärkeänä asiana. Kumppanuus nähtiin tarpeellisena lapsen viettäessä suuren osan ajastaan päivähoitossa ja tutkimuksessa esillä olevalla vuorohoidolla tarpeellisuus vain korostui. Myös kumppanuuteen liitetyissä periaatteissa oli yhteneväisyyksiä sillä kunnioitus, keskustelu, vanhempien ensisijainen asiantuntijuus lapsestaan, luottamus ja tiedonkulku korostuivat. Samat asiat tulevat esille myös Karilan 2003 kirjoittamassa artikkelissa, jonka mukaan kommunikaation, tiedon ja ajatusten vaihdon tulisi olla lapsen kodin ja päivähoiton välillä mahdollisimman avointa, runsasta jatkuvaa ja molemminpuolista. (Karila 2003, 59.)

Vanhempien tyytyväisyys päivähoitoon oli pääasiassa suurta ja huonoista kokemuksista tai selkeistä riidoista henkilökunnan kanssa kertoi vain harva. Pieniä erimielisyyksiä oli kuitenkin ollut jokaisella. Huonot kokemukset liittyivät siihen, ettei vanhempaa oltu kuunneltu, tai hänen toivettaan ei toteutettu. Ikävänä kuvailtiin myös tilanteita, joissa vanhemman kasvatusta tai toimintaa oli jollain lailla arvosteltu tai sitä ei ollut kunnioitettu. Myös päivähoiton ammattilaiset kuvasivat ikäviksi vastaavanlaiset tilanteet.

Olenaisiksi kasvatuskumppanuuden osa-alueiksi päivähoidossa muodostuivat tutkimustulosten pohjalta vanhempien kuuleminen, heidän esittämien toiveiden huomioiminen sekä heidän asiantuntijuutensa ja valintojensa arvostaminen. Nämä samat asiat nousevat esille myös valtakunnallisessa varhaiskasvatussuunnitelmassa (2005) Päivähoidon ammattilaisten tulisi pohtia tärkeitä päiväkotiarjen kohtaamisia, tuonti- ja hakutilanteita sekä niissä välitettävää tietoa vanhemmille. Kuitenkaan tuonti- ja hakutilanteessa tieto ei siirry kuin päiväkodilta kotiin, ei kotoa päiväkotiin (Kaskela & Kekkonen 2005, 17). Tähän pitäisi kiinnittää huomiota, sillä kodin arjen ymmärtäminen selventäisi monia asioita esimerkiksi lapsen käytöksessä. Keskeiseksi haasteeksi tulevaisuudessa nousee se, mitä päivähoidossa tulisi tehdä, jotta kumppanuus saataisiin syvenemään. Karilan (2003) mukaan pitäisi kehittää toimintatapoja, joilla voisi tunnistaa vanhempien kumppanuustulkinnat ja odotukset kumppanuudelle. (Karila 2003, 60.)

Tutkimustuloksista löytyi yhteyksiä tutkimuksessa käytettyyn Bronfenbrennerin ekologiseen teoriaan. Haastateltavat kokivat Bronfenbrennerin (1980) tavoin lapsen kehittymisen kannalta merkitykselliseksi tietoisuuden eri toimintaympäristöistä. Lapsen oma rooli kasvatuskumppanuudessa nousi haastatteluissa esille kuitenkin harvoin. Se on ristiriitaista Bronfenbrennerin (1980) näkemyksen kanssa, jonka mukaan tärkein yhteys eri ympäristöjen välillä on toimija itse, eli tässä tapauksessa lapsi. Voidaankin siis ihmetellä miksi lapsen osa ei noussut haastatteluissa esille. Syynä saattaa olla se, ettei haastattelija kysynyt sitä tai sitten se, että haastateltavat näkivät kasvatuskumppanuuden vain aikuisten välisenä kanssakäymisenä. Tämä pitäisi ottaa huomioon jatkotutkimusta tehdessä sillä myös Bronfenbrennerin (1980) näkemyksen mukaan lapsen osuus kasvatuskumppanuudessa olisi asia, jota tulisi pohtia vielä enemmän.

Kasvatuskumppanuus koettiin herkkänä ja siihen katsottiin liittyvän erilaisia tunteita. Tämä nousi esille erityisesti perheen tai lapsen ongelmatilanteita esille nostettaessa. Päivähoidon ammattilaiset kokivat haasteena aroista asioista puhumisen, ja halusivat siihen lisää varmuutta. Tutkimuksessa tuli esiin Alasuutarin (2006, 90.) ajatus siitä, että vanhemmat ovat omien ihmissuhteiden asiantuntijoita ja tietävät siitä syystä omat asiansa parhaiten. Päivähoidon ammattilaisen on pidettävä tämä mielessä keskustellessaan aroista asioista perheiden kanssa.

Tutkimuksessa onnistuttiin ratkaisemaan sille asetetut tutkimuskysymykset melko hyvin. Vastaus saatiin jokaiseen kysymykseen, mutta enemmän olisi voitu kysyä tarkennusta kasvatuskumppanuuden tuomista mahdollisuuksista ja niiden toteuttamisesta. Tämä kuitenkin jää tältä osin seuraavan tutkija tehtäväksi. Haastatteluun osallistui vain 10 henkilöä, joten otos oli melko pieni. Tästä syystä tuloksia ei voida yleistää, mutta niistä voidaan tehdä erilaisia päätelmiä jatkotutkimuksia varten. Tuloksissa on myös paljon yhteyksiä aikaisempiin kasvatuskumppanuutta koskeviin tutkimuksiin.

Tutkimuksessa tuli esille, että Alasuutarin (2006) mukaan päiväkotielämässä on näkyvissä edelleen asymmetrinen suhde päiväkodin ammattilaisten ja vanhempien välillä. Tämän mukaan päivähoiton ammattilaisilla on parempi tietämys lapsesta ja lapsen parhaasta, kuin vanhemmalla. (Alasuutari 2006, 86–87.) Olisi hyvä pohtia onko asia edelleen näin, sillä kasvatuskumppanuuden yleistyessä tällaisen käsityksen ja ajattelutavan pitäisi poistua päiväkodeista. Tällainen suhde saattaa olla jossain määrin jopa este kasvatuskumppanuuden toteutumiselle.

Lasten osallisuutta kasvatuskumppanuuteen olisi hyvä pohtia jatkossa lisää, sekä sitä kuinka eritavoin äidit ja isät osallistuvat yhteistyöhön. Jatkotutkimuksena olisi hyvä tutkia myös sitä, kuinka saadaan mukaan ne vanhemmat, jotka eivät ole olleet aikaisemmin innostuneita yhteistyön tekemisestä päivähoiton ammattilaisten kanssa. Joka tapauksessa kasvatuskumppanuudesta pitäisi tiedottaa enemmän vanhemmille, sillä he kertoivat käsitteen ja sen sisällön olevan vieras. Myös päivähoiton ammattilaisille olisi hyvä tarkentaa kasvatuskumppanuutta, sillä todellinen sisältö ei ole kaikilla selvillä. Mielestäni kasvatuskumppanuutta ei voida toteuttaa kunnolla, jos siihen osallistuvat eivät tiedä mitä tekevät. Merkittäviksi tekijöiksi kasvatuskumppanuudessa nousivat päivittäiset keskustelut vanhempien kanssa. Siksi olisikin tärkeää jatkossa tutkia myös näiden keskustelujen sisältöjä, vuorovaikutusta ja arjen tiedonkulun käytäntöjä kumppanuuden syntymiseksi ja syvenemiseksi.

LÄHTEET

- Alasuutari, M. 2003. Kuka lasta kasvattaa? Vanhemmuuden ja yhteiskunnallisen kasvatuksen suhde vanhempien puheessa. Helsinki: Gaudeamus.
- Alasuutari, M. 2006. Kulttuuriset kehykset kasvatusvuorovaikutuksessa. Teoksessa Karila, K., Alasuutari, M., Hännikäinen, M., Nummenmaa A.R. & Rasku-Puttonen, H. (toim.) Kasvatusvuorovaikutus. Tampere: Vastapaino, 70–90.
- Bronfenbrenner, U. 1980. The ecology of human development. Experiments by nature and design. Harvard university press. Kolmas painos.
- Crozier, G. 1998. Parents and schools: partnership or surveillance? *Journal of Education Policy*. 1 (13), 125-136
- Edwads, R. & Alldred, P. 2000. A Typology of Parental Involvement in Education Centring on Children and Young People: negotiating familialisation, institutionalisation and individualisation. *British Journal of Sociology of Education*. 21 (3), 435-455.
- Epstein, J.L. 1995. Shool/Family/ Community Partnerships. Caring for the Children we Share. Elektroninen aineisto. Luettu 8.9.2008
<http://web.ebscohost.com/ehost/detail?vid=12&hid=12&sid=92be696f-6a11-429cb5d3c58094e453fb%40sessionmgr103&bdata=JmxvZ2lucGFnZT1sb2dpbi5hc3Amc2l0ZT1laG9zdC1saXZl#db=afh&AN=9505161662>
- Eskola, J. & Suoranta, J. 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Jyväskylä: Vastapaino
- Forsberg, L. 2007. Involving parent's through school letters: mothers, Fathers and teachers negotiation children's education and rearing. *Ethnography and Education*. 2 (3), 273–288.
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2001. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2002. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.
- Huttunen, E. 1988. Lapsen käyttäytyminen ja kasvu ympäristö. 1. osa: Perhe ja päivähoito kasvu ympäristönä. Joensuun yliopisto. Kasvatustieteiden tiedekunnan tutkimuksia N:o 20. Joensuu: Joensuun yliopiston monistuskeskus. 138 s. Jyväskylän yliopiston perhetutkimuskeskus, Paletti- tutkimus 2007.
<http://www.jyu.fi/ytk/laitokset/perhetutkimus/tutkimus/paletti>. Luettu 30.9.2008

- Karila, K. 2003. Kasvatuskumppanuus- uhka vai mahdollisuus?
Kasvatuskumppanuuden käsite herättää tunteita ja kannanottoja. *Lastentarha* 66:4, 58-61.
- Karila, K. 2005. Kasvatuskumppanuus arjen käytännöissä. *Lastentarha* 68:1, 46–49.
- Karila, K. 2006. Kasvatuskumppanuus vuorovaikutussuhteena. Teoksessa Karila, K., Alasuutari, M., Hännikäinen, M., Nummenmaa A.R. & Rasku-Puttonen, H. (toim.) *Kasvatusvuorovaikutus*. Tampere: Vastapaino, 91–108.
- Karisto, A. & Seppälä, U. 2004. *Maukas gradu*. Valmistusvihjeitä tutkielman tekijöille. Tampere: Vastapaino.
- Kaskela, M. & Kekkonen, M. 2006. *Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta: Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen*. Helsinki: Stakes.
- Kaskela, M. & Kekkonen, M. 2005. Kasvatuskumppanuus tuo kodin ja päivähoidon lähelle toisiaan. *Lastentarha* 68:3, 16-18.
- Korhonen, M. 2006. Sukupolven merkitys vuorovaikutussuhteissa. Teoksessa Karila, K., Alasuutari, M., Hännikäinen, M., Nummenmaa A.R. & Rasku-Puttonen, H. (toim.) *Kasvatusvuorovaikutus*. Tampere: Vastapaino, 51–69.
- Keskinen, S. & Virjonen, H. toim. 2004. *Vanhemmuuden ja lapsen kasvun tukeminen päivähoidossa*. Helsinki: Tammi.
- Keyes, C.R. 2002. A Way of Thinking about Parent/Teacher Partnerships for Teachers. *International journal of early years Education*: 10 (3), 177-191.
- Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta 1983/361.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1983/19830361> Luettu 2.11.2007
- Lapsen hyvä elämä 2015 –toimintalinjaus. *Lapsen Maailma* 4/2005 eripainos. Iisalmi: IS- Print. 31
- Lastensuojelulaki 683/1983. <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1983/19830683> Luettu 19.11.2008.
- Metsämuuronen, J. 2000. *Metodologian perusteet ihmistieteissä. Metodologia –sarja 1*. Helsinki: Methelp
- Myöhänen, M., Kallio, S. & Viitanen, S. 2005. Lastentarhanopettajien antamia merkityksiä kasvatuskumppanuudelle. ”Nyt meillä on menestystekijän resepti”. *Lastentarha* 68: 3, 19-21
- Määttä, P. 1999. *Perhe asiantuntijana: erityiskasvatuksen ja kuntoutuksen käytännöt*. Jyväskylä: Atena.

- Patton, M. Q. 2002. *Qualitative Research & Evaluation Methods*.
- Puroila, A.M, & Karila, K. 2001. Bronfenbrennerin ekologinen teoria. Teoksessa Karila, K., Kinos, J. & Virtanen, J. (toim.) *Varhaiskasvatuksen teoriasuuntauksia*. Jyväskylä: PS-kustannus, 204-226.
- Reay, D. 2005. Mother's involvement in their children's schooling. *Social Reproduction in action?* Teoksessa Crozier, G. & Reay, D. (toim.) *Activating Participation. Parents and teachers working towards partnership*. Stoke-on-Trent: Trentham Sterling. 23-37.
- Päivähoitolaki 19.1.1973/36. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730036> Luettu 19.11.2008
- Päivähoitolaki 304/1983. <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1983/19830304> Luettu 2.11.2007
- Rubin H.J, & Rubin, I. 1995. *Qualitative Interviewing. The Art of Hearing Data..* United States of America: Sage Publications.
- Ruusuvuori, J. & Tiittula, L. 2005. Tutkimushaastattelu ja vuorovaikutus. Teoksessa Ruusuvuori, J. & Tiittula, L. (toim.) *Haastattelu. Tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus*. Tampere: Vastapaino. 22-56.
- Sarajärvi, A. & Tuomi, J. 2002. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. 1. – 2. painos. Helsinki: Tammi.
- Stacey, M. 1991. *Parents and Teachers Together. Partnership in Primary and Nursery Education*. Milton Keynes : Open University Press.
- Suomen Latu ry: Metsämörri. <http://suomenlatu.fi/?S0311> Luettu 19.8.2008
- TietoEnator, 2007: *Mobiilimukso tukee kodin ja päivähoidon välistä viestintää:* <http://www.untis.fi/default.asp?path=408;410;16095;1132;8541;30089> Luettu 6.8.2008
- Tiilikka, A. 2005. Äitien kasvatuskäsityksiä ja arviointeja hyvästä päiväkotikasvatuksesta. Oulun yliopisto. Väitöskirja. Luettu 31.10.2007 <http://herkules oulu.fi/isbn9514276280/isbn9514276280.pdf>
- Tiittula, L. & Ruusuvuori J. 2005. Johdanto. Teoksessa Ruusuvuori, J. & Tiittula, L. (toim.) *Haastattelu. Tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus*. Tampere: Vastapaino. 9-21.
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2003. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. 1.-2. painos. Helsinki: Tammi.

Valtioneuvoston periaatepäätös. Varhaiskasvatuksen valtakunnalliset linjaukset.

Sosiaali- ja terveysministeriö. Julkaisuja 2002:9. Luettu 1.11.2008

<http://pre20031103.stm.fi/suomi/pao/varhais2/kasvatus.pdf>

Varhaiskasvatussuunnitelmanperusteet. 2005. Oppaita 56. Helsinki: Stakes.

Whalley, M. and the Pen Green Centre Team. 2001. Involving Parents in their Children's Learning. London: Chapman

LIITTEET

Liite 1: Haastattelukysymykset työntekijöille

MILLAISEKSI VANHEMMAT JA LASTENTARHANOPETTAJAT TULKITSEVAT KUMPPANUUDEN?

1. Kerro hieman millaista yhteistyö on kohdallasi ollut päiväkodin ja vanhempien välillä, millaiseksi luonnehdit sitä?
2. Millainen yleiskuva teillä on toteutuneesta yhteistyöstä?
3. Viime syksynä ilmestyneissä Valtakunnallisissa varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa puhutaan kasvatuskumppanuudesta kuvattaessa päiväkodin ja kodin välistä yhteistyötä. Miten tulkitset sanan kasvatuskumppanuus, kuvaile vapaasti omin sanoin, mitä se mielestäsi on? Millaisia ajatuksia se sinussa herättää?
4. Mitä asioita kasvatuskumppanuuteen mielestäsi liittyy?
5. Mitkä asiat ovat mielestäsi tärkeitä kasvatuskumppanuudessa?
6. Miten kasvatuskumppanuus on ilmennyt tekemässänne yhteistyössä vanhempien kanssa?
7. Koetko olevasi kasvatuskumppani lasten vanhempien kanssa? Jos niin, miten se näkyy, miltä se tuntuu? Jos et, niin miksi et? Mikä edesauttaisi kumppanuuden syntyä?
8. Mitä kasvatuskumppanuus lasten vanhempien ja sinun välillä antaa sinulle? Entä lapselle? Entä mitä arvelet sen antavan lasten vanhemmille?
9. Miten koet kasvatusvastuun jakautuvan vanhempien ja päiväkodin välillä?
10. Onko mielestäsi lapsen hoidossa, kasvatuksessa ja opetuksessa asioita, joiden hoitamisessa päiväkodilla tai kodilla on päävastuu?

MILLAISIA HAASTEITA KUMPPANUUS AIHEUTTAA YHTEISTYÖLLE? MITKÄ ASIAT KOETAAN HAASTEELLISINA KUMPPANUUDESSA?

11. Onko teidän yhteistyö mielestäsi toiminut? Mikä siihen voisi olla syynä?
12. Onko yhteistyölle mielestäsi ollut sopivasti aikaa?
13. Onko sinulla ollut tilanteita, joissa on tuntunut, ettei yhteistä säveltä vanhempien kanssa ole löytynyt? Mistä tämä on mielestäsi johtunut?
14. Miten mielestäsi tällaisissa ristiriitaisissa tilanteissa on toimittu tai miten niissä pitäisi toimia? Onko tilanteissa on päästy ratkaisuun?
15. Onko mielestäsi tekijöitä, jotka hankaloittavat kasvatuskumppanuuden syntymistä ja toteutumista sinun ja vanhempien välillä? Jos niin, mitä ne ovat ja miten niihin voitaisiin vaikuttaa kumppanuuden helpottumiseksi?

jatkuu

jatkuu

MILLAISTA HYÖTYÄ KUMPPANUUS TUO PÄIVÄKOTIELÄMÄÄN?

16. Koetko lapsen kasvun ja kehityksen kannalta merkitykselliseksi, että päiväkodissa tiedetään kuinka lapsi kotona käyttäytyy ja muutenkin kuinka kotona arki sujuu? Miksi?
17. Kuinka hyvin olet mielestäsi tietoinen ryhmäsi lasten kotioloista? Onko tämä tietämys mielestäsi riittävä? Miten tietämystä mielestäsi voisi lisätä?
18. Kuinka hyvin uskot ryhmäsi lasten vanhempien tietävän mitä päiväkodissa tehdään? Onko tämä tietämys mielestäsi riittävä? Jos ei, miten tietämystä voisi lisätä?

Liite 2: Haastattelukysymykset vanhemmille

MILLAISEKSI VANHEMMAT JA LASTENTARHANOPETTAJAT TULKITSEVAT KUMPPANUUDEN?

1. Kerro hieman millaista yhteistyö on kohdallasi ollut päiväkodin ja vanhempien välillä, millaiseksi luonnehdit sitä?
2. Millainen yleiskuva teillä on toteutuneesta yhteistyöstä?
3. Viime syksynä ilmestyneissä Valtakunnallisissa varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa puhutaan kasvatuskumppanuudesta kuvattaessa päiväkodin ja kodin välistä yhteistyötä. Miten tulkitset sanan kasvatuskumppanuus, kuvaile vapaasti omin sanoin, mitä se mielestäsi on? Millaisia ajatuksia se sinussa herättää?
4. Oletteko kuulleet käsitteen kasvatuskumppanuus aiemmin? Missä yhteyksissä? Mitä siitä on puhuttu?
5. Mitä asioita kasvatuskumppanuuteen mielestäsi liittyy?
6. Mitkä asiat ovat mielestäsi tärkeitä kasvatuskumppanuudessa?
7. Miten kasvatuskumppanuus on ilmennyt tekemässänne yhteistyössä lastentarhanopettajien kanssa?
8. Koetko olevasi kasvatuskumppani lapsesi päiväkotiryhmän lastentarhanopettajien kanssa? Jos niin, miten se näkyy, miltä se tuntuu? Jos et, niin miksi et? Mikä edesauttaisi kumppanuuden syntyä?
9. Mitä kasvatuskumppanuus lastentarhanopettajien ja sinun välillä antaa sinulle? Entä lapselle? Entä mitä arvelet sen antavan lastentarhanopettajille?
10. Miten koet kasvatusvastuun jakautuvan vanhempien ja päiväkodin välillä?
11. Onko mielestäsi lapsen hoidossa, kasvatuksessa ja opetuksessa asioita, joiden hoitamisessa päiväkodilla tai kodilla on päävastuu?

MILLAISIA HAASTEITA KUMPPANUUS AIHEUTTAA YHTEISTYÖLLE? MITKÄ ASIAT KOETAAN HAASTEELLISINA KUMPPANUUDESSA?

12. Onko teidän yhteistyö mielestäsi toiminut? Mikä siihen voisi olla syynä?
13. Onko yhteistyölle mielestäsi ollut sopivasti aikaa?
14. Onko sinulla ollut tilanteita, joissa on tuntunut, ettei yhteistä säveltä lastentarhanopettajien kanssa ole löytynyt? Mistä tämä on mielestäsi johtunut?
15. Miten mielestäsi tällaisissa ristiriitaisissa tilanteissa on toimittu tai miten niissä pitäisi toimia? Onko tilanteissa on päästy ratkaisuun?
16. Onko mielestäsi tekijöitä, jotka hankaloittavat kasvatuskumppanuuden syntymistä ja toteutumista sinun ja lastentarhanopettajien välillä? Jos niin, mitä ne ovat ja miten niihin voitaisiin vaikuttaa kumppanuuden helpottumiseksi?
17. Ovatko lapsesi ryhmän hoitajat vaihtuneet lapsesi päiväkodissa olon aikana?
18. Jos, niin onko mielestäsi tämä henkilökunnan vaihtuvuus vaikuttanut yhteistyöhönne ja kasvatuskumppanuuteenne jollakin tavalla? Miten? Miksi?

jatkuu

jatkuu

MILLAISTA HYÖTYÄ KUMPPANUUS TUO PÄIVÄKOTIELÄMÄÄN?

19. Koetko lapsen kasvun ja kehityksen kannalta merkitykselliseksi, että päiväkodissa tiedetään kuinka lapsi kotona käyttäytyy ja muutenkin kuinka kotona arki sujuu? Miksi?
20. Kuinka hyvin lapsesi päiväkotiryhmän kasvattajat ovat mielestäsi tietoisia siitä, kuinka lapsesi kotona käyttäytyy ja muutoinkin lapsesi kotioloista? Onko tämä tietämys mielestäsi riittävä? Miten tietämystä mielestäsi voisi lisätä?
21. Koetko tärkeäksi tietää mitä lapsen päiväkodissa tapahtuu? Miksi?
22. Kuinka hyvin uskot tietäväsi mitä lapsesi päiväkodissa tehdään? Tiedätkö mielestäsi päiväkodin toiminnasta riittävästi? Jos et, niin kuinka tietämystä mielestäsi voisi lisätä?

Liite 3: Tutkimuslupa

VIRANHALTIJAPÄÄTÖS

Lahten kaupunki

Viranhaltija	Päivähoitojohtaja	Pykälä	57
Päätöspäivä	07.02.2008	Määräpäivä	
Organisaatio	Sivistystoimiala/varhaiskasvatus	Toimielin	
	Julkinen		2008-00530
Valmistelija	Mervi Seppälä	Päätöslaji	Tutkimuslupa
Hallintokunta	Sivistystoimiala/varhaiskasvatus		
Asia	Tutkimuslupahakemus/Vanhempien ja päiväkodin ammattilaisten välinen yhteistyö vuorovaikutuksen näkökulmasta		

Päätösteksti

Jyväskylän yliopistossa opiskeleva Marjo Iso-Kuusela anoo lupaa pro gradu-työnsä aineiston keräämistä varten. Tutkimuksen tarkoituksena on tutkia vanhempien ja päiväkodin ammattilaisten välistä yhteistyötä ja sen toteutumista. Tutkimus suoritetaan teemahaastatteluin Kaarikadun päiväkodissa.

Päätös: Myönnän luvan tutkimusta varten. Tutkimuslupa myönnetään ehdolla, että yksi valmistunut tutkimustyö toimitetaan päätöksen tekijälle. Lisätiedot päätöksestä allekirjoittaneelta p.818 3801.

Peruste	
Nähtävilläolo	15.2.2008
Muutoksenhaku	Oikaisuvaatimus
LTK tiedoksi	
Saaja	Marjo Iso-Kuusela
Tiedoksi	Kaarikadun päiväkotia
Tiedoksi sähköpostilla	
Asiakirjat	
Arkistosarja	
Arkistointi	Ei käytössä
Säilytyspaikka	
Säilytysmuoto	

Allekirjoitus

Päivähoitojohtaja

Mika Harju

Liite 4: Kirje päiväkodin työntekijöille**HEI PÄIVÄKODINTYÖNTEKIJÄ!**

Olen Marjo Iso-Kuusela, viime vuonna valmistunut lastentarhanopettaja. Jatkan opintojani Jyväskylän yliopistossa ja teen parhaillaan pro gradu – tutkielmaa. Aiheenani on vanhempien, sekä päiväkodin ammattilaisten välinen yhteistyö. Haluaisin tietää, kuinka tämä yhteistyö toteutuu ja millaisena se nähdään vanhempien, sekä ammattilaisten silmin. Teen tutkimuksen haastattelemalla viittä lastentarhanopettajaa sekä viittä vanhempaa. Haastatteluun menee aikaa puolesta tunnista tuntiin. Jos halukkaita osallistujia on enemmän, arvon heidän keskuudestaan tarvittavan määrän haastateltavia. Haastattelun kautta saatua aineistoa käytetään vain tähän tutkimukseen ja sitä käsitellään anonymisti, eli kenenkään henkilöllisyys ei ole tunnistettavissa. Laitan tähän muutamia haastattelupäiviä, jotka sopisivat minulle. Jos olet kiinnostunut osallistumaan tutkimukseen, laita nimesi ja sopiva kellonaika ko. päivän kohdalle. Huomioi, että yhtenä päivänä voimme tehdä myös useamman haastattelun. Jos kysymyksiä heräsi, ota yhteyttä!

1. 4.4. (ennen klo.15) _____
2. 15.4 (ennen klo.13) _____
3. 17.4 (ennen klo.13) _____
4. 18.4. (ennen klo.16) _____
5. 29.4. (ennen klo. 15) _____

Otan teihin yhteyttä myöhemmin henkilökohtaisesti!

Marjo Iso-Kuusela
040-5665734, maisoku@cc.jyu.fi

Liite 5: kirje vanhemmille**VANHEMMILLE!**

Olen Marjo Iso-Kuusela, viime vuonna valmistunut lastentarhanopettaja. Jatkan opintojani Jyväskylän yliopistossa ja teen parhaillaan pro gradu – tutkielmaa. Aiheenani on vanhempien, sekä päiväkodin ammattilaisten välinen yhteistyö. Haluaisin tietää, kuinka tämä yhteistyö toteutuu ja millaisena se nähdään vanhempien, sekä ammattilaisten silmin. Teen tutkimuksen haastattelemalla viittä lastentarhanopettajaa ja viittä vanhempaa. Haastatteluun menee aikaa puolesta tunnista tuntiin. Jos halukkaita osallistujia on enemmän, arvon heidän keskuudestaan tarvittavan määrän haastateltavia. Haastattelun kautta saatua aineistoa käytetään vain tähän tutkimukseen ja sitä käsitellään anonymisti, eli kenenkään henkilöllisyys ei ole tunnistettavissa. Laitan tähän muutamia haastattelupäiviä, jotka sopisivat minulle. Jos olet kiinnostunut osallistumaan tutkimukseen, laita nimesi ja sopiva kellonaika ko. päivän kohdalle. Huomioi, että yhtenä päivänä voimme tehdä myös useamman haastattelun. Jos kysymyksiä heräsi, ota yhteyttä!

6. 4.4 (klo 15 jälkeen) _____
7. 9.4 (ennen klo16) _____
8. 16.4 (ennen klo 13) _____
9. 28.4. (klo 15 jälkeen) _____
10. 29.4 (klo 15 jälkeen) _____

Otan teihin yhteyttä myöhemmin henkilökohtaisesti!

Marjo Iso-Kuusela
040-5665734, maisoku@cc.jyu.fi

Liite 6: Vanhempien ja päivähoidon ammattilaisten liittämää käsityksiä kasvatuskumppanuuteen

- x-merkintä tarkoittaa, että vastaaja on samaa mieltä, o-merkintä tarkoittaa, että vastaaja on eri mieltä
- Haastateltavat ovat merkitty V2, V3 jne, jotka tarkoittavat vanhempia ja T1, T2 jne vastaavasti päivähoidon ammattilaisia. V1:tä ei ole, koska haastattelu poistettiin analyysistä
- Toteamusten numeroita vastaavat nimet löytyvät taulukon alta
- Merkinnässä */* ensimmäinen numero tarkoittaa kuinka moni oli samaa mieltä, jälkimmäinen sitä, kuinka moni oli eri mieltä

	TOTEAMUKSIA								
HAASTATELTAVAT	1	2	3	4	5	6	7	8	9
V2	o	x	x	o	x	o	x	x	x
V3	o	x	x	o	o	x	x	x	x
V4	o	x	x	o	x	o	x	x	x
V5	o	x	o	x	o	x	x	x	x
T1	x	x	o	x	x	x	x	x	x
T2	o	x	x	o	o	o	x	x	x
T3	x	x	x	o	x	x	x	x	x
T4	x	x	x	x	x	x	x	x	x
T5	x	x	x	x	x	x	x	x	x
YHTEENSÄ	4/5	9/0	7/2	4/5	6/3	6/3	9/0	9/0	9/0

1. kasvatuskumppanuus on ennestään tuttu termi
2. tyytyväinen toteutuneeseen yhteistyöhön
3. kasvatusvastuu on kodilla
4. kasvatusvastuu on päiväkodilla
5. kiire on ollut esteenä yhteistyölle

6. yhteistyössä on ollut ongelmia
7. tuntee olevansa kasvatuskumppani vanhemman/päivähoidon ammattilaisen kanssa
8. kodin arjen tietämys on tärkeää
9. hoitopäivän tapahtumien tietäminen on tärkeää